

Zmizelé pražské potoky

Bc. Markéta Holá

Ateliér Klokočka – Zdráhalová
FA ČVUT 2016/2017

Dále děkuji všem konzultantům specialistům za podnětné rady a poskytnutí podkladů:

Ing. Josef Šlinger - specialista vodních toků - za poskytnutí zaměření podzemní i nadzemní části Botiče

PhDr. Jan Jungmann - Muzeum Hlavního města Prahy - poskytnutí starých fotografií Botiče

Ing. Radmila Fingerová - koncepce zeleně

Ing. Ivana Marešová, CSc. - vodní stavby

doc. Ing. Josef Kocourek, Ph.D. - dopravní inženýr

Ing. Lukáš Tittl - specialista pro koncepci železniční dopravy

Ing. Karel Slánský - zahradní architekt

doc. Ing. arch. Zbyšek Stýblo - normy venkovních schodišť a ramp

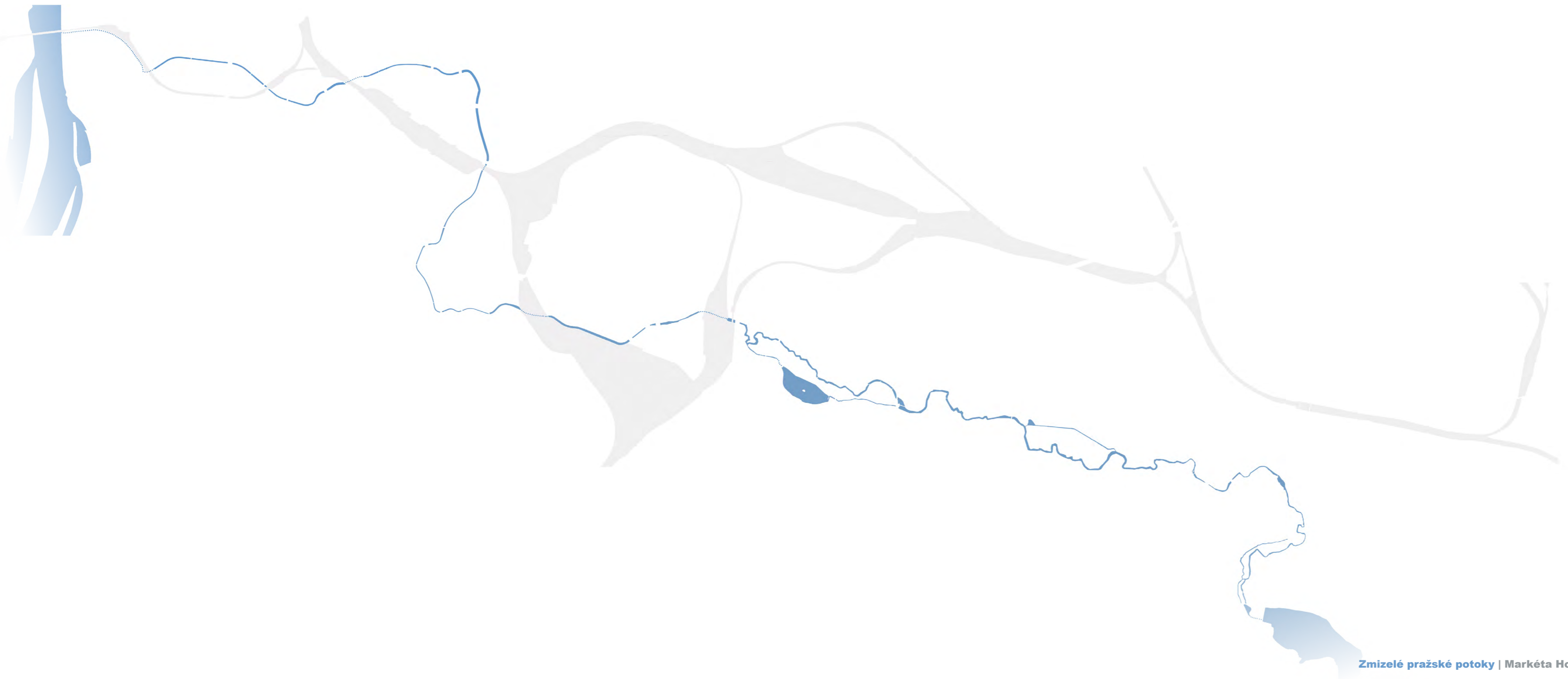
Děkuji především vedoucímu práce Ing. arch. Akad. arch. Jiřímu Klokočkoví a Ing. arch. Janě Zdráhalové, Ph.D. za podnětné vedení diplomového projektu.

Děkuji rodině a blízkým za morální podporu během celé doby studia.

OBSAH

01 ÚVOD	7
02 TÉMA	13
03 ANALÝZY	33
04 NÁVRH	57
05 ZÁVĚR	139
06 ZDROJE	141

01 | ÚVOD

„V dobách, kdy naši předkové zakládali města, byla voda nezbytnou součástí ve všech oblastech lidské činnosti. Naši předkové vodní toky respektovali jako přirozenou součást krajiny a dar. V průběhu let se pohled na vodní toky změnil natolik, že koncem minulého a předminulého století se na vodní toky začalo nahlížet spíše jako na překážku, zejména při budování infrastruktury. Voda byla považována za neovladatelný a nebezpečný živel, který je potřeba z města co nejrychleji odvést, nejlépe pod povrchem. To nevedlo k ničemu jinému než k rozsáhlému zatrubňování, nesmyslnému zkapacitňování a necitlivému opevňování přirozených koryt. Vlivem budování podzemních sítí docházelo na druhé straně k vysychání pramenišť potoků a rybníků a jejich následnému pozvolnému zániku. Vodní toky a plochy v Praze by se měly stát nedílnou součástí města a městské zeleně. Současný správce vodních toků a nádrží v Praze přišel s prvními snahami obnovit původní koryta potoků a vytvořit z nich plnohodnotnou součást města. V roce 2005 byl zahájen projekt Potoky pro život, který se zabývá znovuotevřením zatrubněných koryt potoků a celkovou revitalizací.“ Nicméně chybí celková koncepce vodních toků a podpoření jejich návaznosti na okolní zástavbu.

Lesy hl.m. Prahy

1.2 ZADÁNÍ

letní semestr 2016_2017

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

Jméno a příjmení: Markéta Holá

datum narození: 15. 9. 1990

akademický rok / semestr: 2016/2017 LS

ústav: 15119 (ústav urbanismu)

vedoucí diplomové práce: Ing. arch. Akad. arch. Ir. Jiří Klokočka, ggs UP

téma diplomové práce: Zmizelé pražské potoky
viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Téma diplomové práce se zabývá problematikou zmizelých pražských potoků a jejich údolím. Navazuje na analýzu pražských potoků v rámci diplomního semináře a zabývá se částí vybraného pražského potoka Botiče. Jedná se o lokalitu mezi nádražím Vršovice a ústím do Vltavy ve Výtoni. Cílem řešení je navrácení koryta potoka na povrch z podzemí a celková integrace potoka do městského prostoru. Součástí projektu není jen řešení koryta potoka, ale i obnova a rozvoj přílehlé městské struktury. Koryto potoka a městská zástavba budou detailněji řešeny v rámci vybraných lokalit, kde má potok různorodé vazby na okolní zástavbu.

2/

Pro AU/ součástí zadání bude jasné a konkrétně specifikovaný stavební program

Práce se bude zabývat zpracováním vybraných lokalit.

- architektonicko-urbanistický návrh koryta Botiče ve vybraných lokalitách
- návrh funkčního využití vybraných lokalit a jejich transformace
- doplnění stávající zástavby a struktura nové navržené zástavby vybraných lokalit
- struktura veřejného prostoru u vybraných lokalit

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

- autorská zpráva
- analytická část
- širší vztahy města, kontext, prostorové a funkční vazby - M 1: 5000, (v rámci celé Prahy schéma)
- návrh vybraných lokalit M 1:2000, M 1:2500
- urbanistické řezy
- vizualizace

Podrobnosti zadání jednotlivých měřítek mohou být v průběhu semestru upřesněny po konzultaci s vedoucím diplomové práce.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

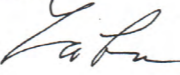
- model
- portfolio projektu
- poster
- CD

letní semestr 2016_2017

Datum a podpis studenta 2.3.2017

Datum a podpis vedoucího DP 2.3.2017

Datum a podpis děkana FA ČVUT

15.4.2017

registrováno studijním oddělením dne

2.3.2017

1.3 PROHLÁŠENÍ

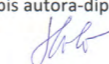
ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE	
FAKULTA ARCHITEKTURY	
AUTOR, DIPLOMANT: Markéta Holá AR 2016/2017, LS	
NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: (ČJ) ZMIZELE PRAŽSKÉ POTOKY	
(AJ) THE VANISHED STREAMS OF PRAGUE	
JAZYK PRÁCE: čeština	
Vedoucí práce:	Ing. arch. Akad. arch. Ir. Jiří Klokočka, ggs UP
Oponent práce:	Ing. arch. Kamil Mrva Ústav: 15119 Ústav urbanismu
Klíčová slova (česká):	zmizelý potok, odkrytí, promenáda, transformace
Anotace (česká):	Řeky jsou výjimečným přírodním prvkem, který se stal nesmazatelnou součástí obrazu města i krajiny na rozdíl od potoků, jejichž historická stopa byla často smazána. Potoky byly nejdříve uvězněny do betonových koryt, jejichž dno je hluboko pod úrovní okolního terénu. V některých úsecích pak byly překryty betonovými deskami a zmizely z našeho okolí zcela. Ponořily se do temnoty. Ani ostatní části, které zůstaly na povrchu, nejsou součástí města. Zástavba, ba dokonce městské parky se od nich odvrací. Potoky zmizely za hradbou zeleně, která je téměř stejně vizuálně neprostupná jako betonové zakrytí. Potoky mají velký potenciál v rámci města. Fungují jako živá přírodní osa města, jako oáza v rámci městského prostoru. Záměrem je propsání potoka Botiče zpátky do městské struktury ve Výtoni a v Nuslích a vytvoření příjemného místa pro rekreaci a život podél údolí potoka, které spojuje jednotlivé městské parky.
Anotace (anglická):	Rivers are unique natural elements, which have along with landscapes become an indelible part of the image of towns, as opposed to streams, whose historical traces have often been wiped out. Streams were first confined into concrete beds, the bottoms of which were deep under the surface of the surrounding terrain. In some areas they were even covered by concrete panels and disappeared from our view completely. They submerged into the darkness. And its other portions, which stayed on the surface, have never become parts of towns. The housing areas, as well as urban parks, are turning away from them. Streams have vanished behind barriers of greenery, which are visually almost as impervious as concrete walls would be. Streams have a great potential within the framework of a town. Their function is to be the town's living natural axis, an oasis in the context of urban territory. The aim of the work is to trace and reveal the stream Botič back into the urban structure in Výtoň and Nusle and to create a pleasant place for recreation and life along the stream's valley, which connects individual urban parks.

Prohlášení autora

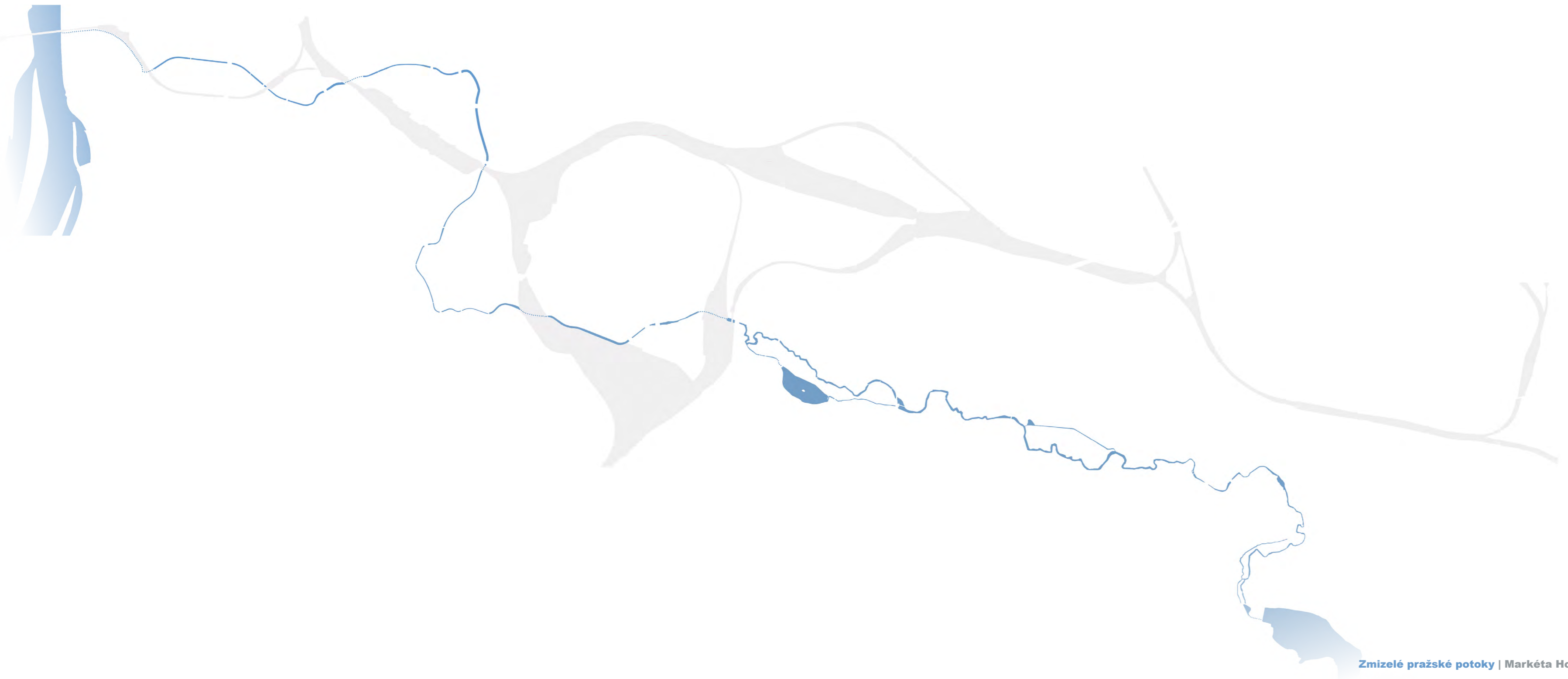
Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 24.5.2017

podpis autora-diplomanta

02 | TÉMA

„Kos zpívá, květ voní, potok šumí. Poslechneme si, přičichneme si, víme své. Barvy nás potěší a jejich nesourodá sousedství nás nepobuřují. Všechno je na svém místě, bereme to jako dílo přírody a těšíme se tím nebo nad tím dokonce žasneme. Anebo to shledáváme tak samozřejmým, že to ignorujeme.“

Miroslav Horníček

Myslím, že jsme si již uvědomili důležitost přírodního reliéfu pro stavbu města, který dokáže vytvořit jedinečný obraz města. Obvykle se města stavěla podél vodních toků, v místě brodů. Města se rozrůstala podél údolí řeky. Vodní toky se staly nesmazatelnou součástí města. To neplatí pro drobnější vodní toky – potoky, jejichž historická stopa byla často smazána. Řeka je připomínkou na minulost a zároveň bohatstvím města, což si v současnosti uvědomujeme. Snad toho dosáhla svou velikostí snad tím, že se nedá tak snadno schovat a zakrýt.

Drobnější vodní toky takové štěstí nemají. Platí zde nepří- má úměra: čím je potok menší tím větší je riziko, že bude odstraněn z povrchu a schován do podzemí. Potoky zmizely mentálně z našeho života. V minulosti přinášely potoky v rámci města spoustu problémů zejména vzhledem k nestabilitě výšky hladiny. Byly původci bleskových povodní a částečně sloužily i jako stoka. Z těchto důvodů byly nejdříve uvězněny do betonových koryt, jejichž dno je hluboko pod úrovní okolního terénu. V některých úsecích pak byly překryty betonovými deskami a zmizely z našeho okolí zcela. Ponořily se do temnoty. Ani ostatní části, které zůstaly na povrchu, ale hluboko v betonových korytech nejsou součástí města. Zástavba ba dokonce

městské parky se od nich odvrací. Potoky jsou odděleny výrazným červeným zábradlím, v popředí před ním stojí ledabyle naházená auta parkující na chodníku a za zábradlím je zelený svah, který je zarostlý náletovou zelení. To je nejčastější obraz potoka v rámci města. Potoky zmizely za hradbou zeleně, která je téměř stejně vizuálně neprostupná jako betonové zakrytí. Potok zmizel z našeho podvědomí. Možná však tušíme, že tam dole potok pomalu teče jako protipól okolního uspěchaného a rušného života ve městě. A to skýtá určitou naději na jeho znovu objevení právě v době, která nadejde.

„Podobně jako existuje duch místa, genius loci, tak tradičně existuje i duch času, genius temporis, kterému se ve střední Evropě častěji říká „Zeitgeist“. V delších stabilních obdobích, kdy se skoro nic neděje, vystupuje do popředí místo, zatímco v rušných časech má hlavní slovo doba. Dnes čteme knihy o globalizaci a ekonomické krizi. Genius loci je zrovna nemoderní, ale je to dáno tím, že se jako mnoho jiných věcí, jež s námi stále zůstávají, občas vynořuje a občas mizí. Navíc doba se už brzy začne zpomalovat a stahovat do sebe, takže opět přijde ke slovu „místo“.“

Václav Cílek, Posvátná krajina, str. 169

VODA

Základ života na Zemi

„Věci každodenního života nám připadají samozřejmé. Nicméně správně zacházet s vodou v krajině se dodnes učíme. Krajina trpí neduhy, které jí často působí nezdravé lidské zásahy. Tam, kde je voda přítomna ve své životodárné formě, překypuje krajina pestrostí druhů a množstvím zeleně. Řeky a potoky jsou pro krajinu jako tepny a cévy v těle. Tam, kde jsou cévy ucpány, život mizí. Voda má na Zemi řadu nenahraditelných rolí. Ve vodě vznikl život pozemský i život každého jednotlivce. Neměli bychom tedy zacházet s vodou jako s darem?“

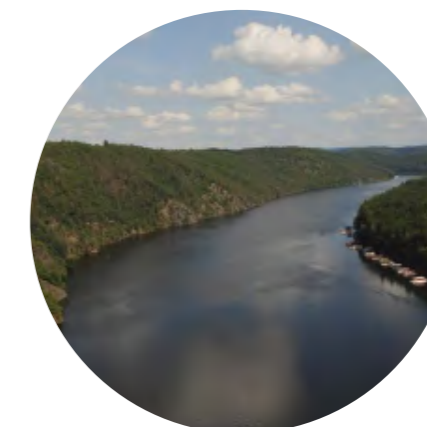
1 Voda jako nositel života

Voda je jedním ze základních stavebních kamenů živých organismů. Pro většinu látek je voda rozpouštědlem - zajišťuje rozpouštění základních živin i dalších látek a přináší je až ke kořenům rostlin. Pro organismy je žádoucí, aby voda obsahovala rozpuštěné živiny, ale jejich nepřiměřeně velké množství má vliv na horší kvalitu vody zejména pro člověka. Vzhledem k potřebám lidí nadměrný obsah živin obsažených ve vodě způsobuje její znečištění. Příroda má velkou samočisticí schopnost. Přirozené nivy vodních toků jsou intenzivně zastavěny a vodní tok narovnaný a zasazený do zpevněného koryta. Samočisticí schopnosti takového toku jsou minimální. Naopak přirozená niva vodního toku s dostatkem prostoru pro meandrování, lužní lesy, tůně a slepá ramena vyčistí tolik vody, jako žádná technická čistírna.

2 Voda jako termostat

Zemská atmosféra s obsahem vodní páry zajišťuje vyrovnaní rozdílů teplot mezi dnem a nocí, které by jinak byly pro náš život nesnesitelné. Voda a její koloběh funguje jako „obrovské ústřední topení či klimatizace“. Regulaci teplot zajišťují speciální vlastnosti vody, které umožňují existenci života na Zemi. Voda má ze všech známých sloučenin největší měrnou tepelnou kapacitu. Při ohřívání voda akumuluje energii, kterou pak vydává do okolí při ochlazování. Tato vlastnost akumulace tepla má vliv na „ohřívání krajiny“. Výjimečně vysoké měrné skupenské teplo vody je teplo, které se spotřebuje při přeměně ledu ve vodu nebo přeměně vody ve vodní páru, má zase vliv na „ochlazování krajiny“ tak příjemné v letních horkých dnech.

3 Voda tvoří krajinu

Voda tvoří krajinu nejen svou přítomností, ale také po věky jako živel, který krajinu modeluje. Horotvorné procesy v průběhu milionů let zvedají horská pásma, zemská gravitace je zase pomocí tekoucí vody postupně ohlazuje a snižuje, až na úroveň šterkopískových říčních nánosů. Sluneční záření ohřívá vodní povrch, voda se mění ve vodní páru. Tu odnáší proudění vzduchu z oceánu nad pevniny. Tady se vzduch ochladí a voda spadne na zem v podobě srážek. Tekoucí voda hnaná gravitací odnáší kamení, písek a jemné částice půdy z hor do nížin nebo až na mořské dno. Vodní erozí dochází k modelaci terénu.

4 Voda plná života

Tam, kde je voda v těsném kontaktu s půdou, je život nejbujnější, tam bývá většinou i dostatek živin pro rozmanité druhy organismů. Vodní, podmáčená nebo zaplavovaná stanoviště, a především jejich okraje bývají doslova rájem pro život. Čím pestřejší jsou typy vodních prvků v krajině, tím pestřejší je druhové složení rostlin a živočichů. Voda má na Zemi mnoho forem a podob. Těm se přizpůsobila také rozličná vodní společenstva. Stojaté vody pravidelně vysychající využívají samozřejmě jiní živočichové než například druhy přizpůsobené proudícím vodám. Proto je důležité, aby se v krajině vyskytovalo co možná nejvíce typů vodních stanovišť.

10 DŮVODŮ

Proč by města měla vrátit řeky na denní světlo?

Každé město na světě má skryté tajemství, které leží pod jeho asfaltem, betonem nebo budovou. V mnoha městech má toto tajemství podobu podzemních řek a potoků. Některá města rozpoznala potenciál otevření „betonových vík“ vodních toků, aby potoky a řeky spatřily opět světlo světa. Výsledky byly ohromující a přinesly prospěch nejen přírodě a městu, ale i sociálnímu prostředí. Naplnily požadavky na udržitelný rozvoj a jeho tři pilíře: ekologický, sociální, ale i ekonomický. Vzhledem k těmto skutečnostem lze vyzvednout 10 důvodů, proč by mohlo více měst udělat to samé.

1 Snížení „Městského tepelného ostrova“ „Urban Heat Island Effect“

„Efekt městského tepelného ostrova“ je stav, kdy extrémní teploty ve městě nastaly v důsledku sálání zpevněných povrchů. Vrácení říček a potoků do městského prostoru má schopnost dramaticky snížit teplotu okolí a v širším měřítku pak i teplotu celého města. Příkladem je řeka Cheonggyecheon v Soulu, kde byla transformována šestiproudá dálnice do zeleného městského nábřeží. Tato transformace nevytvořila pouze aktivně využívaný městský park, ale i snížila teplotu kolem potoka až o 6 stupňů Celsia.

Řeka Cheonggyecheon v Soulu Jižní Korea.

2 Boj proti znečištění

Jak voda odtéká ze střech, zpevněných chodníků a komunikací ve městech, shromažďuje městské znečištění, které nakonec steče do podzemí. To často zhoršuje stokovou síť a systém nakládání s dešťovou vodou, ale i znečištění bodových zdrojů a může vést i k znehodnocení kvalitní podzemní vody. Navrácení řek na denní světlo usnadňuje nejen boj proti znečištění, ale umožňuje i použití přírodních substrátů a vegetace pro filtrování a čištění vody. V nejširším slova smyslu může přispět ke zlepšení kvality povrchových ale i podpovrchových vod.

Aziza Chaouni: Jak mohu přivést řeku a moje město zpátky k životu? – město Fás (Fès) v Maroku.

3 Podpora ekologie

Zamezením přístupu denního světla se pohřbené vodní toky stávají ekologickou pouští, zcela postrádající přirozený život. Vystavení řek a potoků opět dennímu světlu umožňuje znovuzaložení rostlinného a živočišného života. Rostliny a živočichové přispívají k přirozenému čištění a podporují tak samočisticí schopnosti vody.

Řeka Saw Mill v Yonkers v New Yorku prošla transformací, z „pohřbené řeky“ se změnila v přírodní koryto. Tento nový zelený městský park se stal domovem pro 8 druhů ryb a nespočetného množství ptáků.

5 „Hnací síla“ městské obnovy

Proces odkrývání ztracených vodních cest může zcela transformovat městskou oblast z mrtvé zpevněné plochy na dynamický městský prostor. Výsledkem je aktivní veřejný prostor, který uživatele propojí s vodou a přináší život zpátky do této části města.

V roce 2013 vyhráli zahradní architekti WON soutěž o návrh odkrytí říčky Branch v Lexingtonu. Jejich koncept by nazván „odhalit, vyčistit, vyřezat a spojit“ a snažili se vytvořit specifické místo, které by mohlo transformovat vnitřní město.

7 Ekonomický přínos

Zatímco počáteční náklady na realizaci odstranění „zatrubnění“ potoků mohou být poměrně vysoké, budoucí úspory a ekonomický přínos brzy převáží tyto náklady. Nejenže je mnohem levnější udržovat přírodní koryto řeky ve srovnání s opravami propustků a vodních kanálů, ale také městská regenerace podél břehu řeky může poskytnout národní ekonomický přínos.

9 Vytvoření zelených koridorů

Navrácení řek na zemský povrch má potenciál odkrýt krásu přírody v srdci měst. Oblasti, které byly kdysi necitlivé k okolí a bez života mohou být přeměněny v městský zelený koridor, odhalením vody, tekoucí pod úrovní města, a navrácením vegetace do veřejného prostoru. Koridor nevymezuje přesné a striktní tvrdé hranice, ale stává se součástí městské struktury a vzhledem k ní má měkké rozhraní. Zelená linka vinoucí se městem neumožňuje pouze oživení veřejných prostorů a rekreaci pro obyvatele města, ale zároveň se stává přirozeným biokoridorem pro živočichy a umožňuje jim pohyb mezi krajinou a centrem města. Obnovuje původní zelenou síť města.

Extraordinary Development Reconnects City With The River Bank = Mimořádný rozvoj znovu propojením města náběžím řeky v Lyonu.

4 Šetření podzemní vody

Tvrzená koryta kanálů neumožňují doplnění zásob podzemní vody, což zapříčinilo její pomalý úbytek ve městech. Při navrácení toků do původních koryt na povrchu a při znovuoobnovení přírodního říčního koryta může voda pronikat zpátky do země, kde se přirozeně čistí a vytváří kvalitní podzemní vodu. „Pohřbené“ potoky mohou znovu spatřit denní světlo.

„Pohřbené“ potoky vidí světlo světa – „Buried Stream Sees the Light of Day“ – video.

6 Snížení záplav

Mnoho potoků a řek ve městech bylo svedeno do podzemí ve snaze odstranit dešťovou vodu co nejrychleji z městského prostředí. To však způsobilo, že během silných dešťů byla častým výsledkem blesková povodeň, způsobená zahlcením podzemního systému. Zatrubnění potoků a řek do země způsobilo nepřístupnost pro kontroly a čištění podzemního „koryta“ a nedostatečnou kapacitu pro vyšší průtok. Při navrácení vodního toku na denní světlo může být tok vody zadržován, zpomalen a odkloněn a zároveň se snižuje riziko ucpání koryta.

Thornton Creek v Seattlu, kde velké dlážděné parkoviště s podzemním potrubím bylo obnoveno do otevřeného kanálu se čtyřmi komorami, které pojmu povodeň a čistí usazeniny.

8 Propojení s minulostí

V mnoha případech navrácení řek na povrch odhalilo některé zajímavé historické nálezy, pohřbené pod vrstvami městské zástavby. Tyto nálezy hrají důležitou roli v porozumění historii města a v mnoha případech i významu či původu názvu ulic a dalších míst.

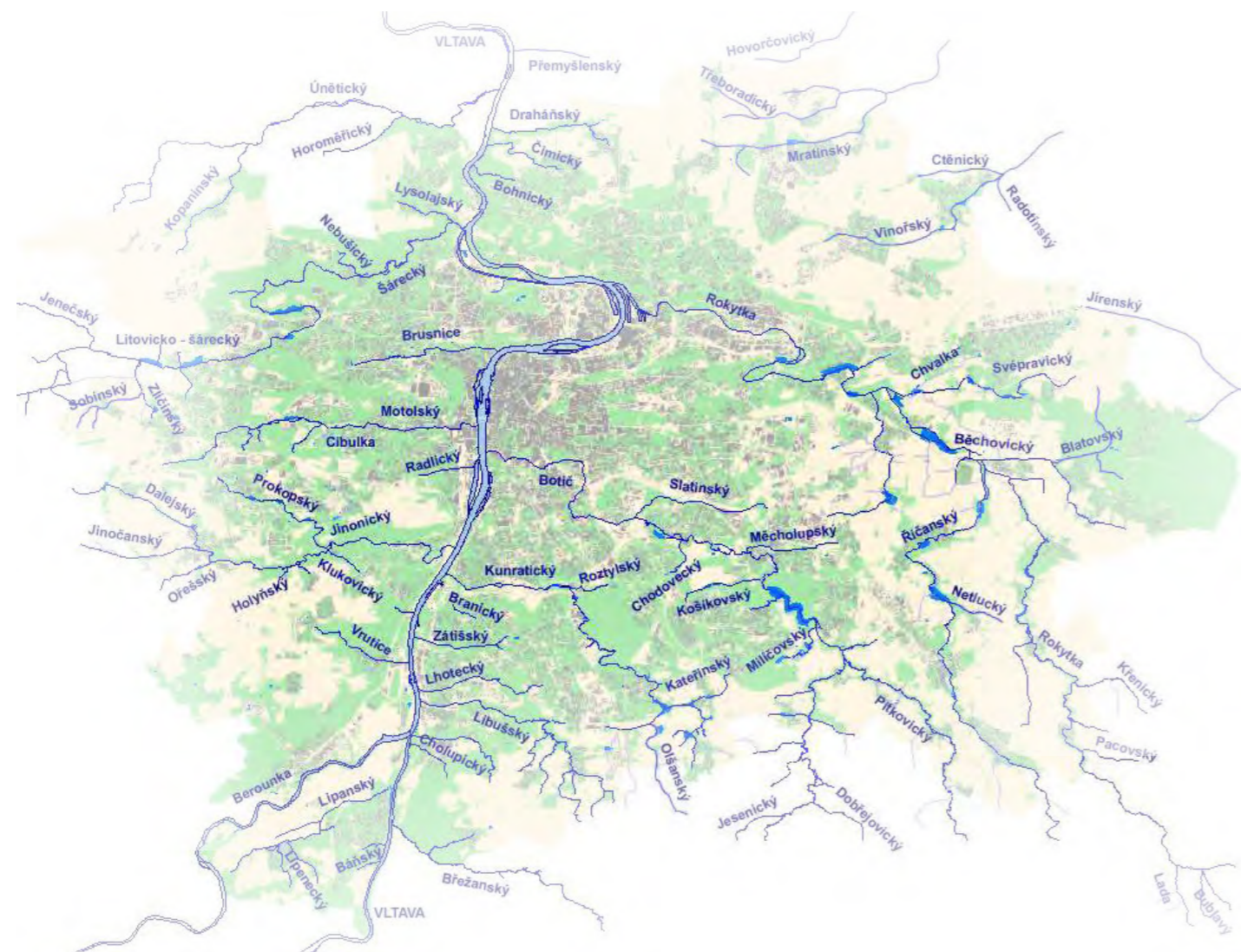
Projekt nazývaný Ghost Arroyos v San Franciscu začal čerpat z historie skrytých potoků. Zatímco potoky nebyly zatím přímo odkryty, byla jejich přítomnost zdůrazněna prostřednictvím umělecké instalace, kde byly vodní toky namalovány na městském povrchu ve veřejném prostoru. Obraz od Emily Schlickman a Kristina Loring.

10 Poskytnutí rekreačního prostoru

Navrácení řek do původního koryta má potenciál pro vytvoření nových forem městských rekreačních prostor, které nabízí širokou škálu využití od liniových cyklostezek a běžeckých cest po interaktivní dětská hřiště, spojená s přírodou.

Říčka Burgess byla odkryta Asociací Wenk pro zahradní architekturu a plánování, aby nabídla nový prostor pro rekreaci.

*Litovicko - Šárecký potok**Brusnice**Motolský potok**Radlický potok**Dalejský potok**Rokytká**Botič**Kunratický potok**Libušský potok*

Klasifikovala jsem vodní toky jako dominantní, významné a drobné, neboť neexistuje žádná oficiální metodika. Na základě toho jsem se rozhodla, že soustředím svůj zájem na významné vodní toky. Ty jsem klasifikovala v rámci Prahy jako přítoky, které jsou kolmé do Vltavy a vytvářejí výrazná údolí. Zároveň však protékají různorodými letokruhy města z krajiny až po centrum. Analyzovala jsem čtyři pražské potoky: Motolský, Brusnice, Rokytká a Botič, který jako jediný zpracovávám podrobněji.

Klasifikace vodních toků

nadřazené
podřazené

DOMINANTNÍ VODNÍ TOKY

- tvoří základní síť v krajině
- protínají území s výrazně odlišným krajinným rázem a charakterem zástavby
- zasahují území v měřítku regionu / státu / kontinentu
- přítoky podřazených vodních toků

VÝZNAMNÉ VODNÍ TOKY

- zasahují území v měřítku sídla / regionu
- přítoky z drobných vodních toků či ze souřadných vodních toků
- zpravidla ústí do nadřazených vodních toků

DROBNÉ VODNÍ TOKY

- zasahují území v měřítku sídla / části regionu
- zpravidla bez přítoků
- ústí do nadřazených vodních toků

Významné vodní toky

VÝZNAMNÉ POTOKY – NADŘAZENÉ

- vytváří výrazná údolí pro siluetu města
- protékají různorodými „letokruhy“ města:

centrum
krajina

- 1) rostlá struktura městského typu
- 2) kompaktní a bloková struktura
- 3) vilová struktura - původní
- 4) solitérní struktura
- 5) areály kompaktní
- 6) volná a sídlištní struktura
- 7) rostlá struktura venkovského typu
- 8) otevřená izolovaná struktura
- 9) drobná rozptýlená struktura

- přitékají v kolmém směru vzhledem k průtoku Vltavy
- ústí do Vltavy
- tvoří významný krajinný prvek / reliéf

1 Botič

Botič vytváří výrazné údolí, které je nejvýraznější na dolním toku v oblasti Nuslí a pod Vyšehradem, kde ústí do Vltavy. V horní části je koryto převážně přírodní vyjma zpevněných částí při průtoku některými obcemi. Ve střední části, pod Hostivařskou přehradou, má Botič podobu přirozeně meandrujícího toku s řadou tůní. Toto území, s výskytem chráněných a ohrožených druhů ptactva a společenstvem vodních živočichů, je vyhlášeno jako přírodní památka Meandry Botiče. Na přelomu středního a dolního toku protéká potok územím průmyslových provozů a odstavného nádraží Praha – jih, kde teče z velké části pod povrchem a území kolem potoka je neprostupné. Dolní část toku je alespoň na jednom břehu přístupná. Koryto potoka je v této části souvisle upraveno a zpevněno, ale bohužel nijak nezohledňuje potenciál potoka jako rekreační městské osy v obytných oblastech. Potok je schován na dně kamenného koryta, k němuž nevedou žádné schody či jiný přístup.

2 Brusnice

Údolí Brusnice je prostoupeno živými prameny. Nejvýznamnější z nich, pramen Vojtěška, napájí rybník Velká Markéta. Další dva prameny napájí rybník Malá Markéta. Do potoka je zaústěn důmyslný systém odvodnění Břevnovského kláštera. Potok protéká parkem okolo kláštera a v ulici Anastázova mizí pod zemí. Na povrch se dostává u rybníků Kajetánka, Vincentinum, Šlajferka a Kuklík, kde je opět zatrubněn. Na povrch vystupuje v parku Maxe van der Stoela, kde protéká rybníkem Šance. Odtud pokračuje skrze bývalé městské hradby. V minulosti zde bylo stavidlo, díky jehož uzavření vznikl před hradbami rybník, který znemožňoval dobyvatelům proniknout do města. Nejdelší otevřený úsek Brusnice je v Jelením příkopu. Pod zem mizí v ulici Chotkova a U Brusných kasáren, kde byl potok zaklenuť již v roce 1905. Do Vltavy ústí u bývalé Občanské plovárny. Vzhledem ke špatnému stavu zatrubnění některých částí potoka je připravován projekt na otevření Brusnice mezi rybníky Velká Markéta a Kajetánka.

3 Rokytky

Rokytky pramení jihovýchodně od Říčan v prostoru Říčanského lesa, mezi obcemi Tehov a Tehovec. Prameny Rokytky jsou dva a po několika stech metrech se stékají a stávají se počátkem nejdelšího pražského potoka. V Radošovicích Rokytky prochází koupalištěm Na Jurečku. Mezi Královicemi a Hájkem tvoří rybník Markéta, protéká Kolodějskou oborou. V Dolní Počernici vytváří Počernický rybník. Další výraznou vodní plochou na jejím toku je Kyjský rybník. Pod ním vytváří výrazný meandr, který obtéká vrch Smetanka přes Hrdlořezy, a ústí do Hořejšího rybníka. Poté protéká Vysočany, kde je podél jejího toku vytvořena nová fitness stezka. Rekreační charakter má i v okolí parku Podviní až po usedlost Kolčavka, kde mizí pod čtyřproutdou silnicí. Na závěr protéká Libní, kde je vedena hlubokým zpevněným korytem, které je z větší části zarostlé náletovou zelení a nevyužívá svůj potenciál. Pod Elsnicovým náměstím je vedena v tunelu. Za ním teče opět po povrchu a do Vltavy ústí v Libeňském přístavu.

4 Motolský potok

Motolský potok pramení Na Pískách nedaleko stanice metra Zličín. S rozrůstajícím se osídlením došlo zatrubnění velké části toku potoka. Dolní celistvě zakrytý úsek potoka má délku 4,25 km, což je skoro polovina. Horní úsek o délce 5,68 km teče střídavě nad a pod povrchem. Pokud ale sečteme délku zatrubněných částí potoka v obou částech, zjistíme, že více jak polovina délky potoka teče pod zemským povrchem. Původní trasa v Košířích a na Smíchově byla značně křivolaká. Kvalita vody v dolní části byla předmětem neustálých stížností, neboť do potoka byly sváděny veškeré odpady. Z tohoto důvodu zde byla vybudována kanalizace po obou stranách toku. Další úprava koryta potoka byla nutná vzhledem k opakujícím se povodním v letech 1875, 1886 a 1895. Původně měl být potok veden v původní trase koryta s kapacitním posílením, ale po povodni v dubnu 1904 vznikl nový projekt, ve kterém byla nová trasa koryta vedena pod komunikacemi a veřejným prostranstvím. Součástí tohoto projektu byl i návrh kanalizace.

PROBLÉMY

Neviditelné koryto

- koryta potoků skrytá pod povrchem - ztrácí se / mizí
- obyvatelé města neví o existenci těchto potoků v daném místě
- potok se stává „kanalizací“ - odpornou stokou

ZATRUBNĚNÍ

Povodně ve městě

- „zatrubnění“ funguje jako špunt
- voda se rozlévá nad vtokem do podzemí = zatrubnění zastavuje průtok
- zakryté koryto potoka se zanáší / špatně se čistí (nepřístupné)
- snižuje kapacitu průtoku ve městě
x
- proti požadavku na zvýšení kapacity průtoku v kompaktním městě, kde je zpravidla potok zatrubněn
- snižuje rychlosti průtoku ve městě
x
- centrum požadavek na rychlé odtečení povodňové vlny
- napřímení, vydláždění / vybetonování koryta
↓
- zvýšení hladiny potoka ve městě

Zarostlé koryto

- v parcích v centru města zarostlá koryta potoků = neviditelné - bariéra
- v okolí bytových domů nábřeží s červeným zábradlím zarostlá celá koryta nebo celý svah = neprostupná bariéra
- území „městské džungle“ - koryta zarostlá natolik, že se nedá sejít k potoku = zeleň velká bariéra území
- v „krajině“ (okraj města) - kolem stezky, ale ne přímo kolem potoka, který je zakrytý zelení a nekomunikuje s okolím

Neprostupnost podél potoka

- území podél potoka prostupné zpravidla po jediném břehu anebo vůbec ne
- nejméně prostupné území „nikoho“ = ani město ani krajina - zpravidla velké transformační plochy
- neprostupnost v území „městské džungle“
- neprostupnost v rámci kompaktního města (centra) - zpravidla vede pod povrchem

„Potok jako bariéra“

- potok rozděljuje v některých místech město na dva břehy, které spolu nekomunikují a nejsou propojené
- nepropojenost města největší problém v krajině + „meziprostoru“ (transformační plochy) = chybí lávky
- ve městě dostatek obvykle: první břeh čtvrtový/místní lokální park a druhý břeh bytová zástavba
x
- bytová zástavba nepracuje s potokem - „stojí zády“

Povodně v krajině

- regulace napřímení koryt v krajině
- krajina / park / lesopark - přírodní koryta a meandry umožňovaly rozlítí a zpomalení povodňové vlny
x
- napřímení, vydláždění / vybetonování:
↓
- snižuje kapacitu průtoku koryta a zvyšuje hladinu
- zrychluje odtok povodňové vlny ve směru do města = rychle odteče tam, kde by se mohla rozlévat

Špatné hospodaření s vodou

- rychlé odtečení vody z území (nezadržení) = chybí retenční a akumulace
- znehodnocení dešťové vody a povrchové vody (relativně čisté) splaškovou kanalizací - teče do jednotné kanalizační stoky
x
- svedení do potoka a využití pro zavlažování (akumulace vody) + znehodnocování kvalitní vody + zabránění povodním

Chybí vazba potoka a veř. prostoru

- potok „dole“ pod městem - vysoké stěny koryta = potok není vidět + často zakryt zelení
↓
- brání komunikaci
- kolem koryta „hradba aut“ (zejména u bytovek) = zabere původní chodník kolem vody
↓
- znehodnocení prostoru
- k potoku nelze nikde sestoupit (mimo jedny schody na Rokytcce a dvě mola na Hořejším rybníce a Hostivařské přehradě)

POTENCIÁLY

Městská rekreace

- vytvoření městského korza uvnitř města
- vytvoření přírodních stezek v „krajíně“ města
- sport - snadno dostupné z centra - cyklo doprava
- příležitost pro kulturu - možnost rozšíření do „interiéru“ města a parků
- oživení břehů - „živá říčka = živé město“

Dopravní „tepna“

- cyklo doprava - údolí rovinaté / mírně do kopce
- spojuje různé části města

Významný veřejný prostor města

- prostupná osa města = spojovací prvek
- živá linie města
- podpora života na březích a jejich zapojení do okolních městských veřejných prostorů
- komunikace stávajících budov s koryty potoků
- vytvoření nových veřejných prostorů jako nebo podpora stávajících prostorů, které nefungují

Významná městská osa

- reakce na významné budovy kolem Vltavy
- přirozená linie - vede městem a tvoří významnou osu
- obnova významných / historických budov
- budovy pro rekreaci
- doplněná o budovy pro bydlení

Zelená linie města

- spojuje mezi sebou jednotlivé parky
- propojuje Vltavu s významnými krajinnými prvky v údolí potoka až po krajinu
- rozšířením hlavní přírodní osy Prahy - Vltavy

Podpora charakteru místa

- umocnění charakteru čtvrti a okolí
- nalezení identity místa - vytvoření typické podoby pro danou lokalitu

Vyrovnaní teplot ve městě

- snížení tepla ve městě vs. v zimě oteplení
- voda schopnost akumulace tepla (velká měrná tepelná kapacita)

Zásobárna vody / retence vody

- retence vody v území
- svedení dešťové vody a její nezneškodnění odpadní splaškovou kanalizací
- využití pro zavlažování parků / zeleně ve městě
- zvýšení zásoby podzemních vod (přírodní koryto)

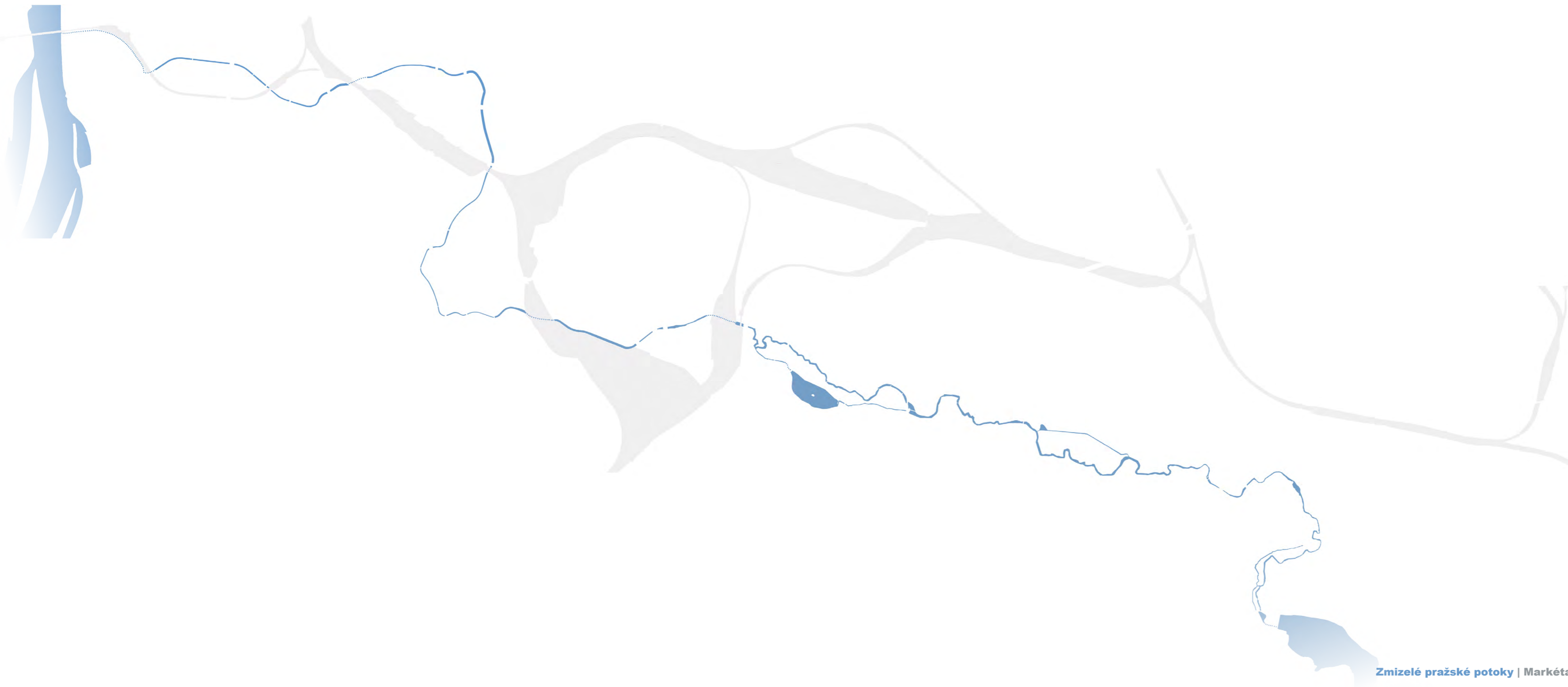
Oživení života v říčním korytě

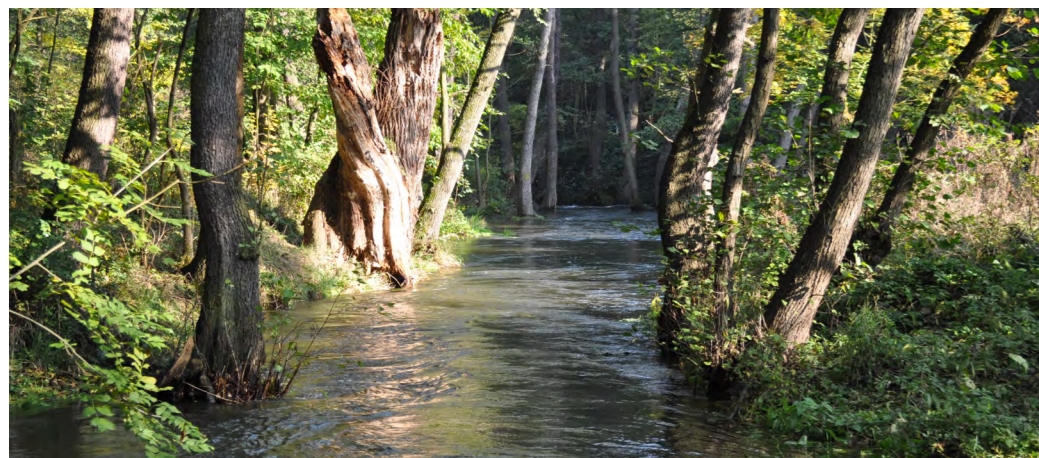
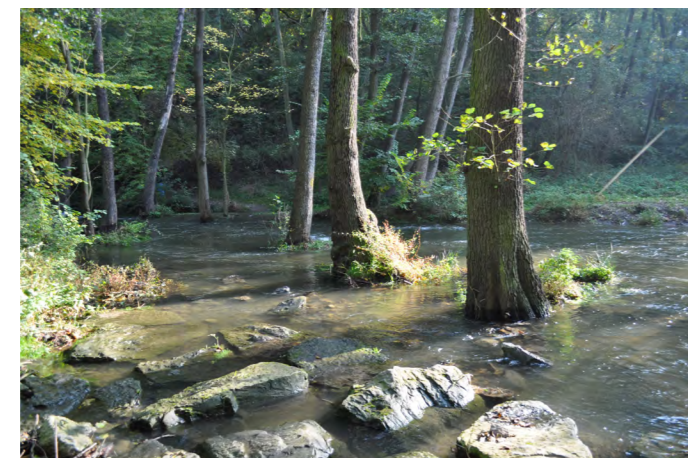
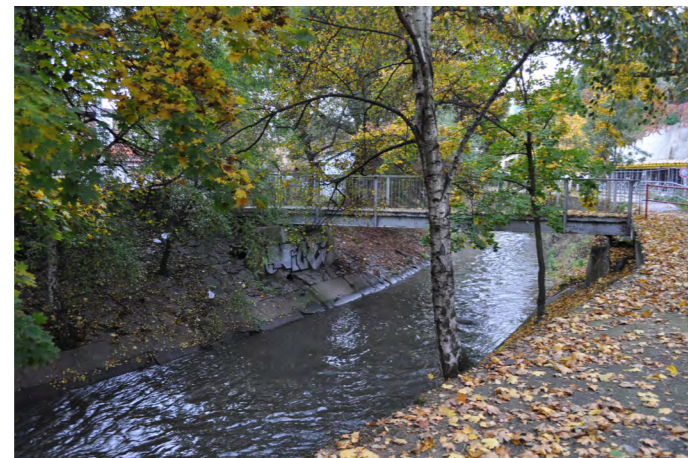
- přírodní charakter koryta - jeho navrácení
- oživení rozmanitosti druhů - umožnění migrace - rybí přechody
- podpora přirozené čistící schopnosti vody

Obnovená „paměť místa“

- rekonstrukce mlýnů a dalších původních zařízení na toku potoka - jejich transformace pro nové využití
- zapojení těchto objektů do města a tím oživení a zdůraznění hodnoty potoka
- upomínka na minulost
- zdůraznění významu údolí jako historické obchodní stezky (prostupný terén)

03 | ANALÝZY

Botič

Délka toku:	34,5 km
Plocha povodí:	134,85 km ²
Pramen:	v lese Okrouhlík, severně od Křížkového Újezdce
Ústí:	Výtoň, jižně od železničního mostu
Přítoky:	Slatinský potok, výtok Hamerského rybníka, Chodovecký, Měcholupský, Košíkovský, Hájecký, Mlýnský náhon, Milíčovský, Dobrá Voda, Pitkovický potok, 4 bezejmenné přítoky
Vodní plochy:	Osnice, Bořín, Labeška, Podzámecký rybník, Hostivařská přehrada, Hamerský rybník
Správce toku:	Hlavní město Praha zastoupené organizací Lesy hl. m. Prahy (úsek 0 - 17,447 km) Povodí Vltavy s.p. (úsek 17,447 - 34,5 km)
Údržba toku:	Lesy hl.m. Prahy

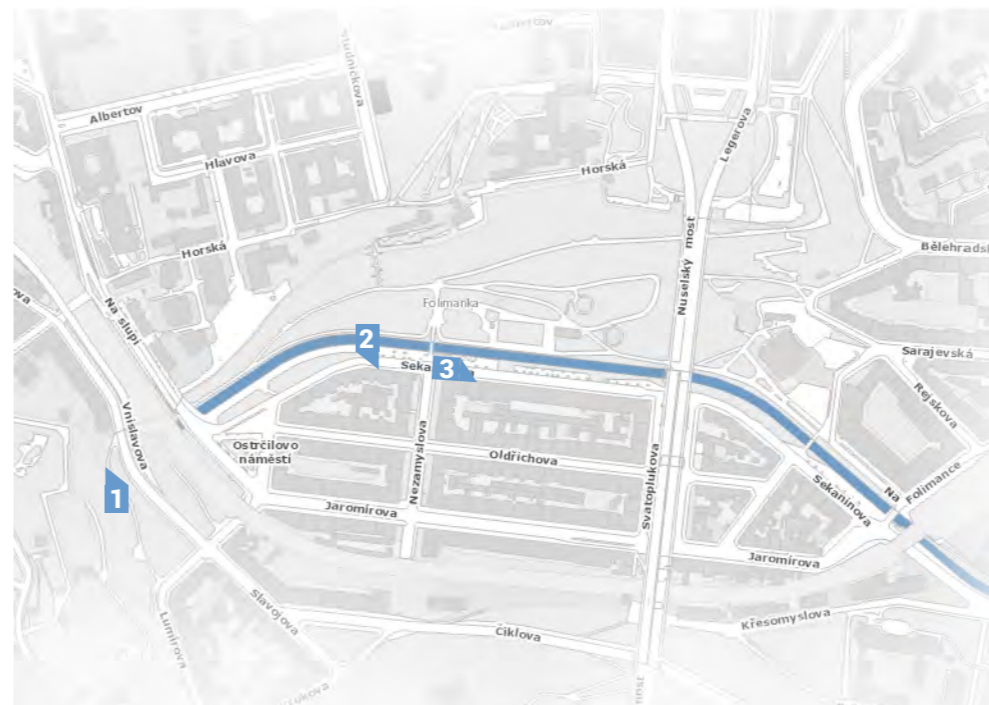

Linie potoka zůstala nesmazatelně propsána do městské zástavby, i když její prostor byl omezen na minimum. Přesto se město k potoku obrací zády, jako by ležel na odvrácené straně. Tam, kde zástavba nevěděla, co s potokem, ho pohltila. Uzavřela ho do temnot podzemí.

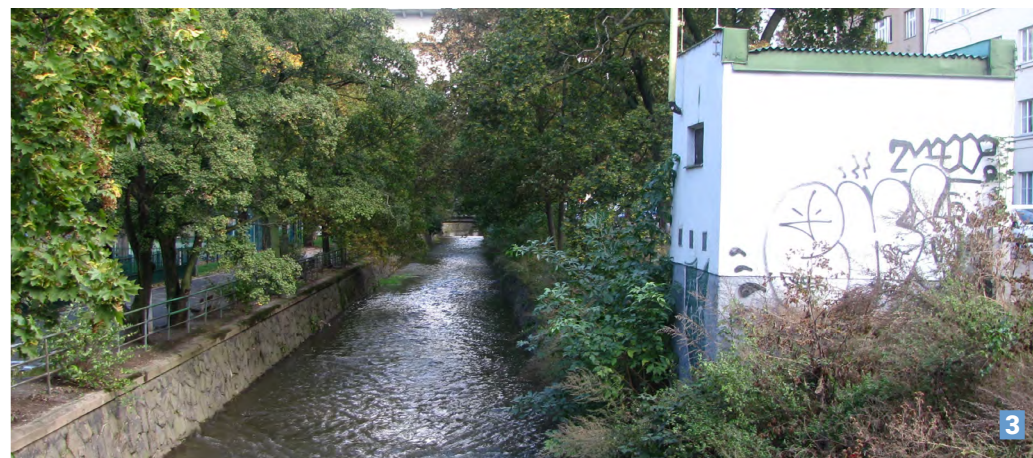
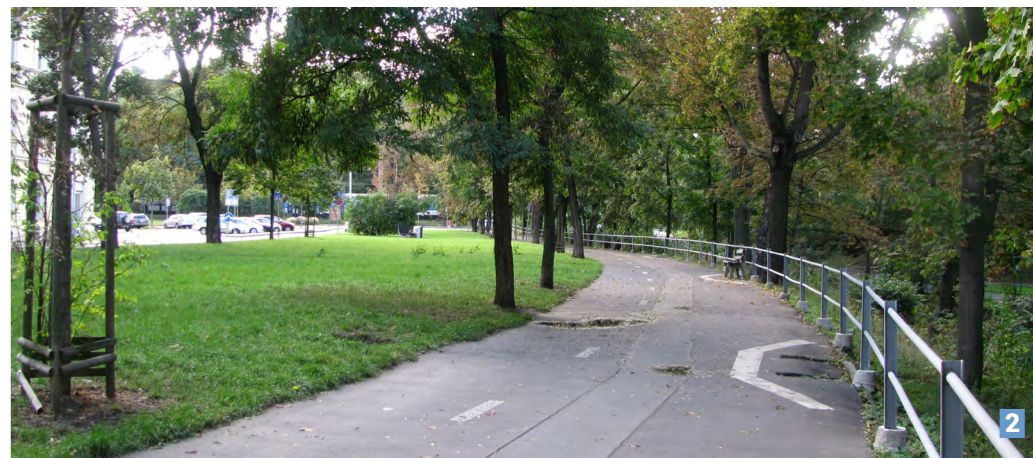
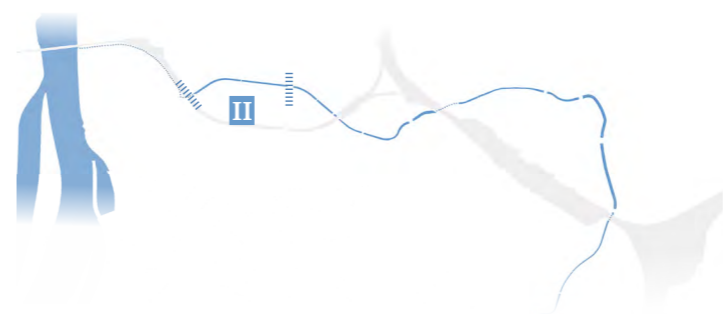
I I.část Botiče - Výtoň - Ostrčilovo náměstí

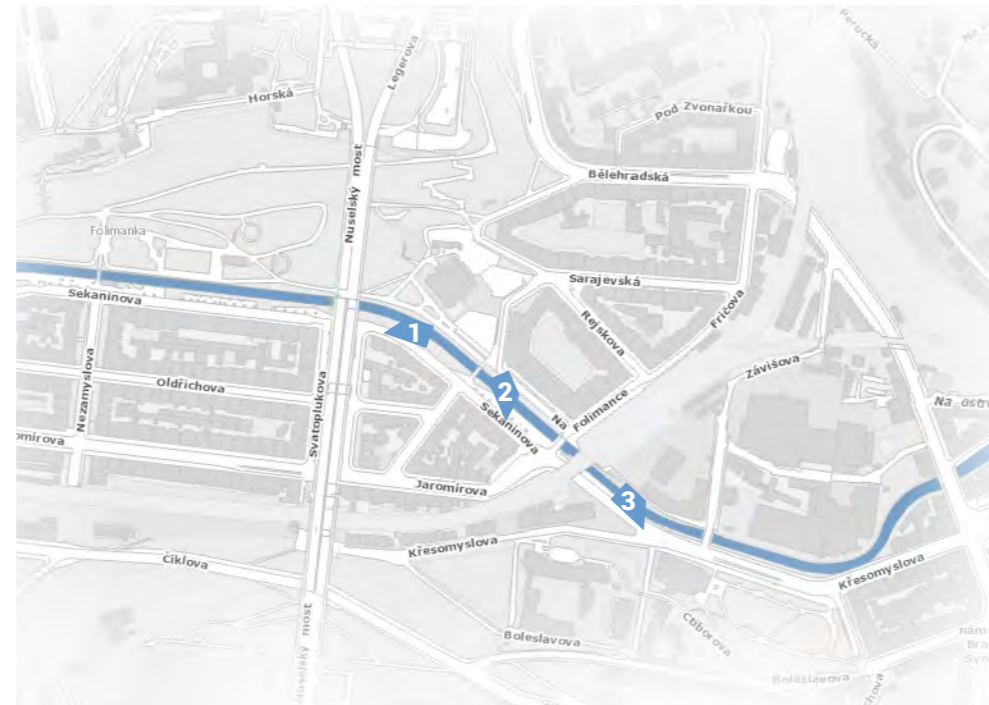
- 1** Ústí do Vltavy náplavka Výtoň
- 2** Zmizelý Botič za viaduktem železnice Výtoň
- 3** Bývalé hradby / „Závrt“ Botiče

II II.část Botiče - Ostrčilovo náměstí - Nuselský most

- 1** „Závrt“ Botiče
- 2** Rozhraní Ostrčilovo náměstí / koryto Botiče
- 3** Rozhraní Botiče a okolí pod Nuselským mostem

III III.část Botiče - Nuselský most - divadlo Na Fidlovačce

- 1** Koryto pod Nuselským mostem
- 2** Rozhraní koryto Botiče a okolní zástavby
- 3** Koryto v okolí divadla Na Fidlovačce

IV IV.část Botiče - Divadlo Na Fidlovačce - Otakarova

- 1** Rozhraní koryto Botiče u Nuselského pivovaru
- 2** Rozhraní koryto Botiče a okolní zástavba
- 3** Botič pohled z ul. Bělehradská na Nuselský pivovar

Rozliti povodně ve Výtoni bylo zamezeno regulací z poč. 20. stol., během které bylo postaveno nábřeží a terén se zvedl. Pro většinu povodní je výška nábřeží dostatečná vzhledem k možnosti rozliti na nižší smíchovský břeh. Pokud voda vystoupá nad úroveň nábřeží je povodňová ochrana řešena v místě sjezdu na náplavku mobilní stěnou a v ostatních místech pak pytlí s pískem.

V oblasti mezi pivovarem a Nuselským mostem je koryto kapacitní pro stoletou vodu. Potok teče v této části hluboko betonovým korytem. Kolmá stěna betonového koryta se v určité výšce mění v travnatý svah, který stoupá směrem k ulicím.

V oblasti kolem Nuselského pivovaru, je koryto pro stoletou vodu těsně kapacitní. Koryto v těchto místech nelze příliš rozšířit díky nedostatečnému prostoru, který je vtěsnán mezi ulicí Křesomyslovou a areálem pivovaru.

K drobnému vylití koryta Botiče dochází v části mezi Bohemians a Havlíčkovými sady / Grébovkou. V rámci Havlíčkových sadů, které stoupají směrem od Botiče ke Gröhe vile, by ve spodní části mohlo dojít k drobnějším úpravám, které by umožňovaly rozliti povodňové vody do parku a tím ochranu zástavby na protějším břehu. Vybudováním retenčních ploch by mohlo dojít k zatraktivnění spodní části parku a otevření směrem k potoku, který je v současné době zarostlý a nepřístupný.

V rámci přírodního parku Záběhlíce - Hostivař vytváří Botič meandry, kde je dostatečný prostor pro rozliti povodňové vlny a její zpomalení před průtokem ve městě. Problematická jsou pouze místa, kde Botič protéká obcí Záběhlíce a Hostivař. Rozliti také zabraňuje Hostivařská přehrada, která je schopna velkou část povodňové vlny zadržet.

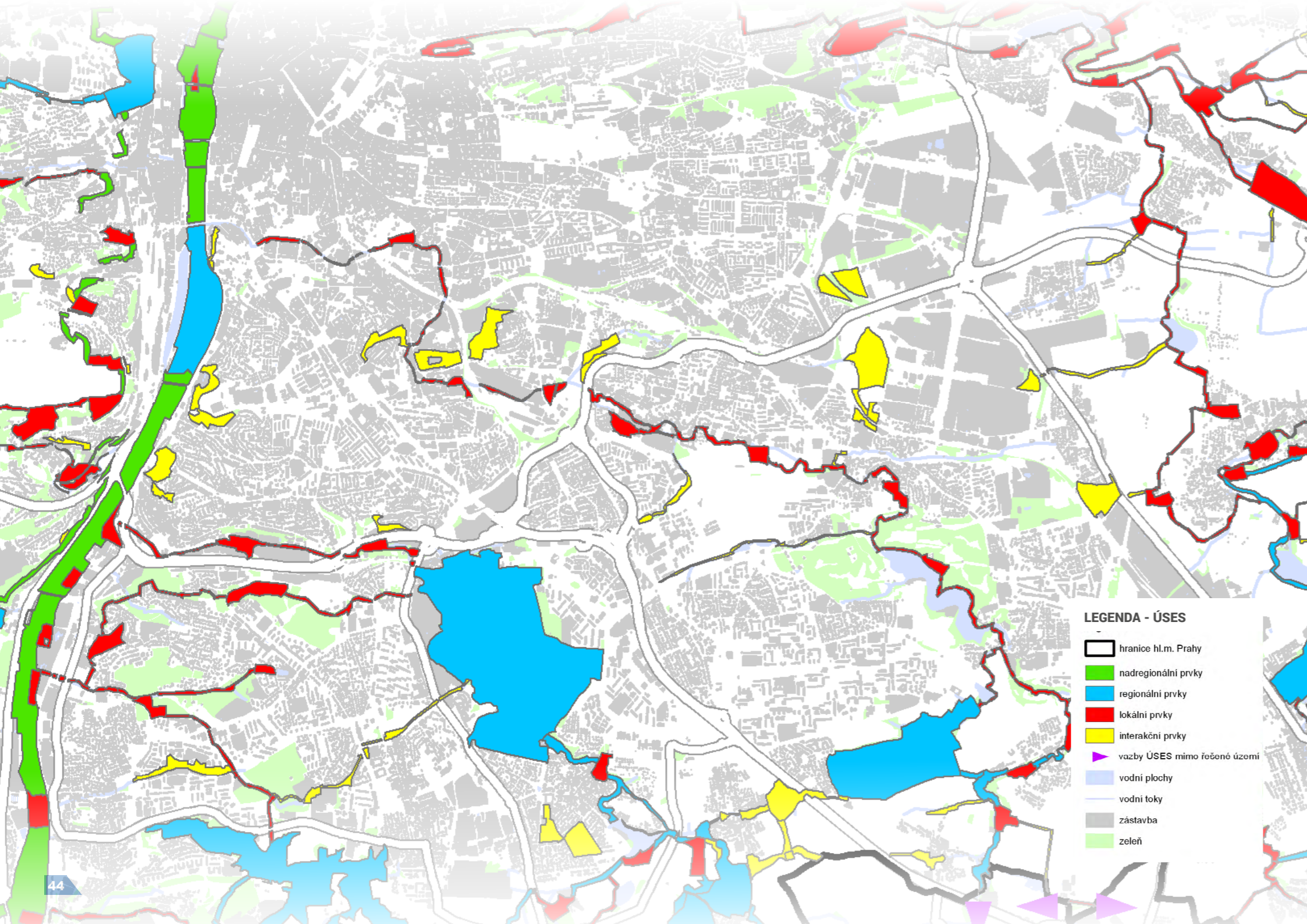

V rámci parku dochází k výraznému rozlívání, který je způsoben zatrubněním potoka. Zakrytá část koryta podle zaměření poskytnutého oddělením péče o zeleň je kapacitní pro stoletou vodu. Problémem je most přes potok na náplavce, který vzdouvá hladinu až směrem k Folimance. Problémem je také zanášení podzemního koryta během povodně a nemožnost čištění během povodně. Odkrytím koryta Botiče v okolí nádraží Vyšehrad a ve Výtoni může dojít ke zmírnění efektu „zašpuntování koryta“.

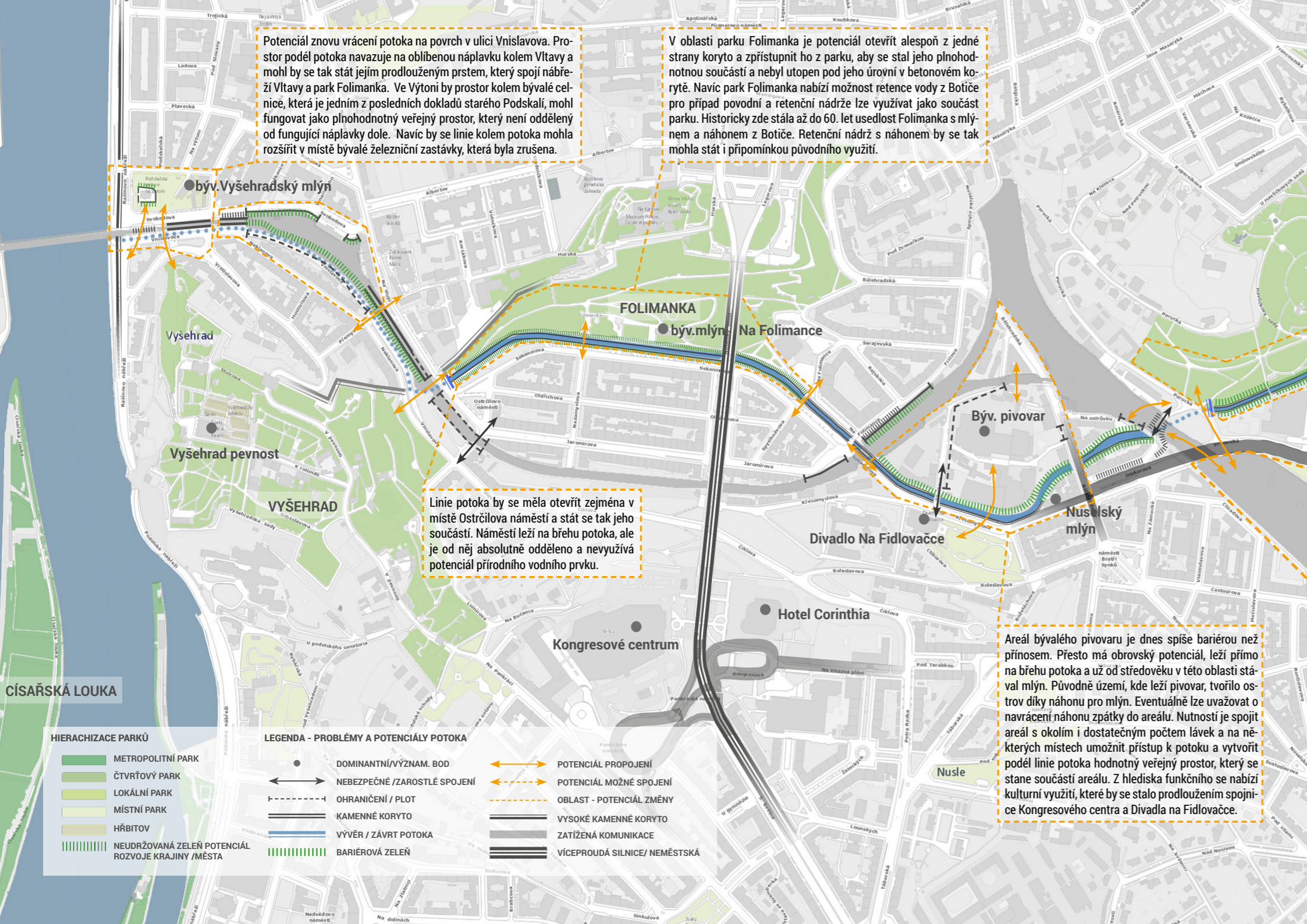
V parku Folimanka je dostatek prostoru pro vytvoření retenčních ploch, které by byly schopné část povodňové vlny zachytit či umožnit rozliti povodňové vlny do parku a chránit tak zástavbu na druhém břehu. Úprava „retenčních ploch“ by se měla stát součástí parku Folimanka. Část parku za Nuselským mostem slouží pro dětské a sportovní hřiště, kde se může voda rozlít. Za dětským hřištěm je volný prostor, který již v současné době umožňuje rozliti.

K největšímu rozlívání potoka dochází v rámci parku Folimanka v důsledku zatrubnění koryta mezi parkem Folimanka a náplavkou ve Výtoni. Zatrubnění funguje jako „špunt“ a navíc dochází ke snadnému zanášení podzemního koryta. Naopak čištění koryta je téměř nemožná a během povodně to vůbec nelze.

Další plochou, kde dochází k přirozenému rozlívání, je oblast odstavňového nádraží Praha - jih za Jižní spojku, kde se opět Botič zanořuje pod zem. V místě, kde se v současné době voda rozlívá, je na části kolejiště, které se využívá. Naopak oblast mezi průmyslovými areály a severní částí odstavňového nádraží Praha - jih není tak hojně využívána a mohlo by dojít k posunutí rozlívání až do těchto míst. Navíc zpřístupněním koryta lze snadněji vyčistit naplaveniny v potoce, které se nemusí dostat do centra města.

Potoční a říční síť je přirozenou součástí územního systému ekologické stability. Koryta potoků v rámci města fungují jako přirozené biokoridory. Jejich přirozená funkce je často narušena zásahy člověka. Nejhorší podobou je zakrytí koryta a jeho vedení pod zemským povrchem, kdy funkce biokoridoru přestává fungovat. Na mapě Botiče jsou místa, kde je biokoridor přerušen. Jedná se vesměs o místa, kde je veden pod zemským povrchem – mezi Výtoní a Ostrčilovým náměstím a dále v rámci odstavného nádraží Praha – jih.

Potenciál znovu vrácení potoka na povrch v ulici Vnislavova. Prostor podél potoka navazuje na oblíbenou náplavku kolem Vltavy a mohl by se tak stát jejím prodlouženým prstem, který spojí nábřeží Vltavy a park Folimanka. Ve Výtoni by prostor kolem bývalé celnice, která je jedním z posledních dokladů starého Podskalí, mohl fungovat jako plnohodnotný veřejný prostor, který není oddělený od fungující náplavky dole. Navíc by se linie kolem potoka mohla rozšířit v místě bývalé železniční zastávky, která byla zrušena.

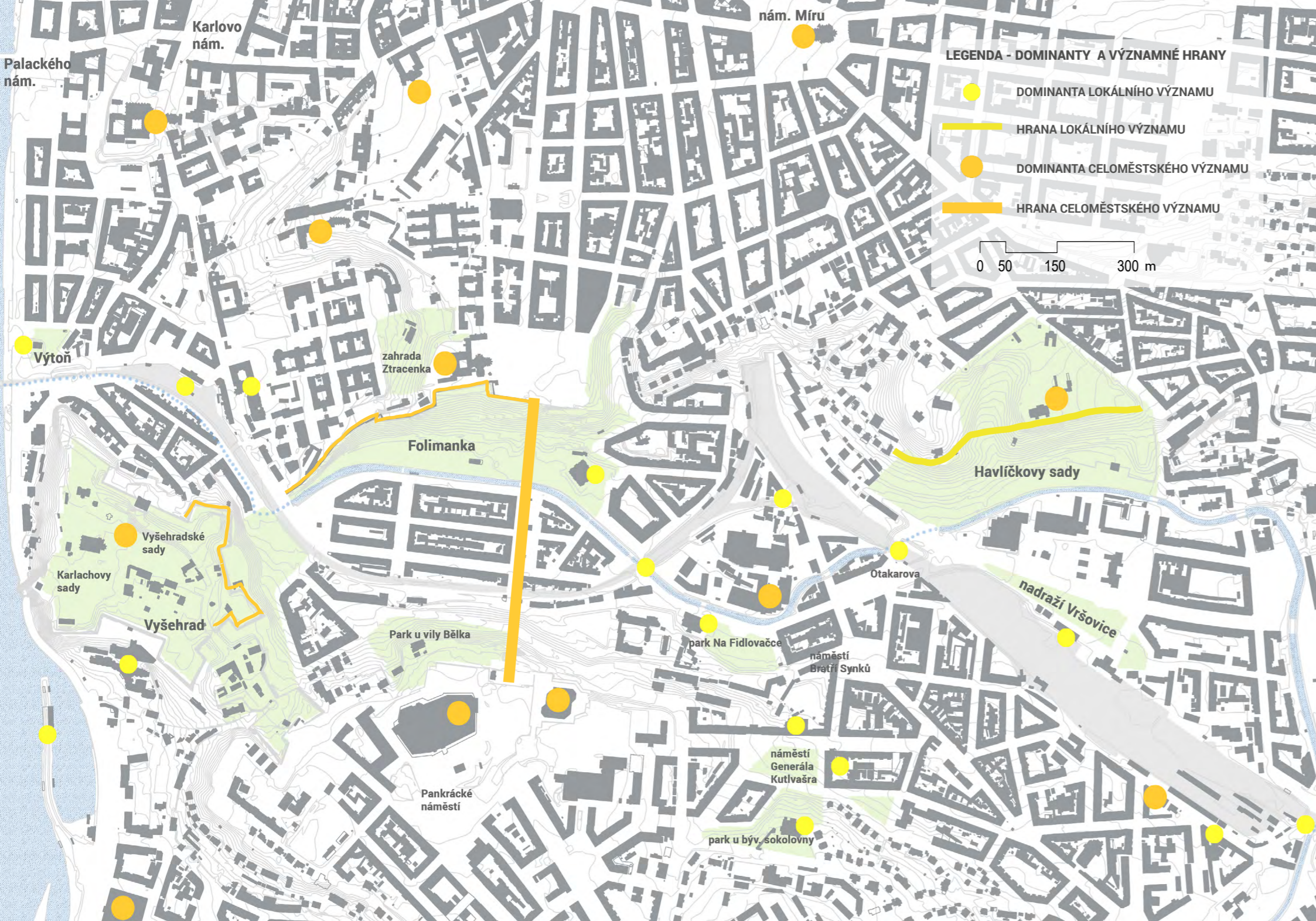
V oblasti parku Folimanka je potenciál otevřít alespoň z jedné strany koryto a zpřístupnit ho z parku, aby se stal jeho plnohodnotnou součástí a nebyl utopen pod jeho úrovní v betonovém korytě. Navíc park Folimanka nabízí možnost retence vody z Botiče pro případ povodní a retenční nádrže lze využívat jako součást parku. Historicky zde stála až do 60. let usedlost Folimanka s mlýnem a náhonem z Botiče. Retenční nádrž s náhonem by se tak mohla stát i připomínkou původního využití.

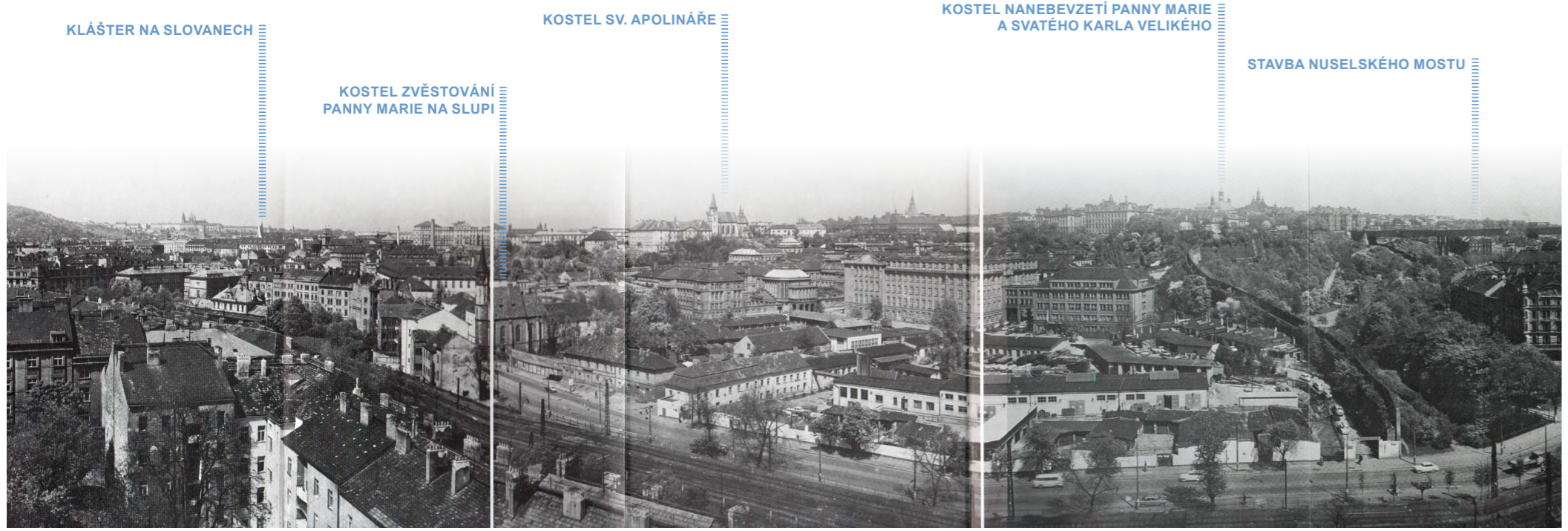
Linie potoka by se měla otevřít zejména v místě Ostrčilova náměstí a stát se tak jeho součástí. Náměstí leží na břehu potoka, ale je od něj absolutně odděleno a nevyužívá potenciál přírodního vodního prvku.

Areál bývalého pivovaru je dnes spíše bariérou než přínosem. Přesto má obrovský potenciál, leží přímo na břehu potoka a už od středověku v této oblasti stával mlýn. Původně území, kde leží pivovar, tvořilo ostrov díky náhonu pro mlýn. Eventuálně lze uvažovat o navrácení náhonu zpátky do areálu. Nutností je spojit areál s okolím i dostatečným počtem lávek a na některých místech umožnit přístup k potoku a vytvořit podél linie potoka hodnotný veřejný prostor, který se stane součástí areálu. Z hlediska funkčního se nabízí kulturní využití, které by se stalo prodloužením spojnice Kongresového centra a Divadla na Fidlovačce.

- HIERARCHIZACE PARKŮ**
- METROPOLITNÍ PARK
 - ČTVRTOVÝ PARK
 - LOKÁLNÍ PARK
 - MÍSTNÍ PARK
 - HŘBITOV
 - NEUDRŽOVANÁ ZELEN POTENCIÁL ROZVOJE KRAJINY / MĚSTA

- LEGENDA - PROBLÉMY A POTENCIÁLY POTOKÁ**
- DOMINANTNÍ/VÝZNAM. BOD
 - NEBEZPEČNÉ / ZAROSTLÉ SPOJENÍ
 - OHRANIČENÍ / PLOT
 - KAMENNÉ KORYTO
 - VÝVĚR / ZÁVRT POTOKA
 - BARIÉROVÁ ZELEN
 - POTENCIÁL PROPOJENÍ
 - POTENCIÁL MOŽNÉ SPOJENÍ
 - OBLAST - POTENCIÁL ZMĚNY
 - VYSOKÉ KAMENNÉ KORYTO
 - ZATÍŽENÁ KOMUNIKACE
 - VÍCEPROUDÁ SILNICE/ NEMĚSTSKÁ

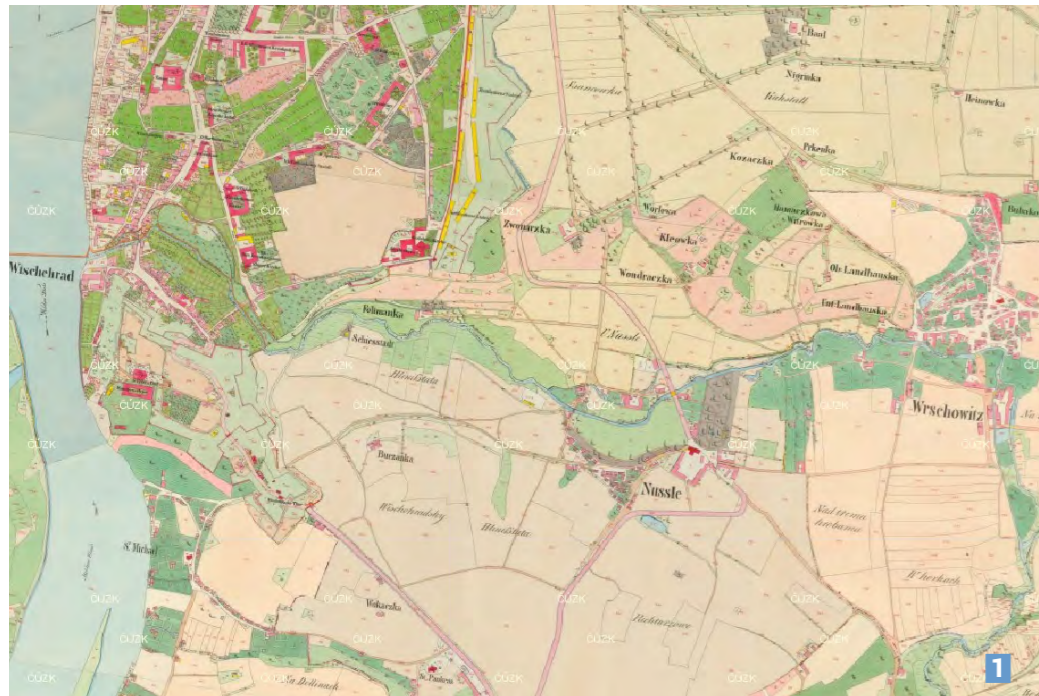

Pohled na Nuselské údolí v období 1967-1973 stavby mostu

Současný pohled na Nuselské údolí

1 Mapa Stabilního katastru - 1842

Mapování Stabilního katastru bylo provedeno ve 20. až 40. letech 19. století jako první celorakouské mapování v měřítku 1:2880. Stabilní katastr měl představovat stálý a dokonalý seznam všech pozemků podléhajících dani s udáním jejich velikosti, plochy a čistého výnosu. S jeho mapováním se začalo na základě patentu císaře Františka I. ve 20. letech 19. století.

Na mapách, které ukazují podobu údolí Botiče okolo roku 1842, můžeme ještě vidět přirozené koryto Botiče a jeho meandry. Přirozená podoba koryta nám umožňuje zjistit místa, kde se potok přirozeně rozléval a meandroval a je pravděpodobné, že se během povodní rozlévá právě zde. Ústí Botiče do Vltavy je ještě vedeno po povrchu. K zatrubnění dochází pravděpodobně až v souvislosti s regulací nábřeží počátkem 20. století a spolu s ním mizí i celé Podskalí. Z katastru vyčteme i původní využití celého údolí, které přilehali těsně za hradby města. Z počátku bylo využíváno k zemědělským účelům - podél Botiče stály statky a mlýny, na svazích byly vinice - později se začala tato oblast využívat i pro rekreaci obyvatel města díky své dostupnosti. Na Stabilním katastru můžeme vidět Vršovice ještě jako samostatnou obec.

2 Přehledný regulační a zastavovací plán hlavního města Prahy - 1930

Po vzniku samostatné Československé republiky došlo k vytvoření Velké Prahy, což reflektovalo také potřebu vytvoření generálního regulačního plánu. První návrh celkového regulačního plánu Prahy pochází asi z roku 1924 a je označován jako „zelený tisk“ v měřítku 1:5 000. Na něj navazuje tento regulační plán z roku 1930, který byl zpracován také v měřítku 1:5000.

Na regulačním plánu můžeme vidět již současnou podobu zástavby. Plán vzniká v období regulace nábřeží v oblasti Podskalí, proto na tomto plánu můžeme vidět již zatrubnění ústí Botiče do Vltavy. Botič se zavrtává pod zem těsně za bývalým nádražím Vyšehrad. Pravděpodobně budoucím vývojem pak došlo k zakrytí další části potoka mezi Ostrčilovým náměstím a nádražím Vyšehrad. Jinak linie Botiče na plánu odpovídá již současné podobě koryta. Regulační plán zahrnuje ještě bývalou usedlost Folimanka a na druhou stranu už předpovídá vznik Nuselského mostu nad celým údolím. Ten je realizován až na přelomu 60. a 70. let 20. stol. Při jeho stavbě dochází ke zbourání usedlosti Folimanka.

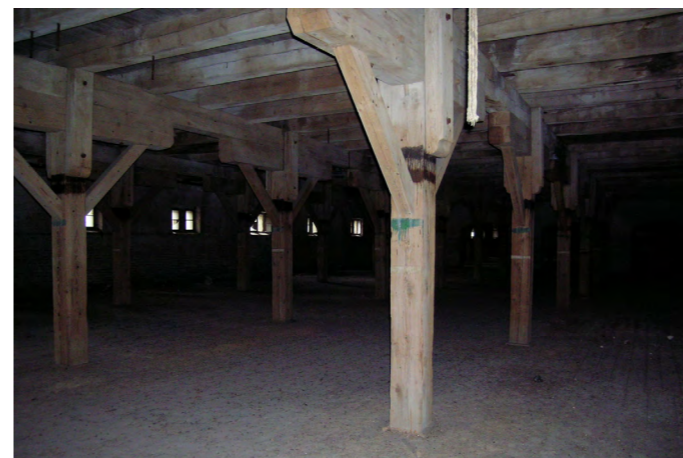
1

2

3

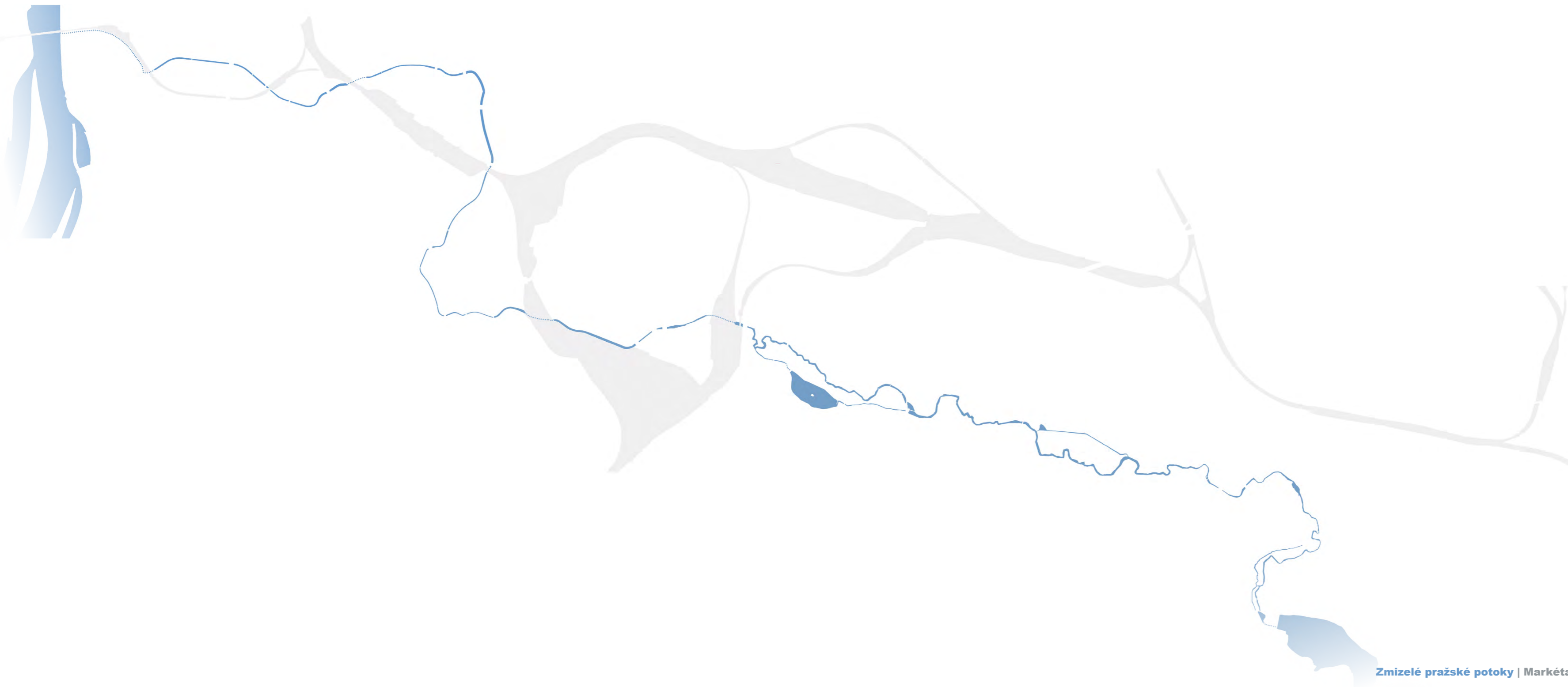

ANALÝZY

Nuselský Pivovar

Areál pivovaru je dokladem historického vývoje a nedílnou součástí charakteru Nuselského údolí. Pivovar vznikl patrně na přelomu 17. a 18. století na základech středověkého mlýna. Původní mlýnský náhon, vyobrazený na plánech z roku 1965, probíhal pod budovami. Po polovině 19. stol. došlo k přestavbě původních barokních budov. Od roku 1863 je doložena původně restaurační a později administrativní budova. Směrem k Botiči se pivovar rozšiřuje koncem 19. století – stavbou nového hvozdu a novu kotelnou a varnou. Tím dochází k uzavření areálu pivovaru a vytvoření současné podoby. Do 80. let 20. stol. zůstávala část pivovaru funkční a druhá část sloužila Českým vinařským závodům. Původní ulice Hostivítova, kterou lemovaly po obou stranách budovy pivovaru a která vedla k místu bývalého mlýnského náhonu, byla zrušena v roce 1947. Vstup do celého areálu vede z ulice Bělehradské branou se dvěma secesními pilíři s dekorativním zakončením v podobě sudů. Budovy na levé straně dvora mají původní barokní jádro s valeně sklenutým barokním hvozdem a křížovými klenbami. Pohledovou dominantou areálu jsou oba vysoké hvozdy a vysoký cihelný komín, na které navazují další budovy při Botiči, sjednocené pozoruhodnou neorenesanční úpravou fasády. Kromě pivovaru a restaurace fungovala v areálu i malá divadelní scéna.

04| NÁVRH

*„Pakliže je řeka živou tepnou města – je potok její vlasečnicí.
Je tedy neméně důležitý než řeka, neboť ji napájí. Zajišťuje její
životaschopnost.“*

LEGENDA

- LINIE ZÍDKY
- ↔ PROPOJENÍ / PODCHODY / PRŮCHODY
- ↔ SNÍŽENÍ BŘEHU SMĚREM DO PARKU
- - - PROPSÁNÍ LINIE NUSELSKÉHO MOSTU DO ÚDOLÍ
- DOPLNĚNÍ STRUKTURY

0 50 100 m

Hlavní ideou je propsání linie potoka zpátky do města a jeho zapojení do veřejného prostoru. Potok je živá tkáň města, která v sobě odráží své okolí. Spoluvytváří obraz města. Na různých místech vytváří různé charaktery typické pro danou část. Podoba koryta potoka je odrazem jeho okolí a podoba okolí je odrazem charakteru potoka. Někde však v okolí potoka expandovala zástavba a dopravní infrastruktura natolik, že nezbylo nic jiného než potok uložit o úroveň níž do podzemí.

Nově vytvořená promenáda spojuje intenzivně využívanou náplavku a park Folimanka. Zároveň nabízí příjemné pěší propojení směrem na Vyšehrad. V současnosti se turisté, kteří schází od brány Vyšehradu, v tomto území ztrácí díky rozpačitosti celého prostoru. Linie potoka nespojuje pouze náplavku, Vyšehrad s Lumíroví sady a Folimanku, ale i Grébovku a další parky. Potok je zelená linie – „vlásečnice“, která napojuje zelené plochy parků. Zároveň funguje jako přírodní biokoridor, který díky zatrubnění a betonovým korytům na mnoha místech nefunguje.

Ústředním motivem je nízká zídka z probarveného betonu, která lemuje celý potok. Vytváří interakční prvek, na který se dá sednout a který prostor vymezuje, ale striktně ho nerozděluje. Zídka vede povětšinou po břehu potoka, který je vyšší a má městský charakter. Někde je zídka přerušena, aby umožnila přístup k vodě, jinde se mění na funkci mobiliáře. Zároveň může sloužit jako protipovodňová zeď. Druhý břeh, kde není zídka je zpravidla nižší a umožňuje přístup k vodě ať už ve formě přírodního břehu či zpevněného městského nábreží. Cílem je zpřístupnění potoka lidem a umožnění výhledů na potok z různých výškových úrovní.

V rámci projektu jsem se zaměřila detailněji na dvě lokality. První je v místě ústí Botiče do Vltavy a druhá je u bývalého Nuselského pivovaru. Oblast okolo parku Folimanka řeším pouze koncepčně. Zachovávám stávající park, který v části otvírám a snižuji směrem k vodě. Střední část parku, kde je dětské hřiště s občerstvením, zachovávám stávající. V rámci parku bych chtěla obnovit zašlé kaskádovitě fontány. Na druhém břehu potoka, který má městský charakter je namísto stávajícího zábradlí vedena zídka, lineární prvek vinoucí se okolo celého potoka. Linii Nuselského mostu propisují do parku a celého údolí. V rámci parku je ve svahu umístěn amfiteátr, který slouží pro koncerty, divadla či kino, nebo pouze pro odpočinek a vychutnání si výhledu na údolí:

„Všechno bylo jako v obrovském přírodním divadle. Tráva a pole se třpytily v rose, zpívali ptáci a u lesa se pásly srnky, které mě už znaly...“

Veliký vodní tulák, Ota Pavel

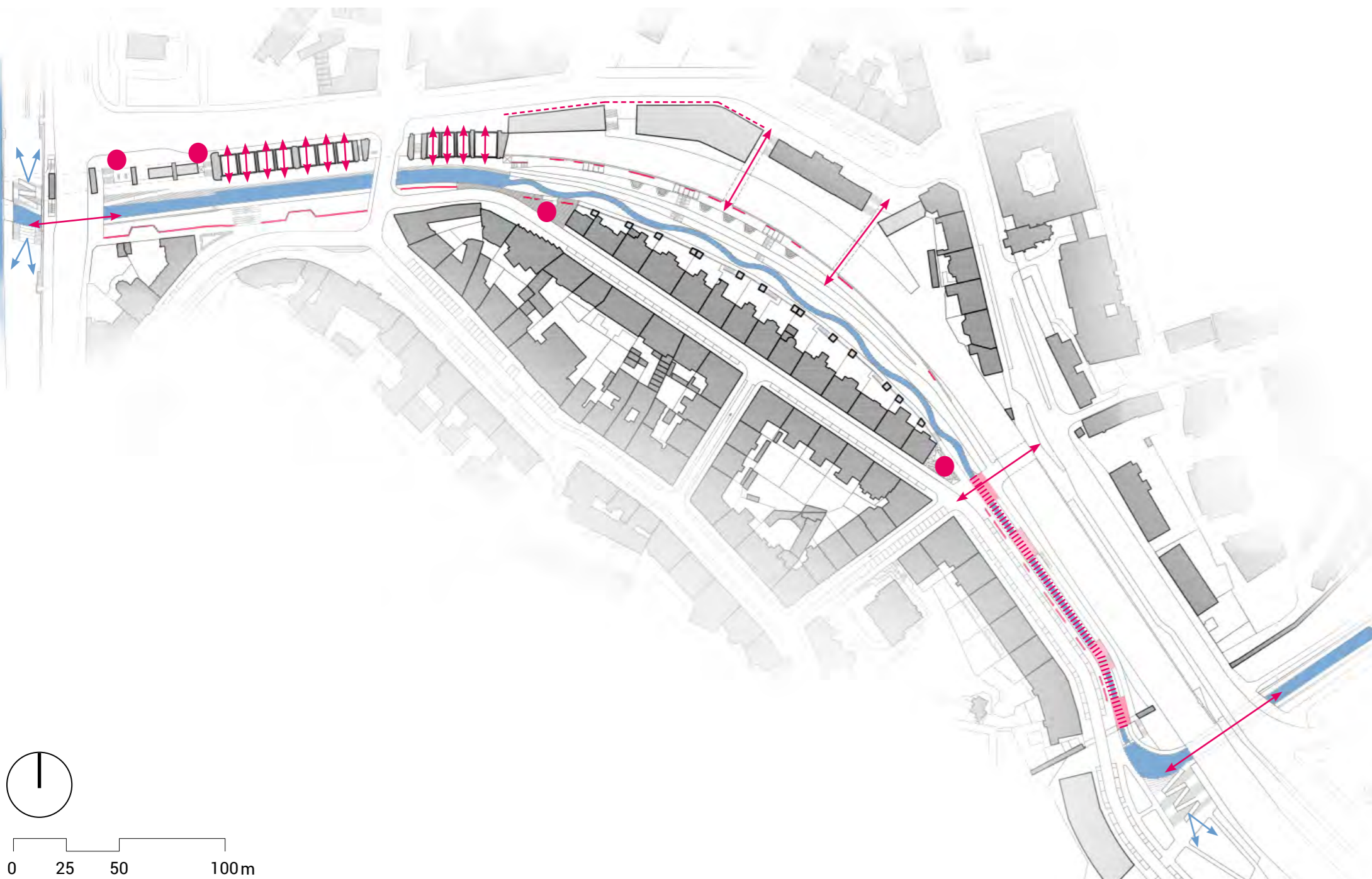
Pod mostem v parku neroste tráva, a proto tuto část využívám na skatepark, který by mohl zároveň odlehčit prostorům u kongresového centra, které jsou ničeny mladistvými na skate. Současně nabízí děj a možné aktivity, které lze v rámci parku pozorovat. Nad potokem vytvářím široké plato, kde lze trávit volný čas s výhledem na potok a za ním v parku drobný objekt pro občerstvení. Na druhém břehu než je park stavím pod mostem dva objekty. První je drobná galerie, která nabízí výstavu uměleckých děl ve veřejném prostoru pod Nuselským mostem, a druhý je parkovací dům vzhledem k nedostatku parkovacích míst v celé čtvrti.

LOKALITA 1

Situace

SOUČASNÝ STAV

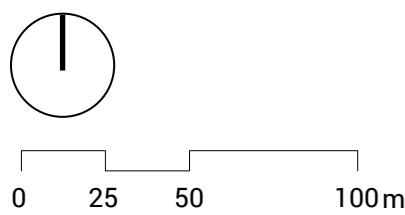

LEGENDA

- LINIE ZÍDKY
- PROPOJENÍ / PODCHODY / PRŮCHODY
- VSTUPNÍ BRÁNY
- OTEVŘENÍ OBLOUKŮ VIADUKTU
- ZPEVNĚNÍ LINIE
- PŘIPOMÍNKA ZAKRYTÍ
- OTEVŘENÍ KORYTA DO OKOLÍ / NAVÁZÁNÍ
- DOPLNĚNÍ ZÁSTAVBY

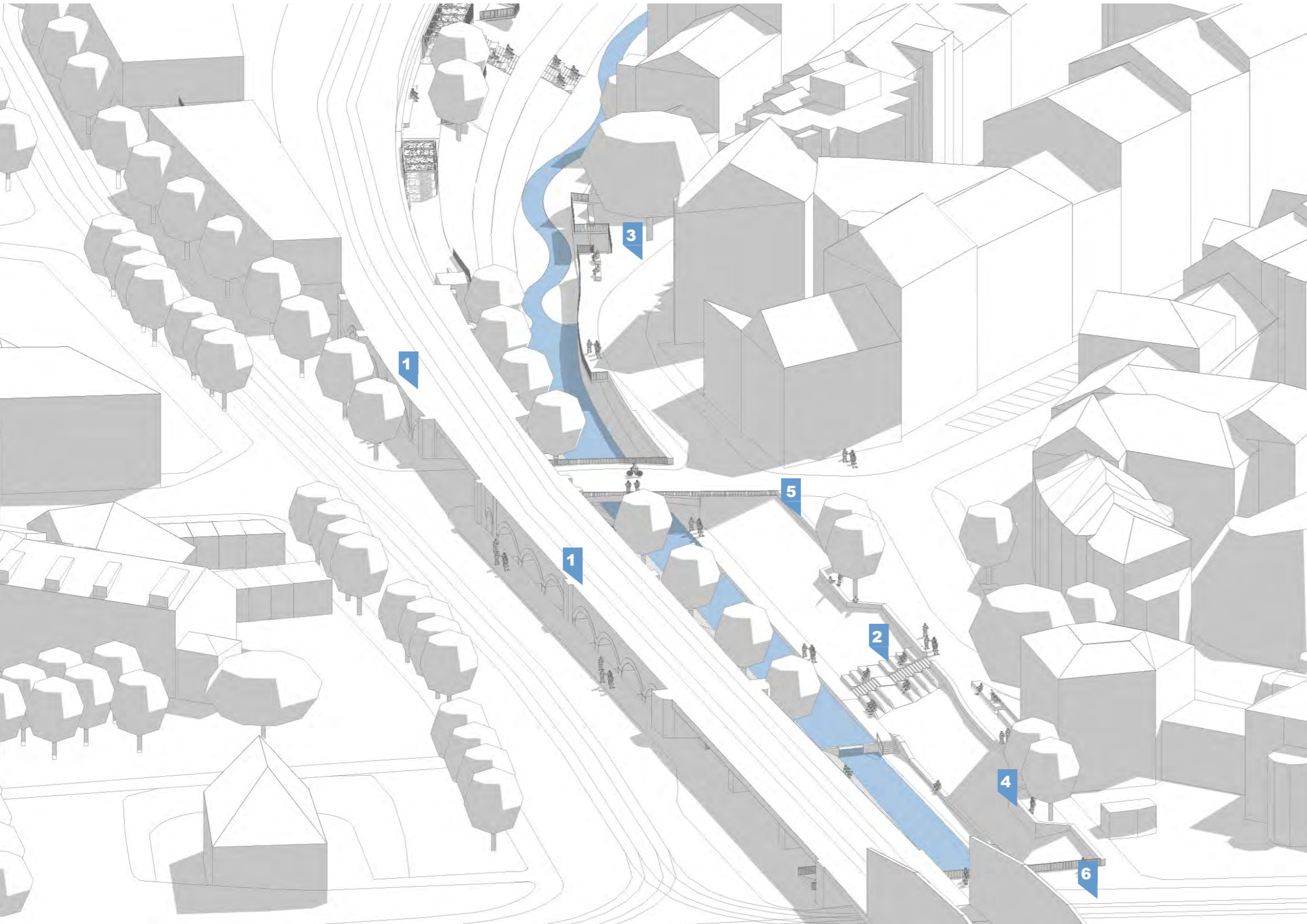
Koncept se odvíjí od myšlenky odkrytí potoka pod ulicí Vnislavova. Linie potoka by měla navazovat na energii náplavky a pokračovat dále do parku Folimanka. Promenáda začíná na náplavce, kde vstupní bránou se stává část stávajícího tunelu Botiče pod Rašínovým nábřežím. Aby bylo odkrytí potoka možné a koryto nebylo utopeno hluboko pod úrovní terénu, jako je tomu dnes, bude nové koryto od Ostrčilova náměstí klesat mírnějším spádem. Kousek proti proudu Botiče nad průchodem z náplavky je umístěn stupeň ve dně, který vyrovnává rozdíl mezi novou a původní výškou koryta. Zároveň je stupeň ve dně uzpůsoben tak, aby fungoval i jako drobný jez, který zadržuje a reguluje nestabilní hladinu Botiče podél zpevněné promenády.

Všechny části by neměly působit pouze na vizuální smysly, ale také na sluchový či čichový vjem. Voda šumí a má svoji typickou vůni.

LOKALITA 1

Axonometrie

1 VYUŽITÍ OBLOUKŮ VIADUKTU
pro restaurace, kavárny a služby

2 POBYTOVÉ SCHODY
sestoupení / sezení / výhled

3 VYKONZOLOVANÉ PLATO
rozšíření ulice se stromem
výhled / posezení / vstupní bod na promenádu

4 MÍSTA VÝHLEDU
sezení / výhled
zachování původních stromů

5 LINKA ZÍDKY
sezení / oddělení svahu

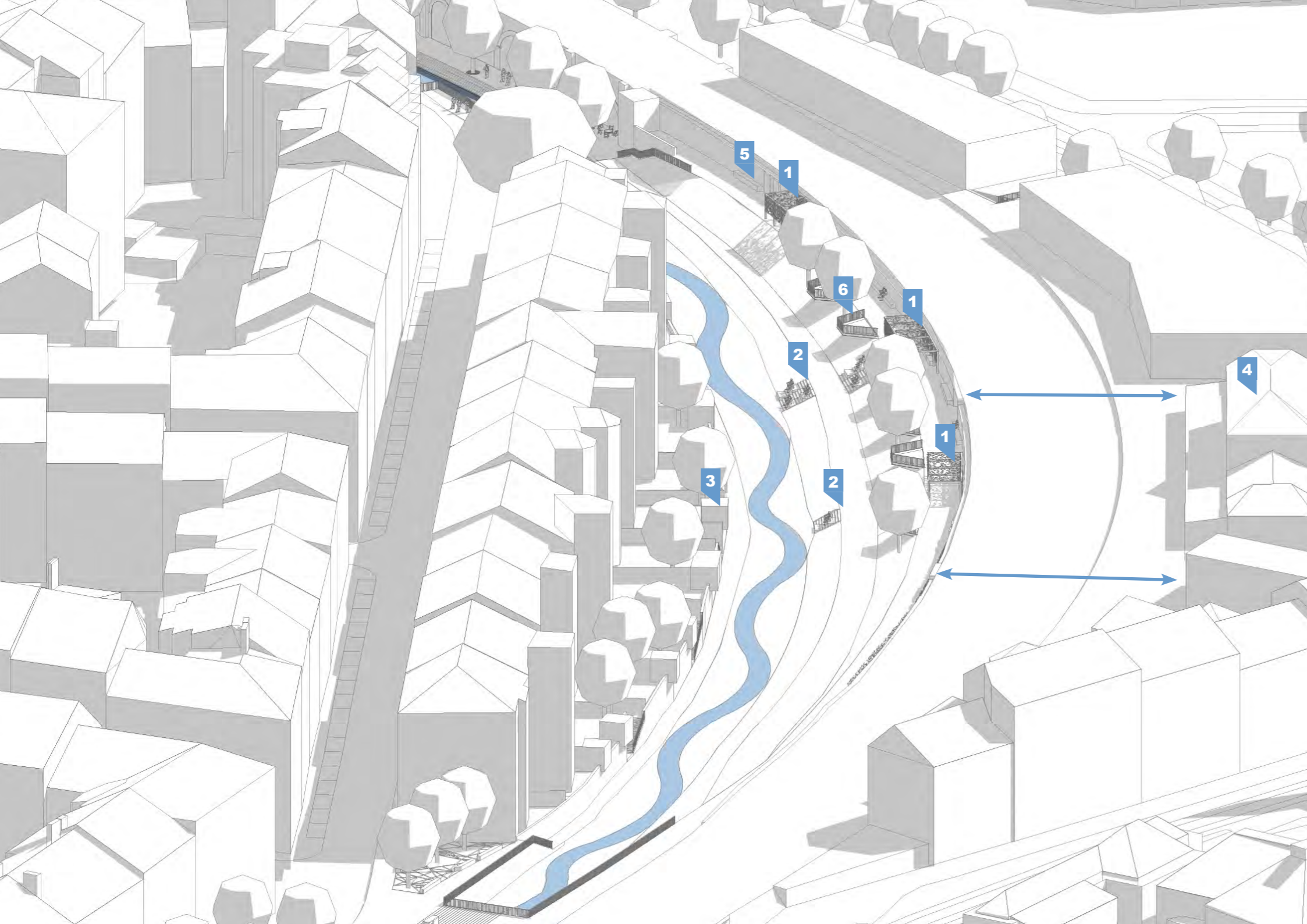
6 PRŮCHOD NA NÁPLAVKU
tunel pod Rašínovým nábřežím

„Řeka stejně jako oblaka plynula místy, kde nám bylo v životě dobře. Pozoroval jsem její proudy, její ryby, jak skákají na hladinu, mlýny na jezích a jezy na zadržovaných vodách. ... Viděl jsem po šesti letech zase řeku. Měl jsem tvář přimáčknutou na skle, aby mi nic neuniklo. Řeku jsem měl rád než cokoli jiného na světě a styděl jsem se tehdy za to.“

Veliký vodní tulák, Ota Pavel

LOKALITA 1

Axonometrie

1 PERGOLY POPNUTÉ ZELENÍ
místo odpočinku / zastavení a
sestoupení k potoku / vstupní brána

2 POBYTOVÉ SCHODY
sestoupení / sezení / výhled

3 ALTÁNKY / LETNÍ DOMKY
s výhledem na potok

4 NÁDRAŽÍ VYŠEHRAD
průchody na promenádu

5 LINKA ZÍDKY
sezení a panely s historií potoka

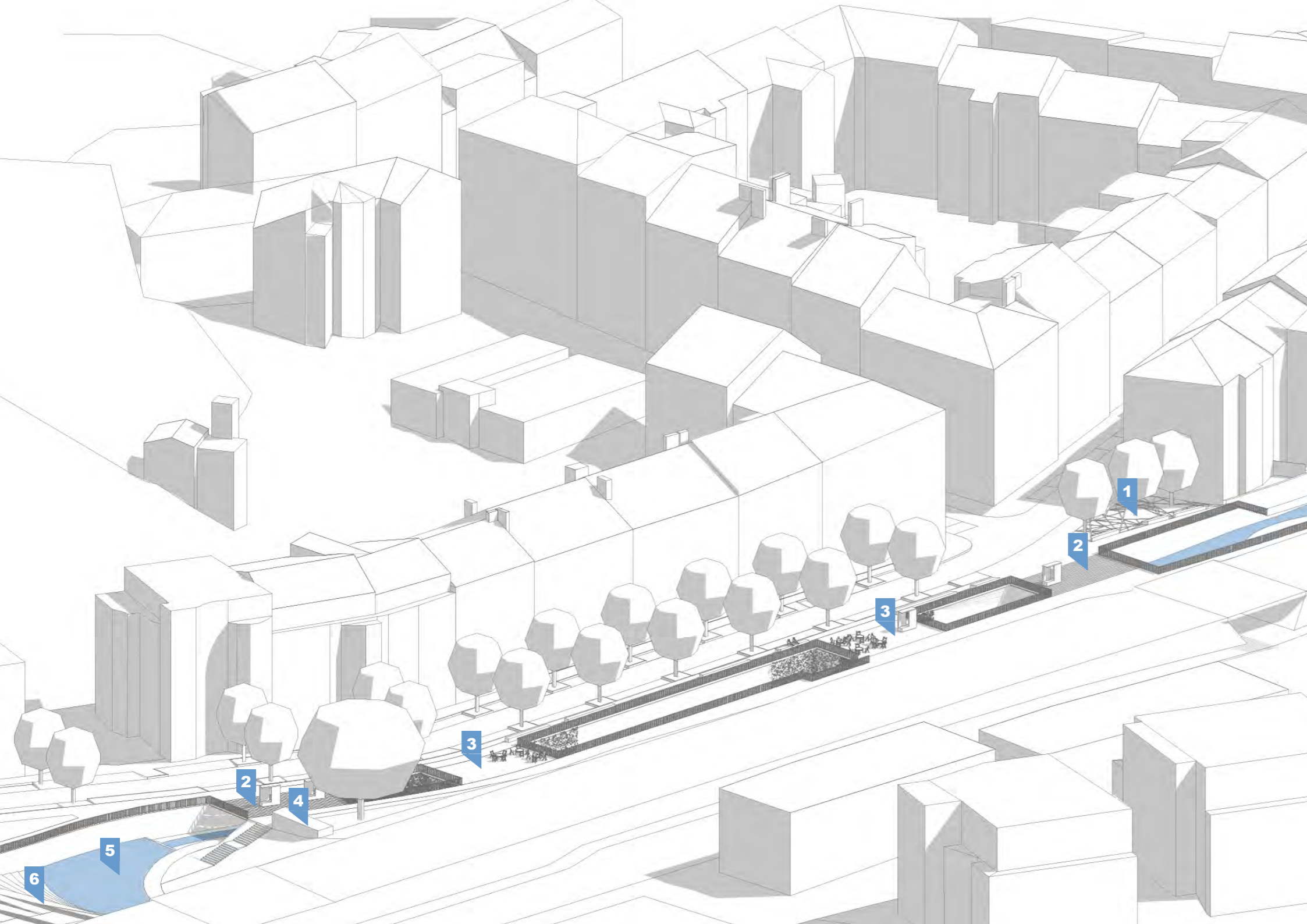
6 KONZOLA SE SÍTÍ
ležení / čtení / děti hraní

„V okně bílé záclonky, květiny; jsem jist, že naráz si tu ihned umístíš dívku, jež, shupnuvši ráno z lůžka, skokem je u okna, by opojeně vzdychla: nemá daleko neboť lůžko je blízko u okna. Neviditelná řeka dole hučí slaběji, silněji. V hloubce pod oknem zeje asi úzká hradební ulička, hlasy odtud zazní jak ze studny. Vlevo v pozadí dveře ven, vpředu do kuchyně, vpravo do Hlubinova pokoje. Především však okno, okno to neztrácej z pozoru; ať jím vstupuje rovný plápol polední chvíle, ať stříbrně vsakuje měsíčná noc, toto okno ať stále živě hraje s sebou.“

Měsíc nad řekou, Fráňa Šrámek

LOKALITA 1

Axonometrie

- 1** ROZŠÍŘENÍ ULICE
vstupní bod / zdůraznění stromy
- 2** PLATO ZE DŘEVA
slouží jako můstky rozšířené pro pobyt
připomínka zakrytí
- 3** PLATO Z POROROŠTŮ
připomínka zakrytí a zároveň spojení s
potokem
- 4** PROPSÁNÍ HRADBY
původní hradba
- 5** JEZÍRKO PŘED HRADBOU
otevření polozakrytého koryta do
parku
- 6** SCHODY S INTEGROVANOU RAMPOU
sestoupení z parku k Botiči

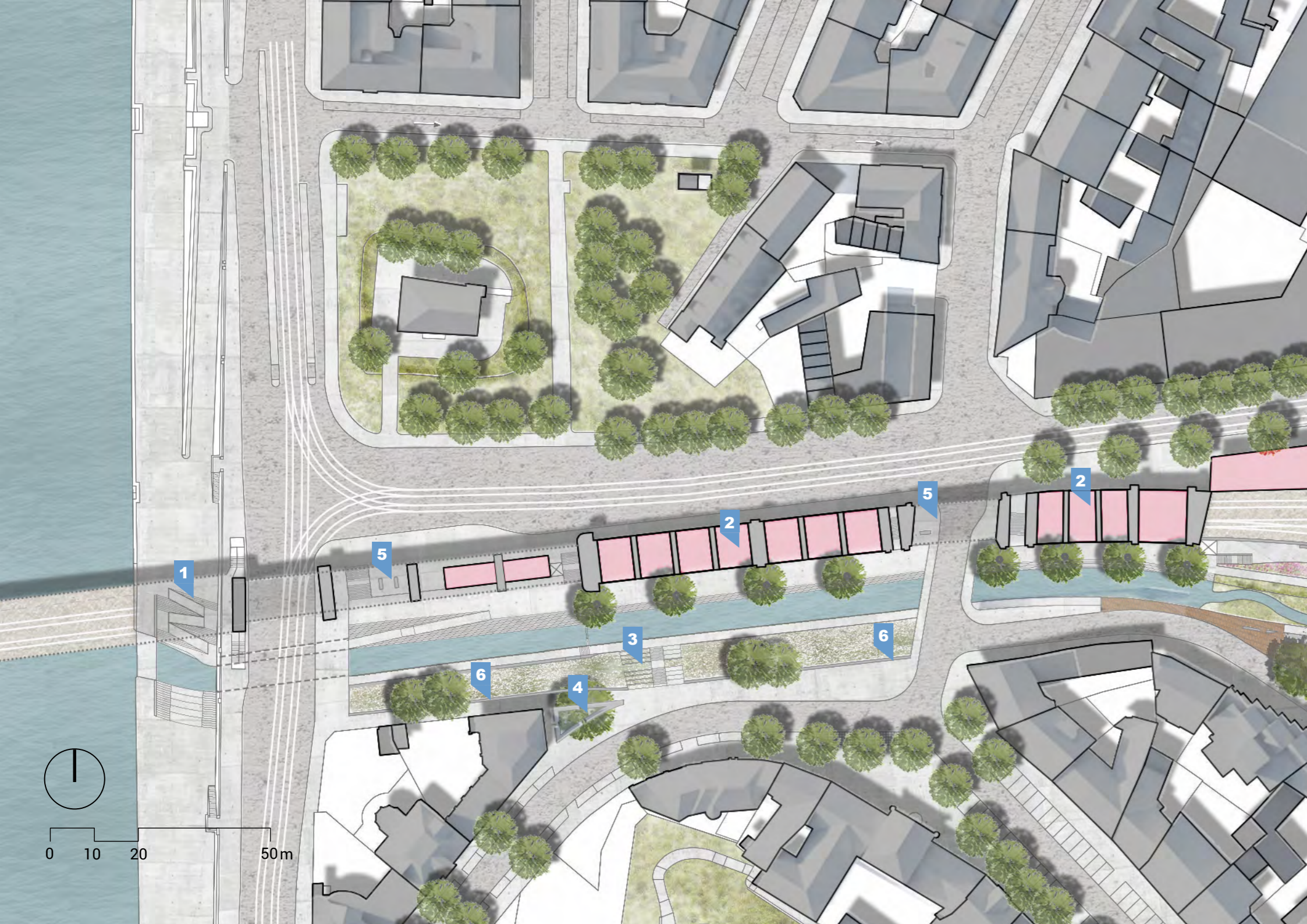
„A nevěděl jsem, proč řeku tak miluji. Snad proto, že jsou v ní ryby, anebo proto, že je volná a nespoutaná? Kvůli tomu, že se nikdy nezastaví? Snad proto, že šumí a že nedá spát? Snad proto, že je tu věky, anebo proto, že každý den její vody v dálce umírají?

Výš už řeka jenom voní, jako pomněnka. Jako stulík. Jako divoký kořen piškvorce. Jako vrbina. Voní vodou.“

Veliký vodní tulák, Ota Pavel

LOKALITA 1

Reference

1 SCHODY S INTEGROVANOU RAMPOU
sestoupení z náplavky k Botiči

2 VYUŽITÍ OBLOUKŮ VIADUKTU
obchody / služby

3 POBYTOVÉ SCHODY
zelený „amfiteátr“

4 STUDENTSKÝ STŮL
venkovní kout pro studium

5 HOUPAČKY POD ŽELEZNIČNÍM MOSTEM
vstup na promenádu / výhled na Vyšehrad

6 POBYTOVÁ ZÍDKA
linie vinoucí se podél potoka

Vzhledem k návaznosti městské promenády na náplavku Vltavy je podél železničního viaduktu vedeno zpevněné městské nábřeží s betonovým korytem, které umožňuje vstoupit do potoka. Stávající zděné oblouky viaduktu vybourávám a využívám je pro drobné obchody a služby. Železniční viadukt zde stál ještě před regulací koryta potoka, takže původní oblouky viaduktu byly vyšší, ale navýšením terénu byly oblouky zčásti zasypány do země. Směrem ke korytu odkrývám původní výšku oblouků, které nabízejí dvoupodlažní prostory pro různorodé funkce a zároveň horní úroveň umožňuje přístup z ulice Svoboda, která je v současnosti zatížená tramvajovou a automobilovou dopravou a směrem k železničnímu viaduktu a náspe upadá, neboť má pouze jednostranný parter. Chodník na straně podél viaduktu a náspe až směrem k nádraží Vyšehrad není využíván. Tam, kde je terén příliš vysoko, že nelze vytvořit dvoupodlažní variantu nebo daná funkce jí nepřipouští, měl by oblouk být směrem do ulice Svoboda prosklen, aby umožňoval alespoň vizuální spojení s promenádou dole. Charakter městské promenády je zakončen na konci kamenného viaduktu, kde začíná železniční násep. Na začátku ulice Neklanova je rozšířena ulice a z části vykonzolovaná nad potok. Funguje jako lokální centrum a vstup k potoku. Prostor je zvýrazněn dominantním stromem.

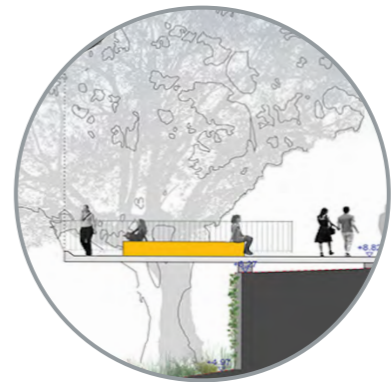

LOKALITA 1

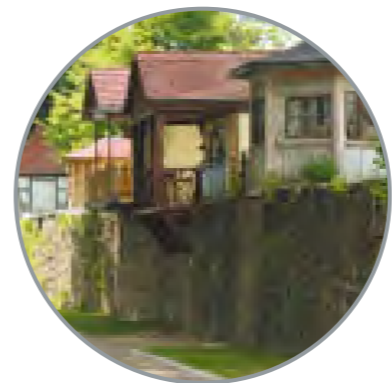
Reference

1 SÍŤ S VÝHLEDEM NA POTOK
odpočinek / hra dětí

2 KONZOLA NAD SVAHEM
sezení / výhled

3 LETNÍ ALTÁN NAD POTOKEM
zadní dvory vnitrobloků

4 TRELÁŽE PRŮCHOD ZELENÍ
střídání průchodů a výhledů

5 PARKOVACÍ DŮM
linie podél železnice / u nádraží

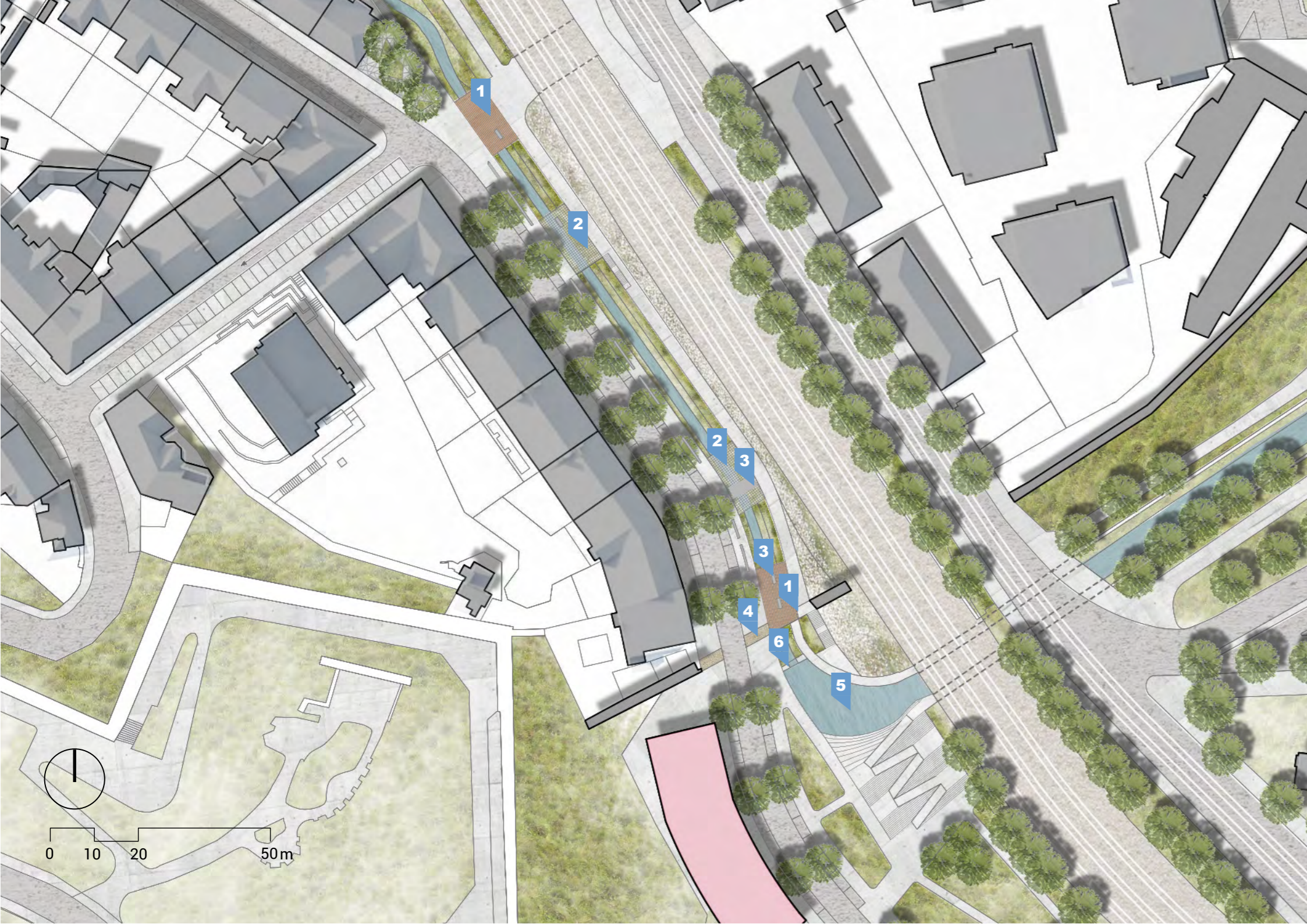

6 „VSTUPNÍ BRÁNA“ K POTOKU
místo setkání / posezení

Tento prostor je vstupem do další části promenády, která je přírodní a vine se mezi železnicí a zadními křídly domů. V této části jsou vedeny cesty ve dvou úrovních. Horní cesta je přístupná z městské promenády po schodišti či výtahem nebo průchody protaženými z nádraží Vyšehrad. Horní cesta je lemována opěrnou zdí, která drží svah železnice. Betonová zeď je z části propnutá a z části slouží pro panely, které vypráví příběh potoka. Jeho minulost, kudy protékal, jak zmizel a jak byl opět objeven. Zeď tvoří také příjemná záda pro posezení s výhledem na potok. Pro zajištění stínu jsou zde umístěny tři pergoly z ocelové rámové konstrukce, které jsou popnuté a tvoří průchozí tunely v rámci cesty. Jsou tou místa pro zastavení, z nichž zároveň vede schodiště dolů k potoku na spodní cestu. Na druhém břehu, na zadních dvorcích domů mohou být směrem k potoku umístěny jen drobné objekty jako altány, letní domky či pergoly. Z úrovně zahrad mohou být vedeny schody k potoku, nejlépe sružené jedny schody pro dva pozemky. Druhou stranu železničního náspu, směrem do ulice Svobodova zpevňují lineární zástavbou podél železnice, která se táhne až k budově nádraží Vyšehrad, kde obnovují zastávku regionálních vlaků. V rámci dopravy počítám, že expresní vlaky budou vedeny podzemní tunelem a trať v rámci Nuslí bude sloužit pro městskou a příměstskou dopravu. Budova nádraží bude využita z části pro nádraží, obchody a služby a zároveň jako kancelářský objekt. Užší lineární zástavba bude sloužit pro drobné kancelářské plochy a větší z nich jako parkovací dům v návaznosti na železniční a tramvajovou dopravu. Obě nově vzniklé hmoty budou mít v přízemí pronajimatelný parter.

LOKALITA 1

Reference

1

PLATO Z DŘEVĚNÝCH PRKEN
upomínka na zakrytí potoka

2

PLATO Z POROROŠTU
„chození po vodě“

3

MUZEUM PŘÍBĚH POTOKA
panely o historii potoka

4

HRADBA MĚSTA
propsání do promenády

5

VTAŽENÍ VODY DO PARKU
jezírko před hradbami

6

VAKUOVÝ JEZ
vypuštění při povodni

Poslední třetí část promenády upomíná na zakrytí potoka a je to konec venkovní expozice o potoce. Vzhledem k nedostatku místa pro sklesání k potoku nechávám potok v betonových stěnách, které budou popnuty břechtanem. V tomto místě vytvářím pochozí plata nad potokem. První a poslední plato je z dřevěných prken a slouží na místo klasických můstků. Dvě prostřední plata jsou z pororoštů, takže můžeme vidět potok, který dole teče. Nejen stěny ale také pororošt je z části popnutý břechtanem. Plato může být využito pro předzahrádky parterů domů v souběžné ulici Neklanova, či na nich může být umístěn drobný kontejner pro občerstvení. Poslední plato končí přesně v místě, kudy probíhala původní hradba města. Její stopa bude otisknuta materiálem v rámci chodníku. Za hradbou je umístěno drobné jezero, které zadržuje vakuový most, který se v případě povodně vyfoukne. Od jezera jsou vedeny schody s integrovanou rampou, které pozvolna stoupají do současného parku, který se tak stává novým vstupním bodem do promenády kolem Botiče.

LOKALITA 1

Koncepce zeleně

Hlavní myšlenkou bylo celou promenádu kolem potoka ladit do různých barev a tím proměňovat atmosféru kolem potoka. Samozřejmě proměna atmosféry bude nejvíce znatelná v době květu. První část promenády ve Výtoni je laděna do klasické bílé barvy. Linie stromů na břehu potoka s bílými květy spolu se svahem na druhé straně, který je laděn také do bílých květů, vytváří jemný krajkový efekt. V další části přechází do růžového tónu. Bílou atmosféru dotváří i betonová zídka kolem potoka, která je tónována do světlé barvy.

1

LINIE STROMŮ
jeřáb břek / sorbus torminalis

2

SOLITERNÍ STOMY / SKUPINA
třešeň ptačí / prunus avium

3

SKUPINA STOMŮ
zachování původních stromů

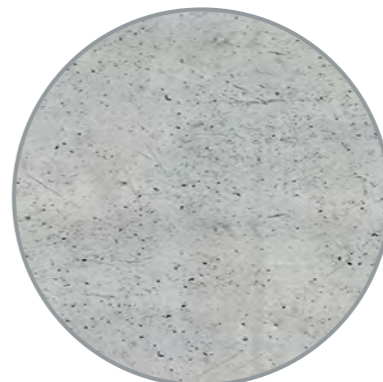
4

ŠIKMÝ SVAH
louka laděná do bílých květů

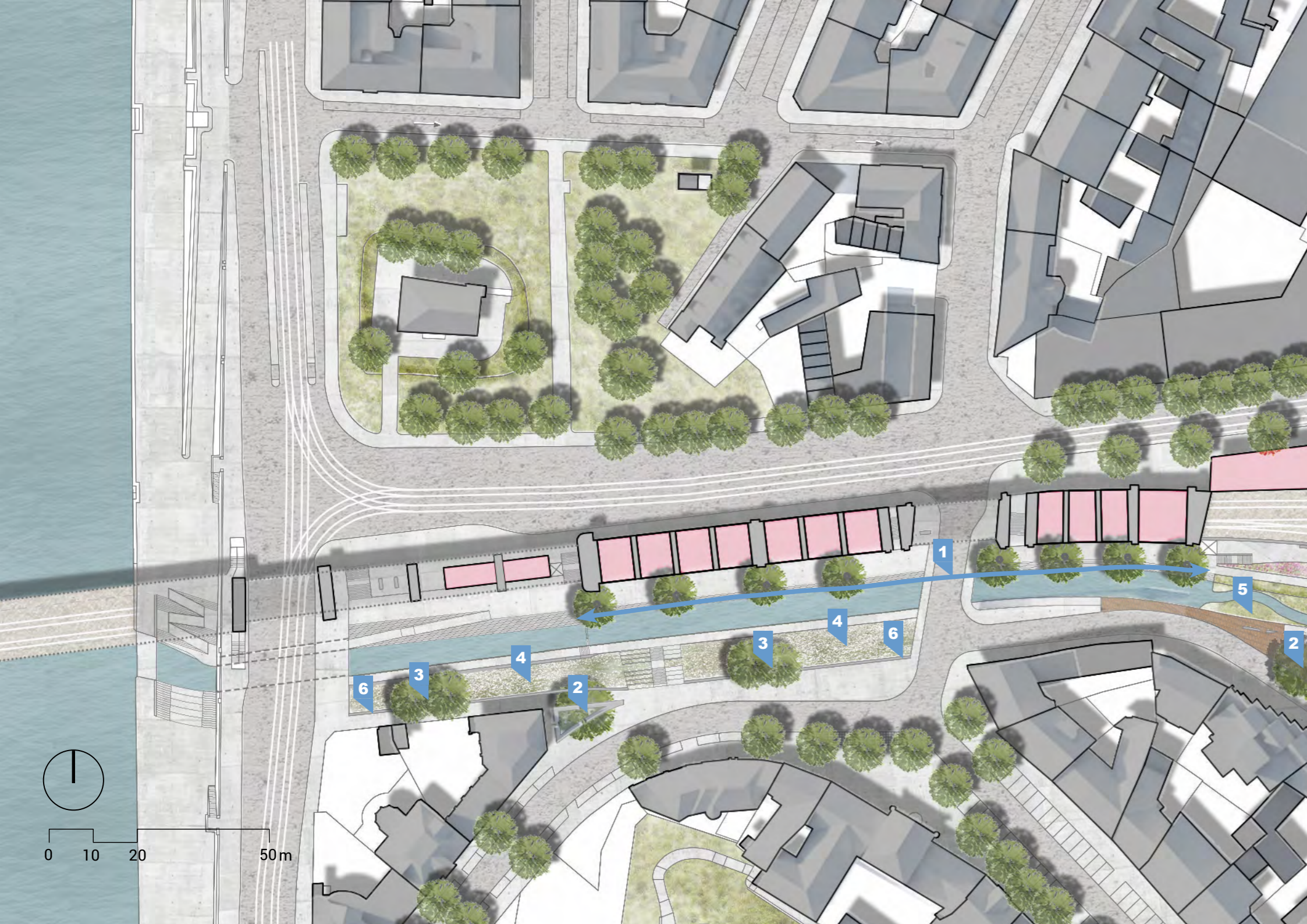
5

POCHOZÍ TRÁVNÍK
zátěžový pochozí trávník

6

LINIE ZÍDKY
betonová zídka světlý až bílý tón

0 10 20 50m

LOKALITA 1

Koncepce zeleně

1 LINIE STROMŮ
jírovec červený / *Aesculus carnea*

2 SOLITERNÍ STOMY / SKUPINA
třešeň ptačí / *prunus avium*

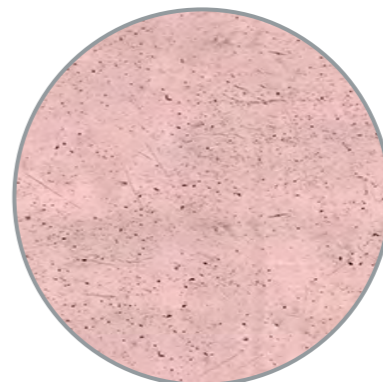
3 POPNUTÍ TRELÁŽÍ
plamének horský / *clematis montana rubens*

4 ŠIKMÝ SVAH
louka laděná do růžových květů

5 POCHOZÍ TRÁVNÍK
zátěžový pochozí trávník

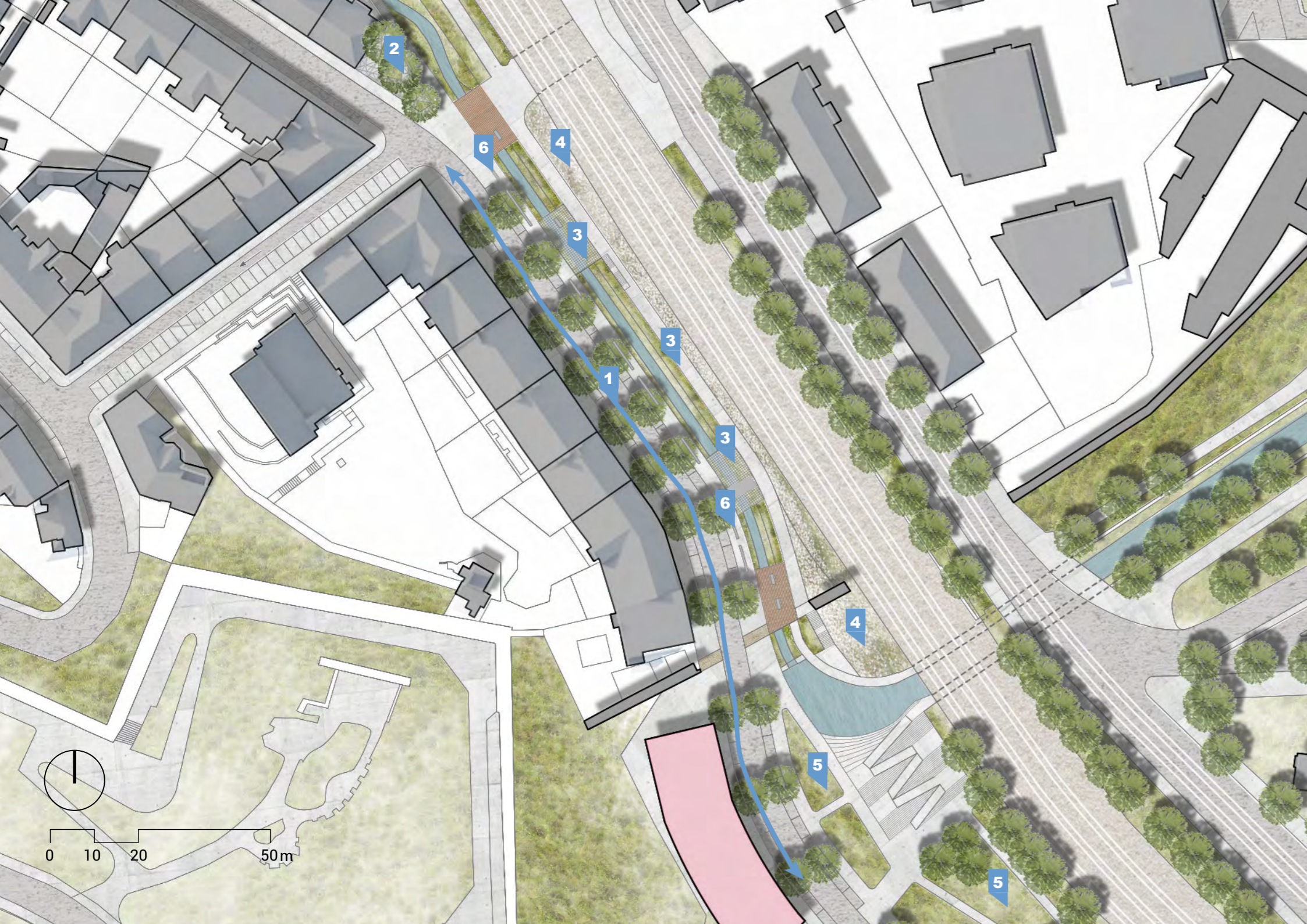

6 LINIE ZÍDKY
betonová zídka probarvená do růžova

Další část, která má přírodní charakter a navazuje na městské zpevněné nábřeží, je laděna do červenorůžové barvy. Tato část začíná a končí rozšířeným veřejným prostorem, který slouží jako vstupní brána na promenádu. Tento prostor je zdůrazněn dominantou v podobě solitérního stromu či skupiny. Jedná se o třešeň ptačí. Linie stromů podél promenády má výrazný červenorůžový květ, který doplňuje louku laděnou do růžových barev. Celou atmosféru dokresluje zídka, která je v této části jemně probarvená do růžova. V této části by promenáda měla mít příjemný a svěží charakter jemně laděný do růžové krajky.

LOKALITA 1

Koncepce zeleně

1 LINIE STROMŮ
jeřáb břek / sorbus torminalis

2 SOLITERNÍ STOMY / SKUPINA
třešeň ptačí / prunus avium

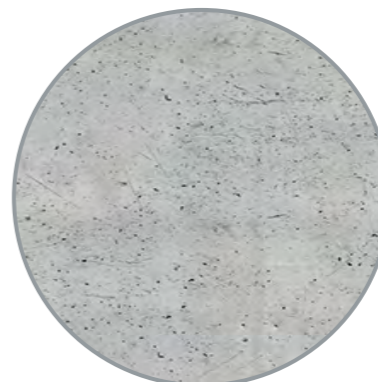
3 POPNUTÍ BETONOVÝCH STĚN A POROROŠTŮ
břečtan popínavý / hedera helix

4 ŠIKMÝ SVAH
louka laděná do bílých květů

5 POCHOZÍ TRÁVNÍK
zátěžový pochozí trávník

6 LINIE ZÍDKY
betonová zídka světlý až bílý tón

Poslední část, která je připomínkou zakrytí potoka, má opět městský charakter. Růžová atmosféra se opět proměňuje do bílé. Linie stromu kolem silnice je laděna do bílých barev stejně jako svah, který stoupá k železnici, kde je zelená louka jemně krajkovitě probarvená bílou. Zídka, která probíhá podél potoka zde slouží jako prvek pro sezónu, je tónována opět do světlé barvy. Betonová zeď kolem potoka je porostlá břečtanem, který se pne od spodu nahoru. V místech, kde je plato tvořeno jen z pororoštů, se břečtan pne skrz ně. Břečtan je spojícím prvkem vrchní a dolní části u potoka.

LOKALITA 1

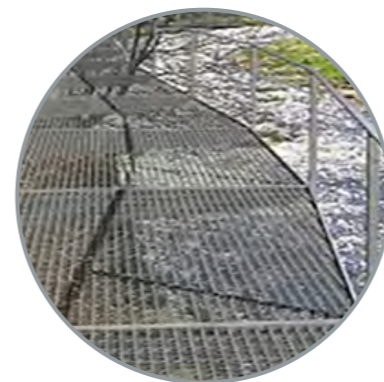
Materiálové řešení

1 VELKOFORMÁTOVÁ ŽULOVÁ DLAŽBA
pochozí povrch městské promenády

2 DŘEVĚNÉ FOŠNY
dubové či thermowood

3 POROROŠT
přehled dolů na potok - připomínka zakrytí

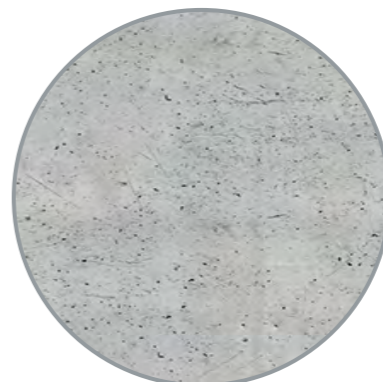
4 ŽULOVÉ KOSTKY
městské chodníky

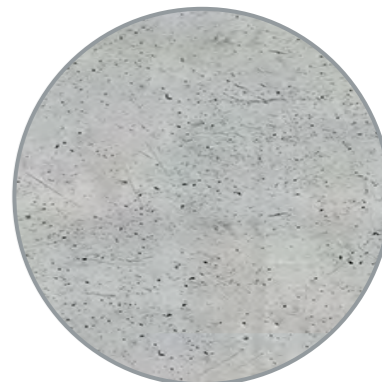
7 PŮVODNÍ KÁMEN
propsání hradby města do povrchu chodníku

5 POCHOZÍ TRÁVNÍK
vyšlapaná cesta popř. zpevněná šlapáky

6 BETON
přístupová schodiště

8 BETON
zídka kolem potoka

LOKALITA 1

Náhledovky

LOKALITA 1

Náhledovky

LOKALITA 1

Náhledovky

LOKALITA 1

Náhledovky

LOKALITA 1

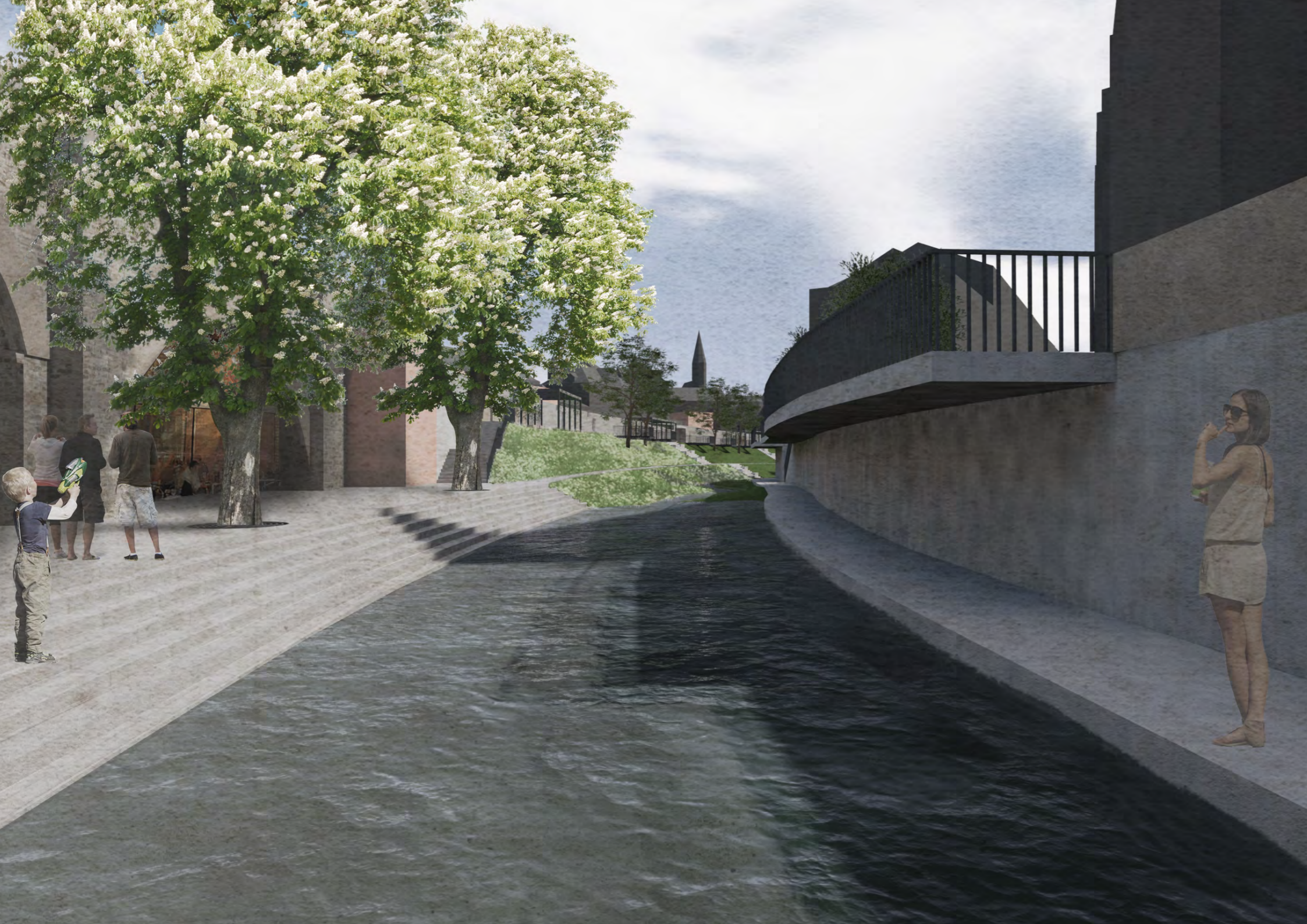
Perspektiva

SOUČASNÝ STAV

LOKALITA 1

Perspektiva

SOUČASNÝ STAV

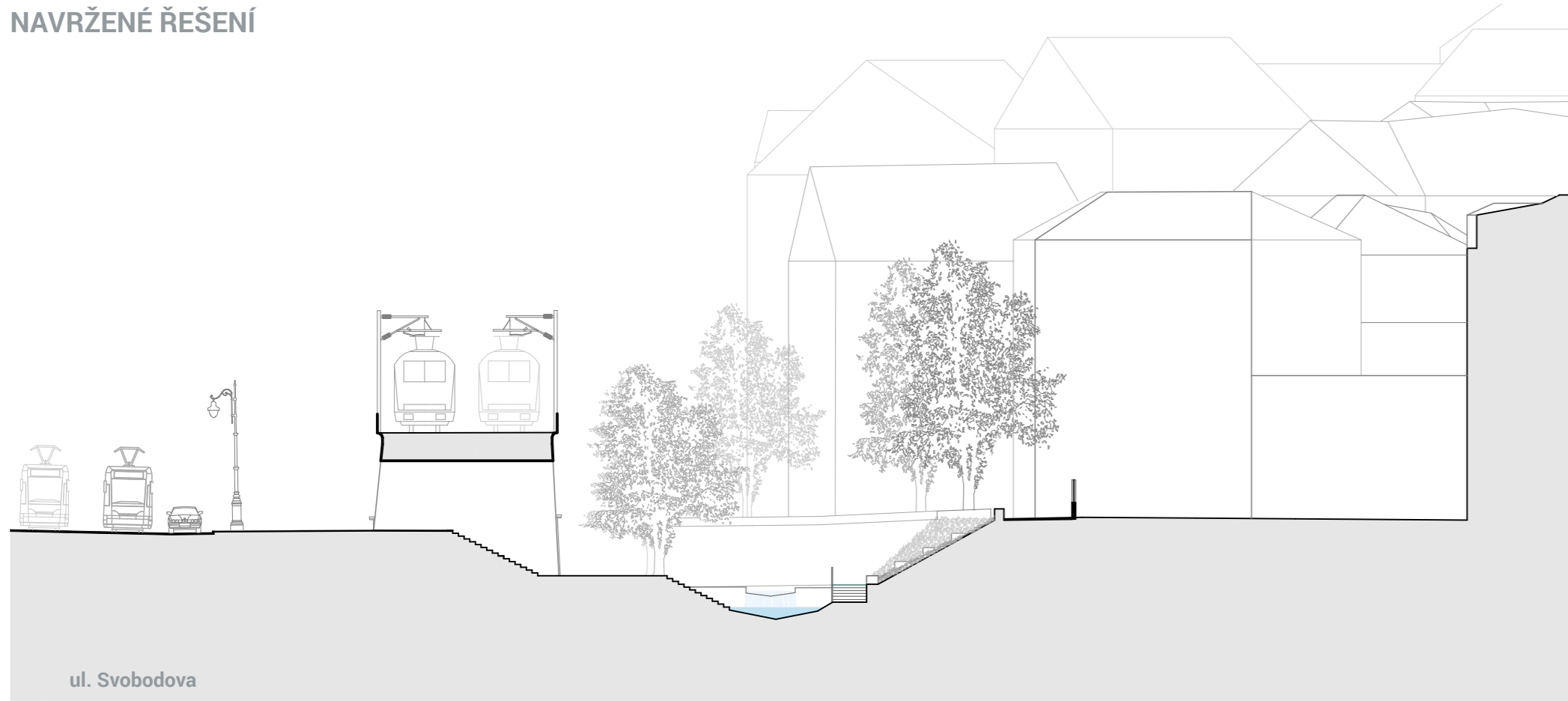
LOKALITA 1

Perspektiva

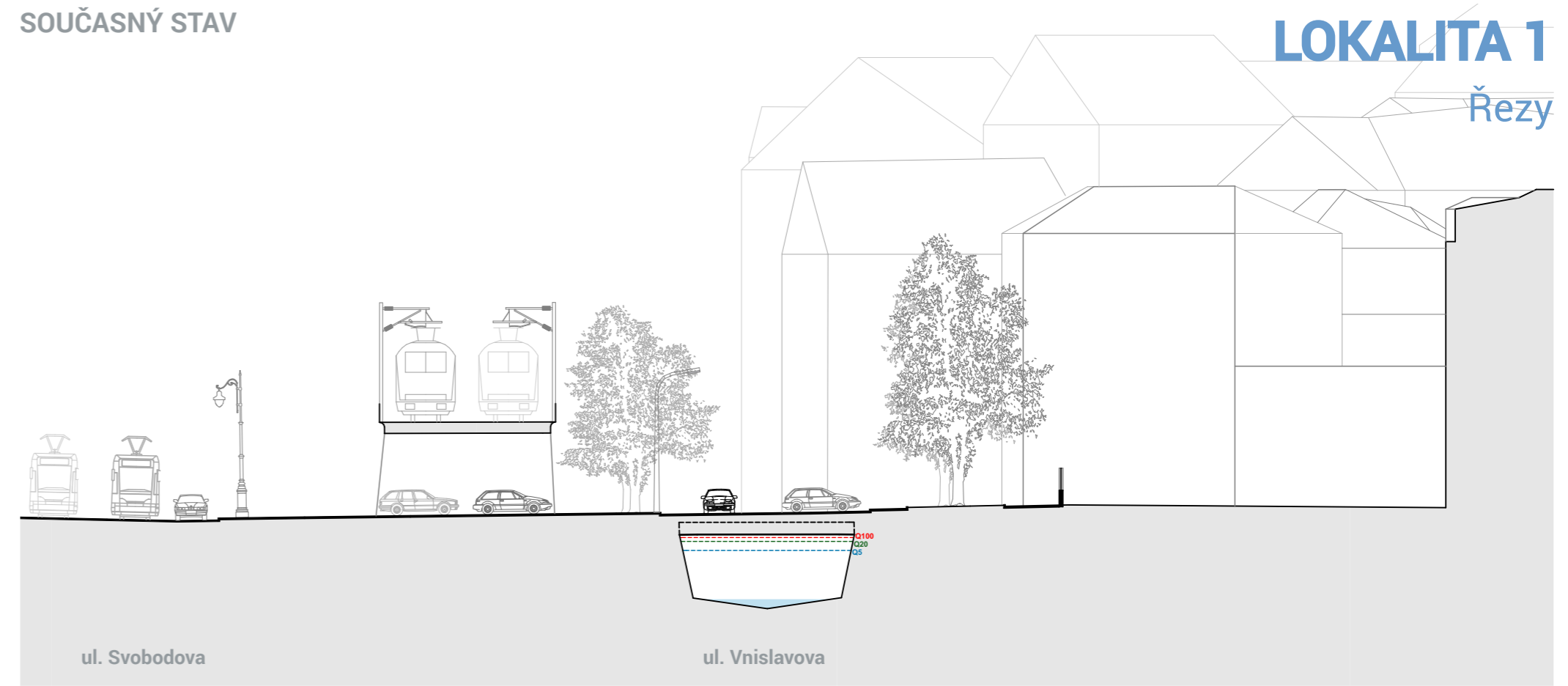
SOUČASNÝ STAV

NAVRŽENÉ ŘEŠENÍ

ul. Svobodova

SOUČASNÝ STAV

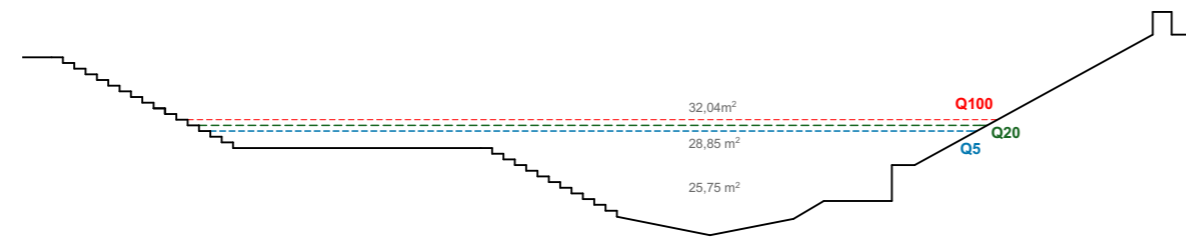
LOKALITA 1

Řezy

ul. Svobodova

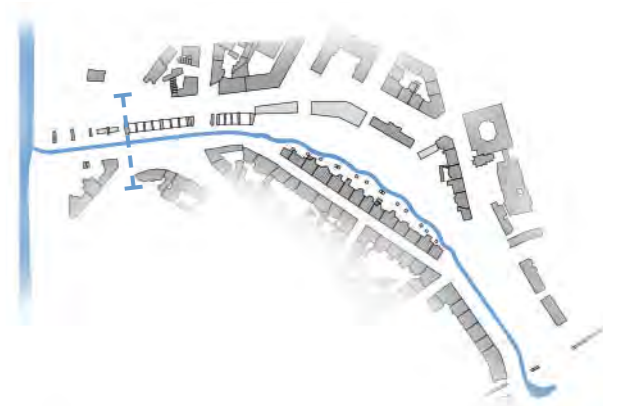
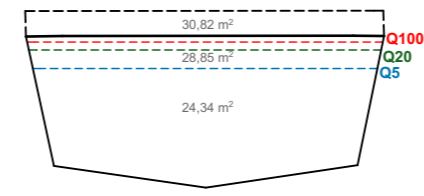
ul. Vnislavova

SCHÉMA KAPACITY KORYTA

PŘÍČNÝ ŘEZ - UL. VNISLAVOVA VÝTOŇ

SCHÉMA KAPACITY KORYTA

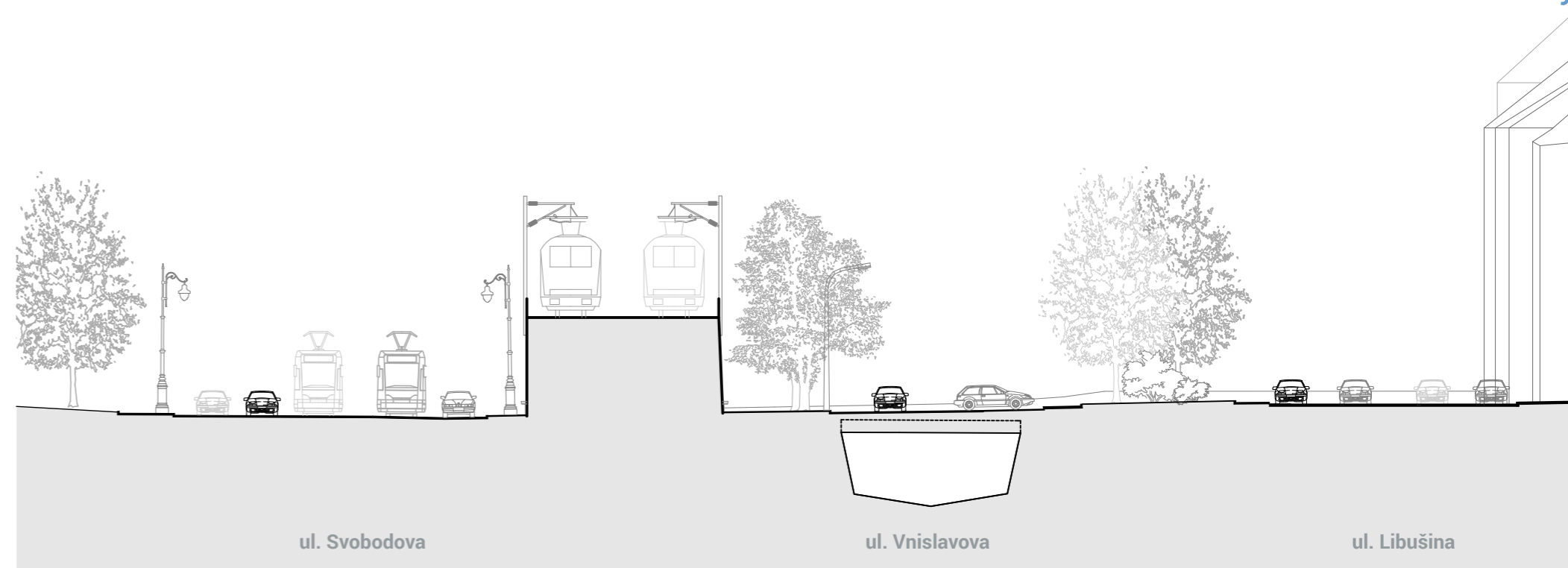
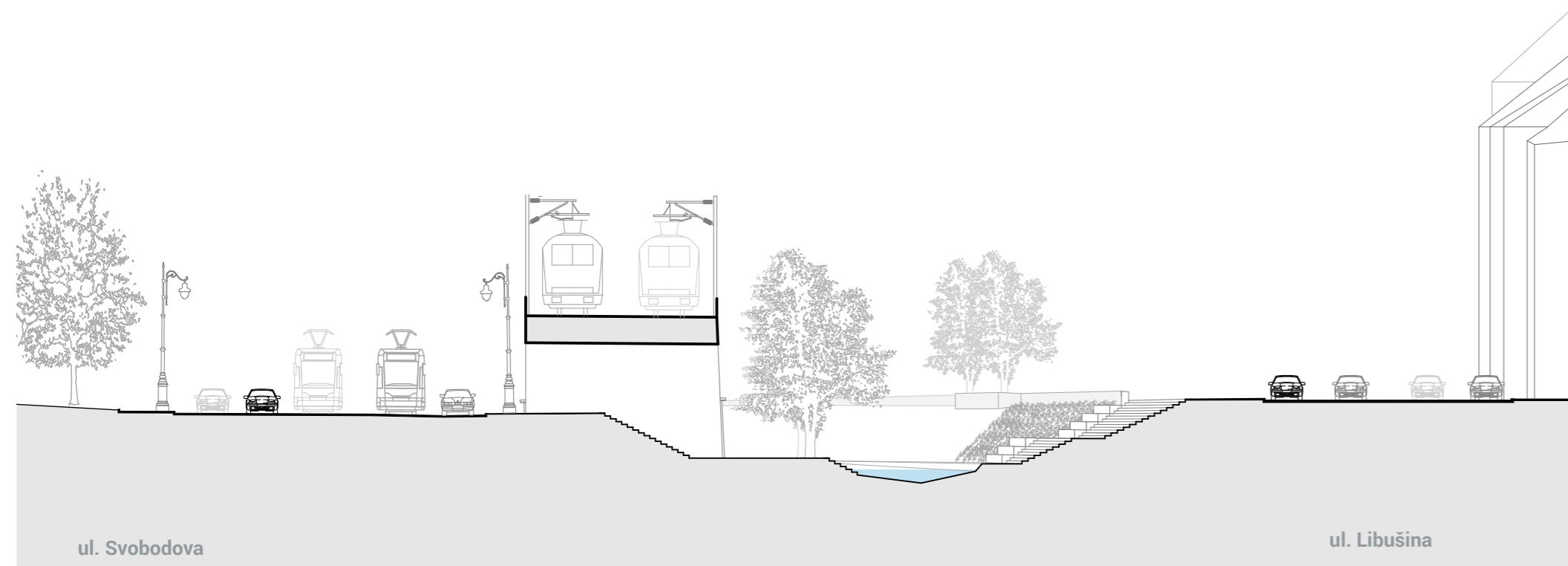
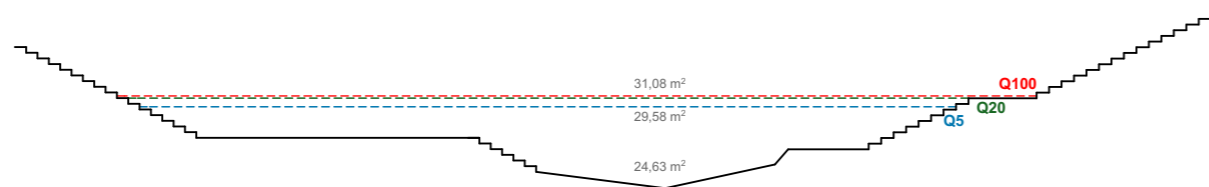
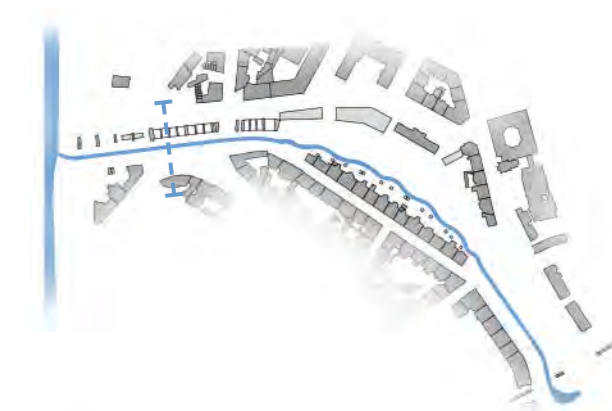
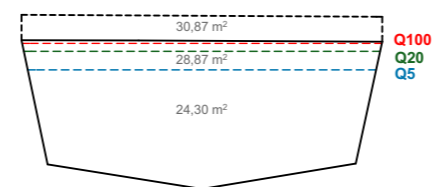

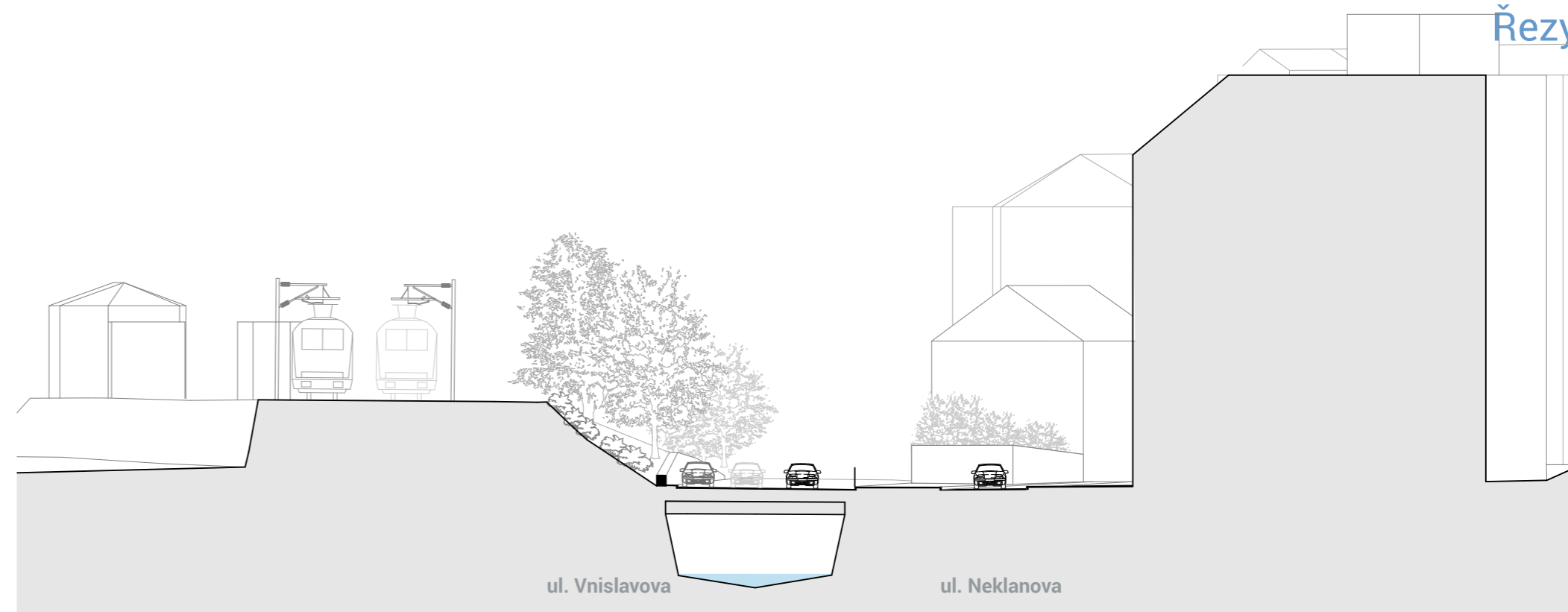
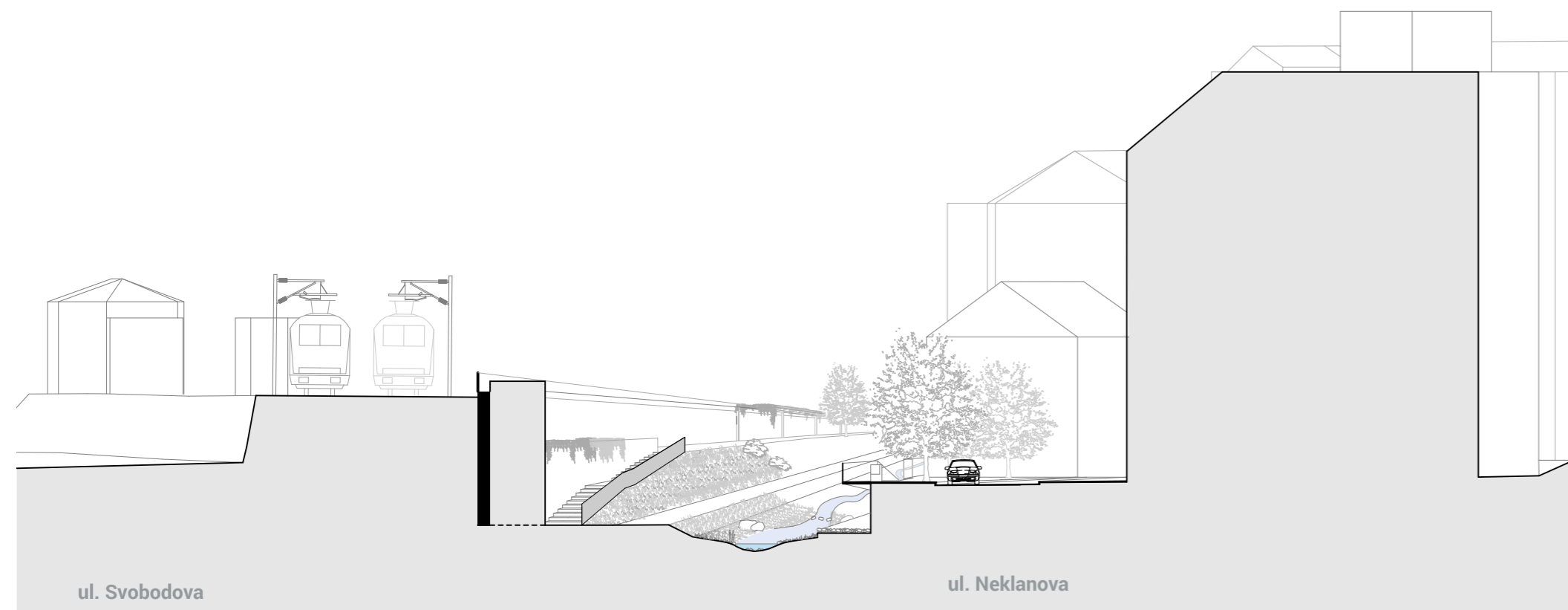
SCHÉMA KAPACITY KORYTA

PŘÍČNÝ ŘEZ - UL. VNISLAVOVA VÝTOŇ

SCHÉMA KAPACITY KORYTA

PŘÍČNÝ ŘEZ - UL. VNISLAVOVA / NEKLANOVA

SCHÉMA KAPACITY KORYTA

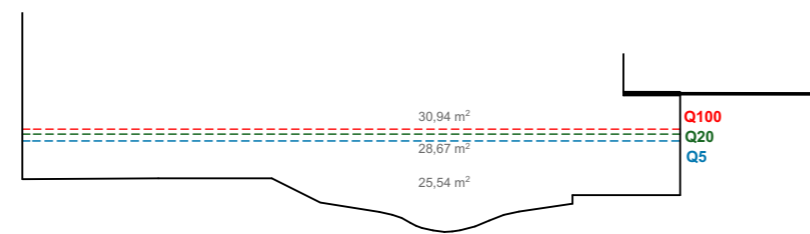
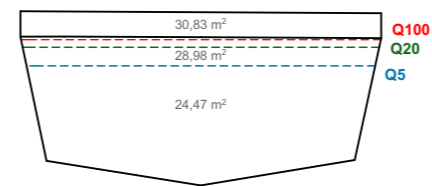
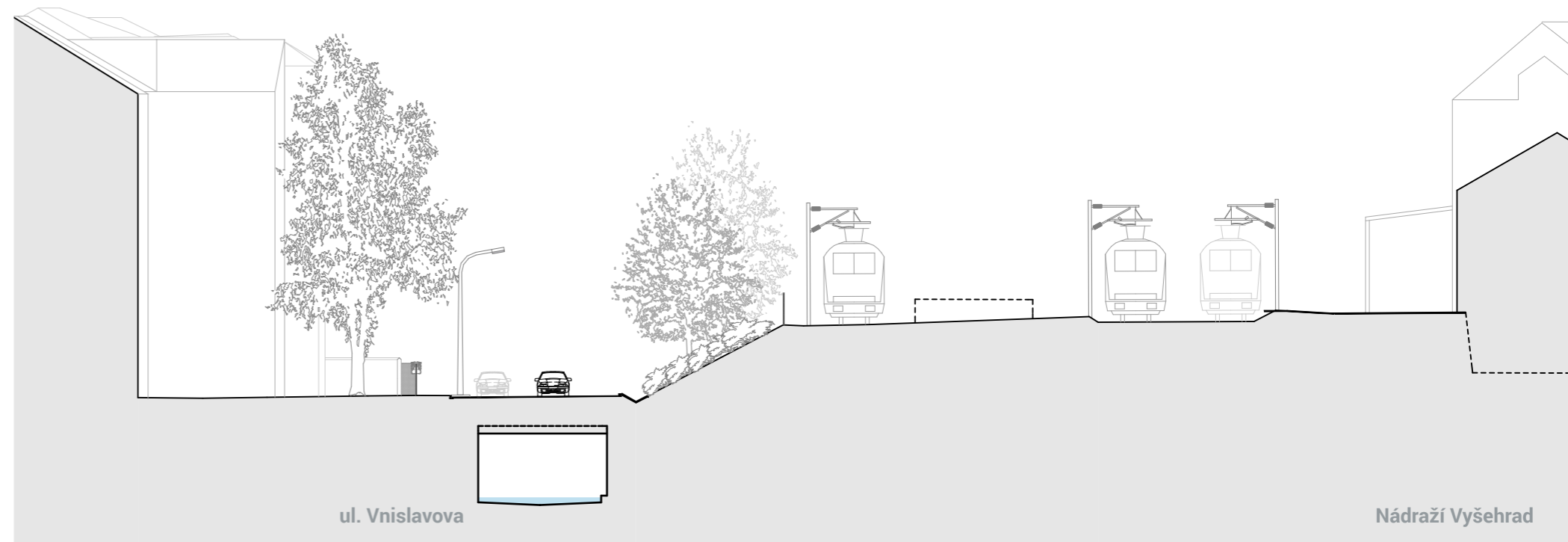
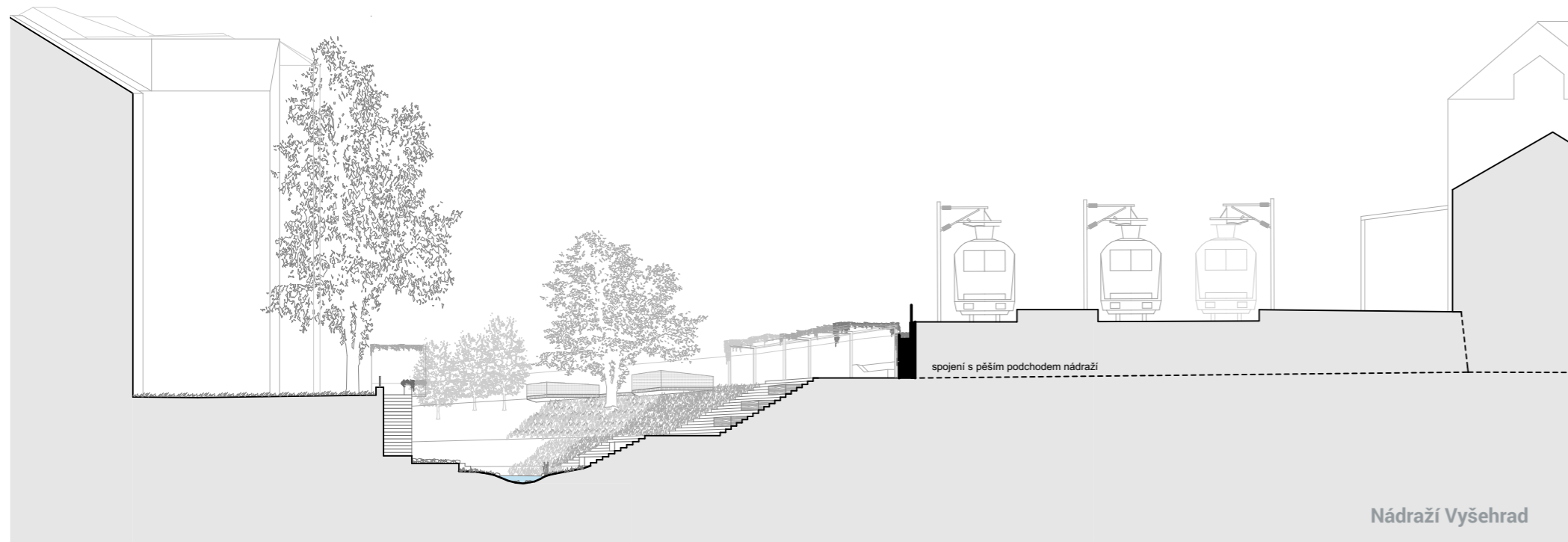

SCHÉMA KAPACITY KORYTA

PŘÍČNÝ ŘEZ - UL. VNISLAVOVA / NÁDRAŽÍ VYŠEHRAD

SCHÉMA KAPACITY KORYTA

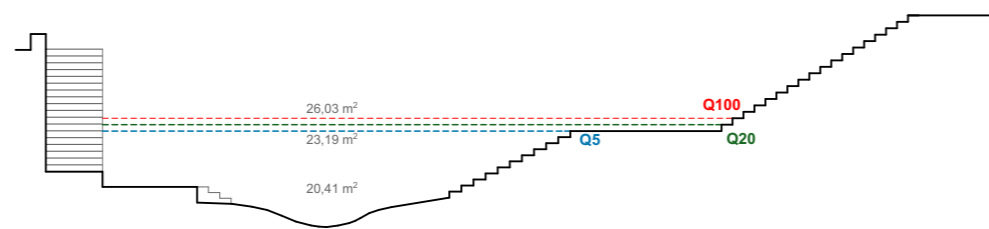
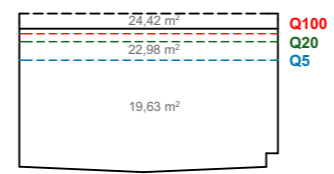
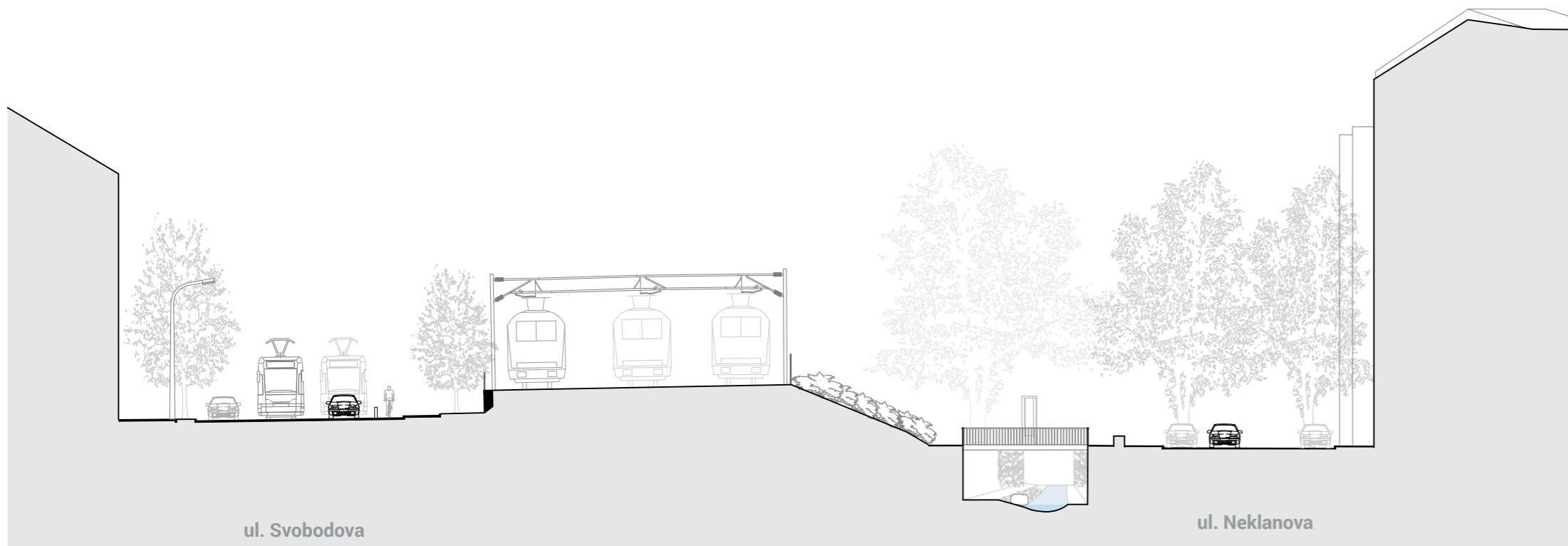

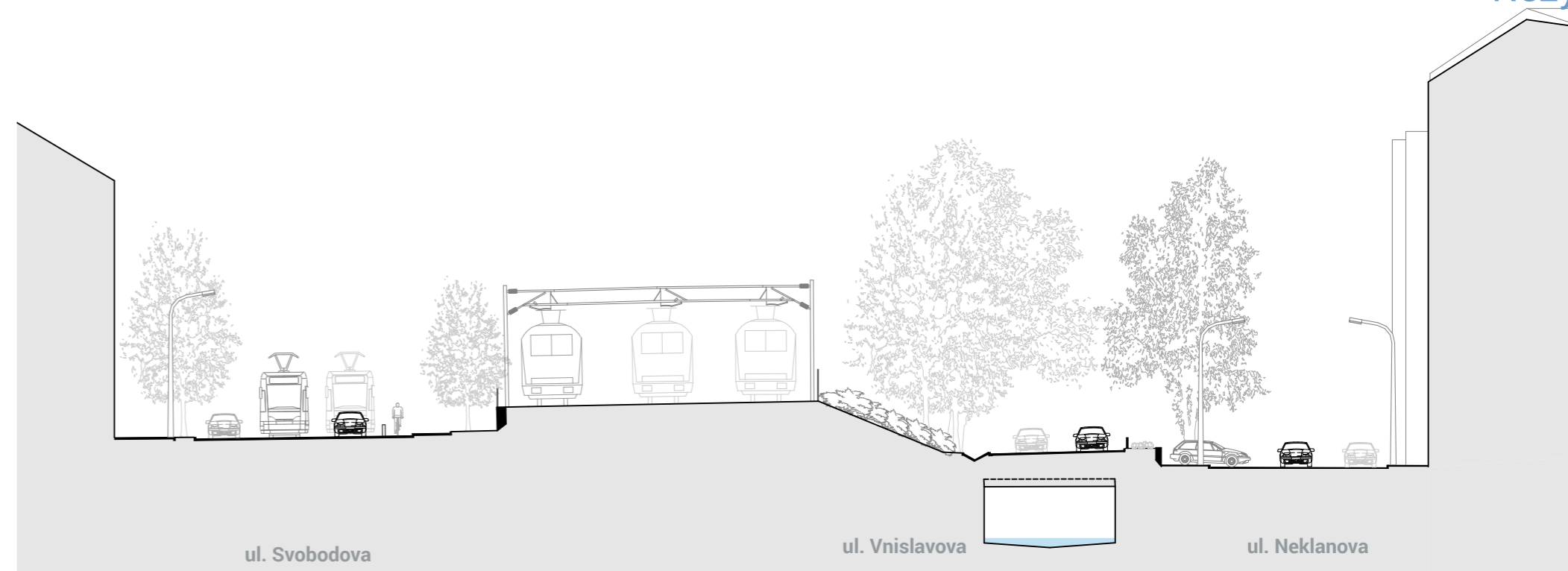
SCHÉMA KAPACITY KORYTA

ul. Svobodova

ul. Neklanova

ul. Svobodova

ul. Vnislavova

ul. Neklanova

PŘÍČNÝ ŘEZ - UL. VNISLAVOVA / NEKLANOVA

SCHÉMA KAPACITY KORYTA

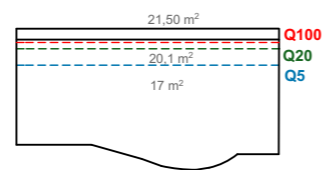
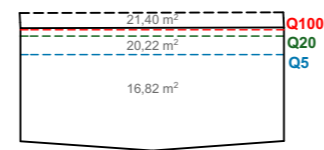
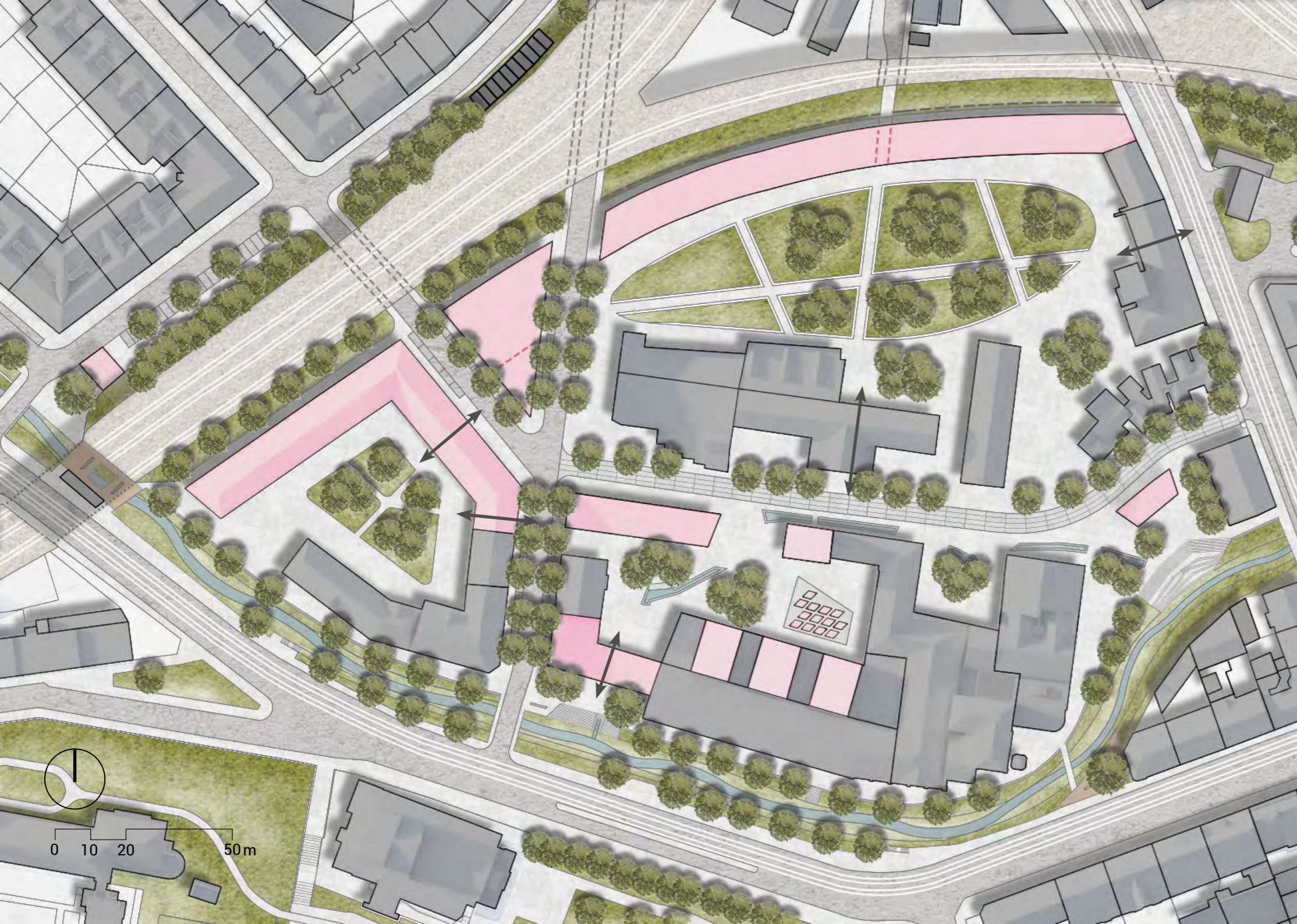

SCHÉMA KAPACITY KORYTA

LOKALITA 2

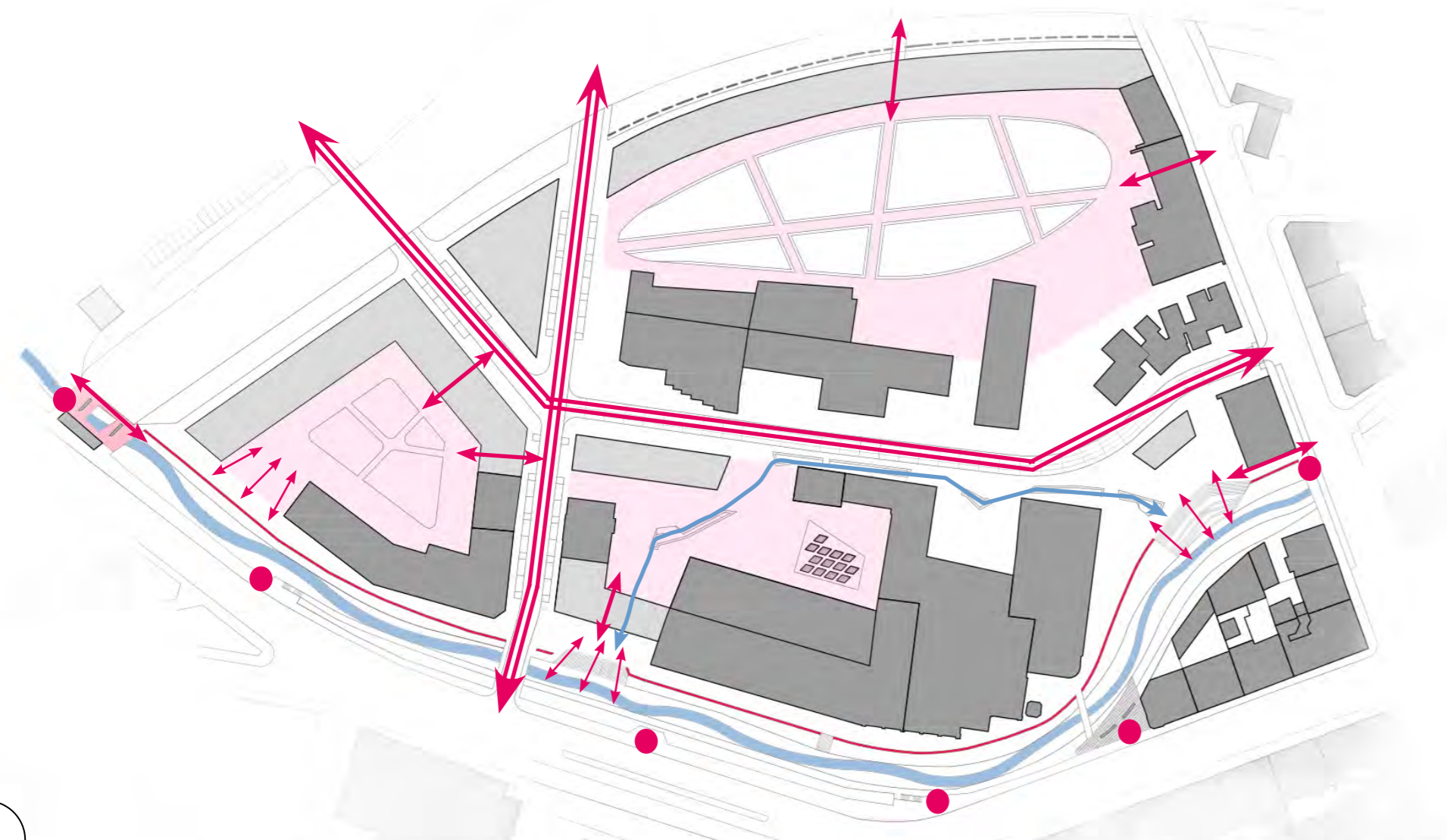
Situace

SOUČASNÝ STAV

Na břehu Botiče, v místě, kde původně stál starý mlýn, byl postaven pivovar. V současné době se objekt a celý areál otáčí zády k potoku. Tvoří hradbu směrem k potoku, která je dotvořena hustou náletovou zelení, takže pivovar není z ulice Křesomyslova téměř vidět. Koryto potoka je po obou březích lemováno náletovou zelení, a navíc je hluboko pod úrovní terénu. Do ulice Křesomyslova stoupá strmý svah, který je zakončen zábradlím.

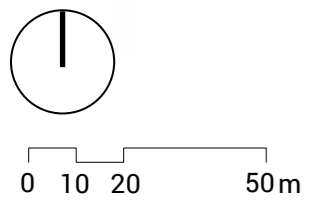
Dříve areálem protékal náhon, který sloužil původnímu mlýnu a později pivovaru. Při rozrůstání pivovaru byl náhon zasypán. Jako připomínku na původní náhon vytvářím drobný vodní kanál, který se prořezává do veřejného prostoru ulice a dvora. Objeví se vždy v místě rozšíření ulice či v rámci dvora. Nově navržená budova knihovny v bývalém pivovaru a přilehlý dvůr se tak stávají ostrovem „vědění“ a nabízí pro studium potřebný klid uvnitř rušného města.

LEGENDA

- LINIE ZÍDKY
- PROPOJENÍ / PODCHODY / PRŮCHODY
- VSTUPNÍ BRÁNY / KONZOLY
- HLAVNÍ LINIE AREÁLEM
- OTEVŘENÍ AREÁLU SMĚREM K VODĚ
- VODNÍ KANÁL / PŘIPOMÍNKA NÁHONU
- TŘI DVORY
- DOPLNĚNÍ ZÁSTAVBY

Hlavní myšlenkou bylo otevřít v tomto místě potok a propast ho do okolí. Ulici Křesomyslova rozšiřují na několika místech nad potok. Rozšířený chodník je vykonzolaný nad svah potoka, kde vytváří drobné plochy pro sezení, prostor pro zastávku MHD, kdy čekání na tramvaj by mohl zpříjemnit výhled na potok a plochy, z nichž se dá sestoupit dolů k potoku. Vzhledem k nedostatku prostoru v ulici Křesomyslova a prudkému svahu se jedná o drobné zásahy, které částečně spojují okolí s potokem. Na druhém břehu zpřístupňují průchod pro pěší, který navazuje na stávající průchod mezi ulicemi Na Folimance a Závašovou, a napojují ho dále na ulici Bělehradská. Pravý břeh kolem budovy pivovaru je nižší. Jeho okraj je lemovaný nízkou zídka – motiv, který se propisuje kolem celého potoka. Zídka odděluje pěší promenádu od svahu k potoku a zároveň umožňuje sezení či lze do ní zabudovat protipovodňovou zeď. Zídka je přerušena na několika místech, kde jsou umístěny schody umožňující přístup k potoku. Areál pivovaru, který je uzavřený směrem k potoku, na třech místech otvírá a umožňují výhled na potok i sestoupení k němu. Nově vzniklá zástavba nabízí parter s možností předzahrádky směrem k potoku. S výhledy pracuje i střešní nástavba a terasa staré budovy pivovaru, kde navrhuji univerzitní knihovnu.

LOKALITA 2

Funkční využití

- 1 „OBYTNÝ VAGÓN“ PRO STUDENTY
lineární dům podél železnice
- 2 SPRÁVA AREÁLU / CENTRUM
dominantní trojúhelníková budova
- 3 UNIVERZITNÍ KNIHOVNA
prosvětlená shora / střešní nástavba / terasa
MINIPIVOVAR
odkaz na původní funkci
VÍCEÚČELOVÝ SÁL
výstavy, divadlo, koncerty
- 4 VĚŽNÍ GALERIE
výstavní prostory / kavárna v nástavbě
- 5 BYDLENÍ / ADMINISTRATIVA
s komerčním parterem
- 6 COWORKING
společné kancelářské prostory
ateliéry
- 7 TRŽNICE
krytá průchozí tržnice ve starých halách
- 8 KOLIBA
objekt z EXPO v Montrealu
vinárna, bistro, obchody

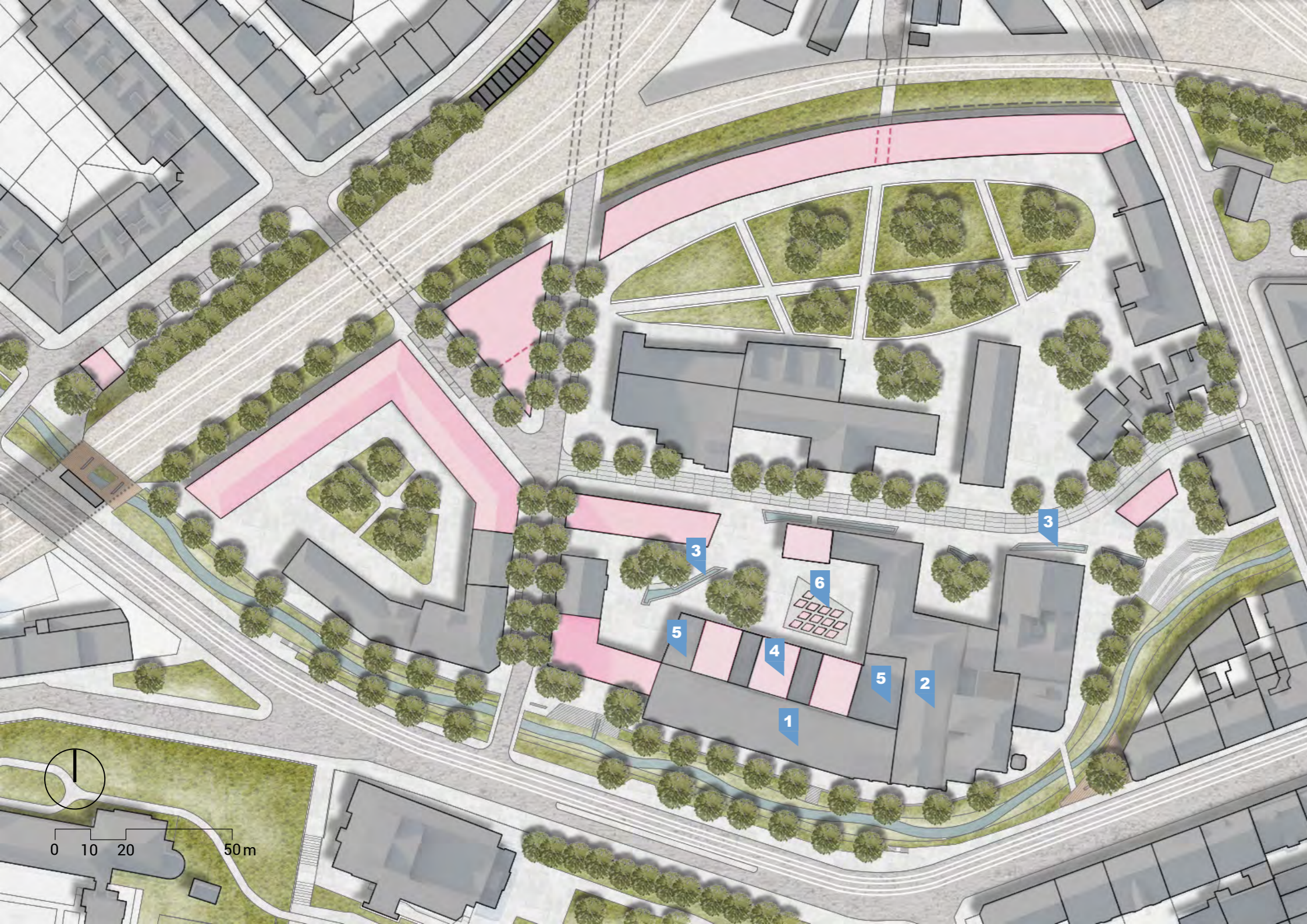
Areál pivovaru je ostrov uvnitř města. Leží mezi dvěma smyčkami - železniční a smyčkou potoka. Částečná izolace ostrova předurčuje jeho funkční využití. Díky odříznutí linií železnice a potoka nebude nikdy areál pivovaru fungovat jako součást města. Izolovanost ostrova může být částečně i výhodou. Umístuji sem areál pro studenty Karlovy univerzity s univerzitní knihovnou. Knihovna je umístěna do budovy starého pivovaru, který je památkově chráněn a vnější úprava fasád není příliš možná. Díky nedostatečnému prosvětlení je prostor ideální pro regály knih. Horní patra, kde je zachovalá dřevěná trámová konstrukce, by šla na některých místech otevřít přes více pater a mohla by sloužit jako studovna, která bude prosvětlená shora ze střechy. Plochá střeška pivovaru nese na sobě tři kvádrové nástavby, které slouží jako studovny a zároveň umožňují přístup na střešní terasu. Zároveň pod částí dvora je umístěna klidová studovna, která je prosvětlena světlíky shora.

Záměrem je umožnit studentům studium nejen uvnitř ale i venku. V přízemí pivovaru bude umístěn víceúčelový sál a minipivovar, který bude odkazovat na původní funkci. Stávající a doplněná nová zástavba vytváří v areálu tři polootevřené dvory, které mají rozdílné charaktery. Knihovna a výstavní prostory jsou soustředěné kolem jednoho dvora, kterým protéká drobný vodní tok, který je upomínkou na původní náhon. Jedná se o centrální dvůr soustředěný kolem veřejných funkcí doplněný o obchodní parter. Dvůr je směrem k potoku uzavřen nízkou zástavbou, která je nižší a umožňuje průchod k potoku, kde je prostorná te-

rasa nad potokem. Další dvůr, který je soustředěný kolem stávajících administrativních objektů a nově vzniklých startovních bytů či bytů na spolubydlení pro mladé lidi, kteří chtějí bydlet v centru, ale zároveň pro ně samotné je nájemné vysoké. V přízemí mohou být objekty doplněny o obchodní parter. V místě, kde se dvůr otvírá směrem k potoku je potenciál vzniku parteru s výhledem směrem na potok. Poslední dvůr je soustředěn vzadu za původním administrativním objektem a halovými objekty. Administrativní objekt a část halových prostor slouží jako coworking office a ateliéry pro výtvarníky, veřejný prostor v rámci areálu může sloužit pro venkovní instalace. Druhý halový objekt slouží pro trhy. Za nimi je drobný park, který je od železnice odstíněn lineární zástavbou podél kolejí. Jedná se vzhledem k hluku od železnice o pavlačový dům. Park má ve střední části navýšený terén a zídka, která je po jeho obvodu slouží pro sezení. Nahoře jsou umístěny prostory pro studenty např. venkovní stoly a pingpongové stoly. Zvýšení terénu umožňuje uvnitř vytvoření klidových částí pro studium či hru a odděluje přirozeně od procházejících návštěvníků. Zvýšení zároveň zajišťuje celistvost celé plochy parku. Průchody jsou tvořeny principem ha – ha příkopů, které zajišťují celistvost celé plochy a zároveň umožňují členění na bytové a průchozí zóny. Vedle lineární budovy je umístěn objekt trojúhelníkového tvaru, kde sídlí správa kolejí a knihovna a slouží jako informačně vzdělávací centrum celého areálu. Výrazný tvar je dán vazbami na okolí a faktem potřeby dominantní budovy, která slouží jako orientační bod.

LOKALITA 2

Reference

1 UNIVERZITNÍ KNIHOVNA
prosvětlená shora / otevření přes více pater

2 MINIPIVOVAR
obnovení funkce pivovaru

3 MIZEJÍCÍ VODNÍ KANÁL
upomínka na starý náhon

4 STŘEŠNÍ NÁSTAVBA
3 „kontejnery“ na ploché střeše

5 STŘEŠNÍ TERASA
terasa knihovny na ploché střeše

6 PODZEMNÍ KLIDOVÁ STUDOVNA
prosvětlená shora ze dvora

LOKALITA 2

Reference

1 STUDENTSKÉ BYDLENÍ
lineární hmota s otvory

2 COWORKING
prostory pro pracování jednotlivců / skupin

3 STARTOVNÍ BYTY / BYTY PRO SPOLUBYDLENÍ
byty s výhledem na potok

4 TRŽNICE
bývalé halové prostory

5 ZAPUŠTĚNÉ PRŮCHODY PARKEM
zídka na sezení odděluje průchod a pobyt

6 VNITŘNÍ POBYTOVÁ ČÁST PARKU
stoly pro studenty / ping pong

LOKALITA 2

Koncepce zeleně

1 LINIE STROMŮ
javor babyka / acer campestre

2 LINIE STROMŮ U POTOKA
javor babyka více kmenný / acer campestre

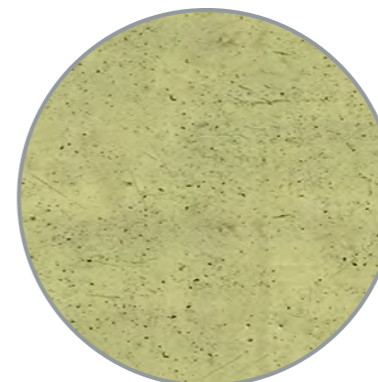
3 STROMY SOLITÉRY/ SKUPINY
jírovec červený / Aesculus carnea

4 ŠIKMÝ SVAH
louka laděná do žlutých květů

5 POCHOZÍ TRÁVNÍK
zátěžový pochozí trávník

6 LINIE ZÍDKY
betonová zídka světlý až bílý tón

Hlavní myšlenkou je podpořit zelený charakter místa. V nově vzniklých ulicích v rámci pivovaru vysazují stromořadí, které podpoří nově vzniklou spojnicí. Kolem potoka vysazují lineární řadu stromů, která podporuje linii potoka a zároveň nabízí příjemný stín na promenádě. Linie stromů jsou laděny do žluté barvy. Na rozdíl od ulic, kde je vysazen klasický javor babyka u vody umísťují javor více kmenný. Barvy mají stejné jen tvar směrem k potoku evokuje více přírodní charakter. Naopak v rámci dvorů či drobných rozšířeních ulice vysazují červený kaštan, který dává dvorům jiný barevný nádech, a tedy i atmosféru. Dvory mají červenorůžový nádech a žluté linie vnášejí do areálu energii. Svah k potoku, který je vymezen betonovou zídou je laděn do žluté barvy. Zároveň zídka, která se vine kolem potoka, je zde tónovaná do žluté barvy. Snahou je „rozzářit“ staré zdi pivovaru.

LOKALITA 2

Materiálové řešení

1 VELKOFORMÁTOVÁ ŽULOVÁ DLAŽBA
pochozí povrch městské promenády

2 ŽULOVÁ DLAŽBA
zdůraznění střední pěší zóny

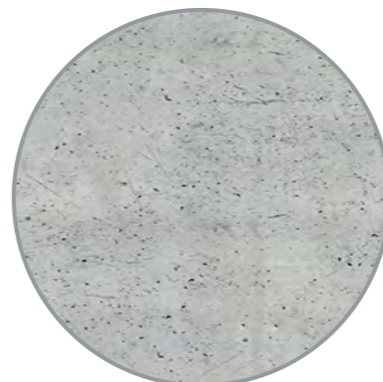
3 DŘEVĚNÉ FOŠNY
dubové či thermowood

4 ŽULOVÉ KOSTKY
městské chodníky

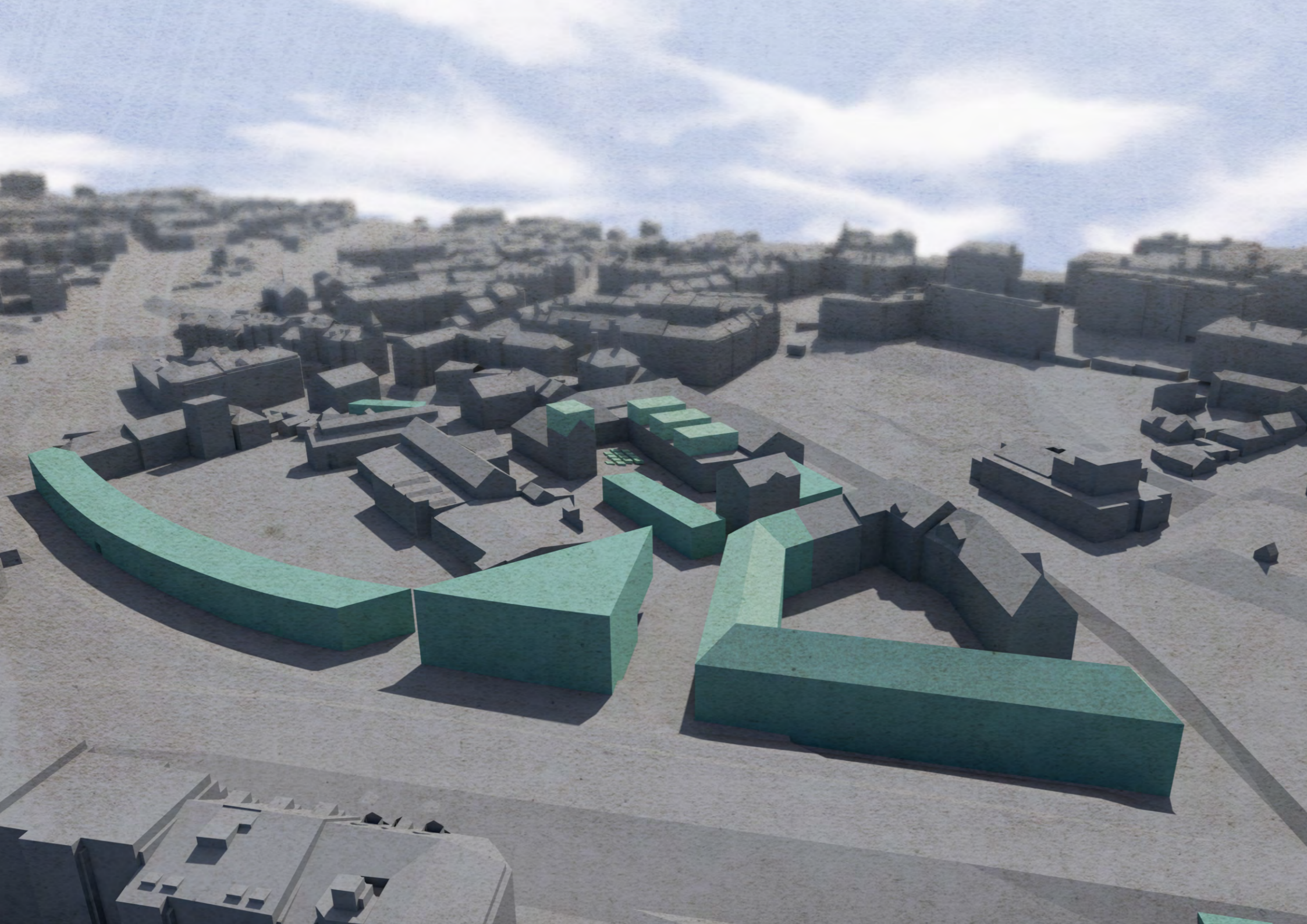
5 POCHOZÍ TRÁVNÍK
zátěžový pochozí trávník

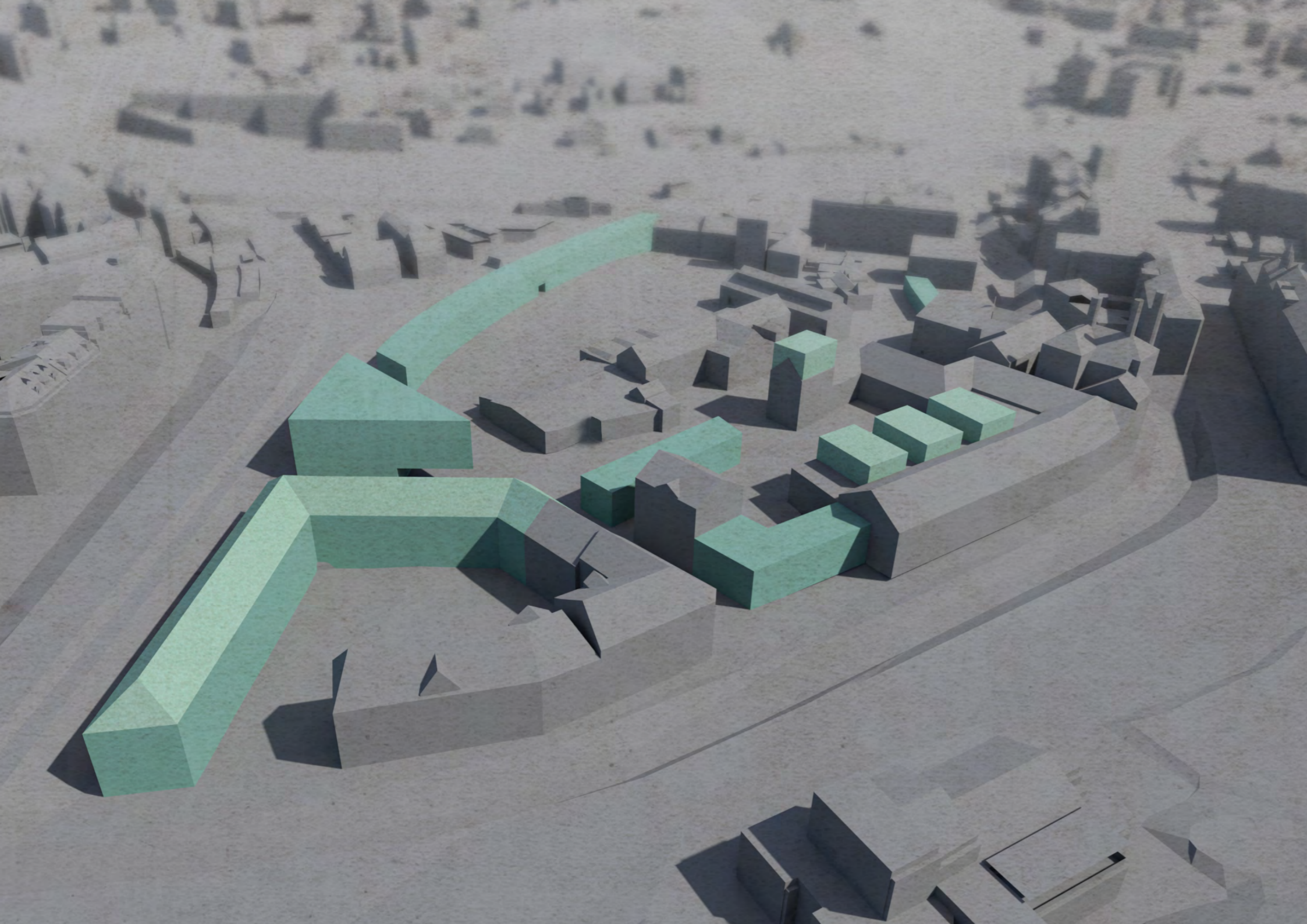

6 BETON
přístupová schodiště

LOKALITA 2

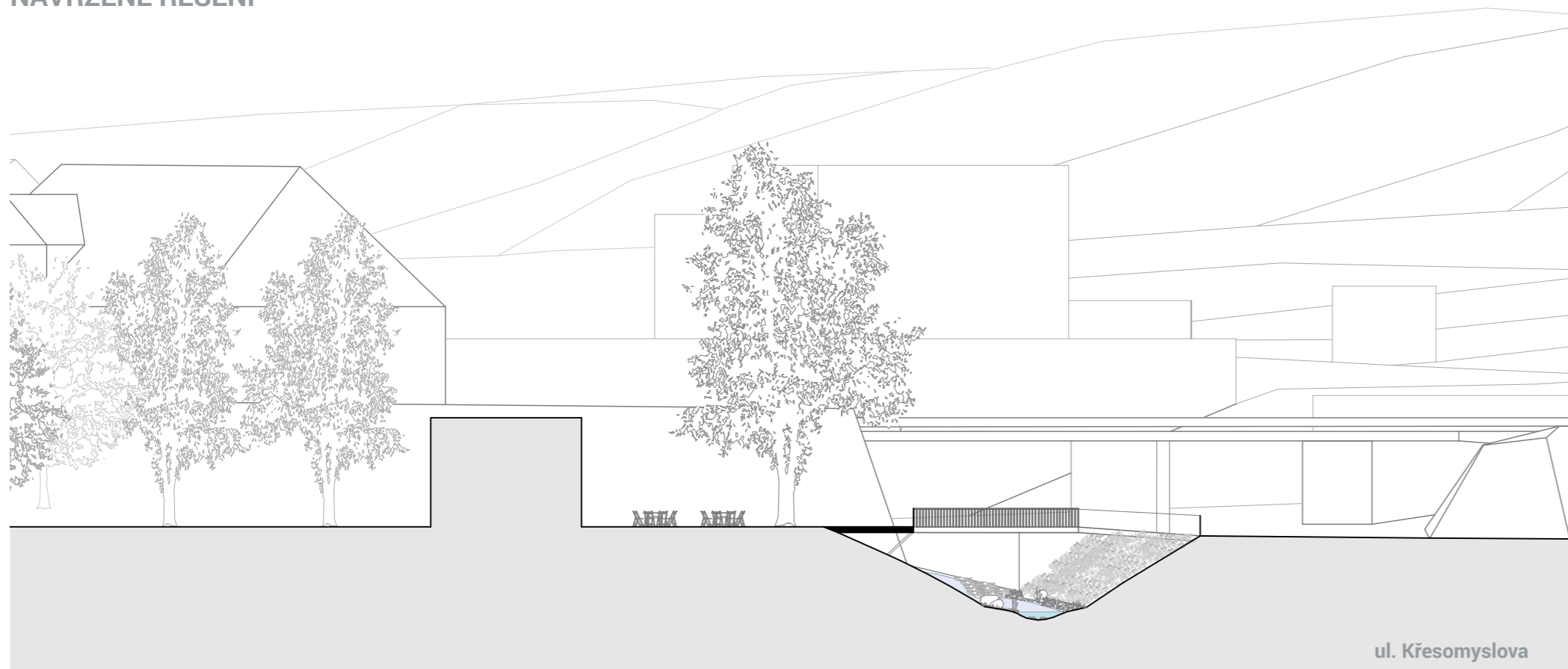
Náhledovky

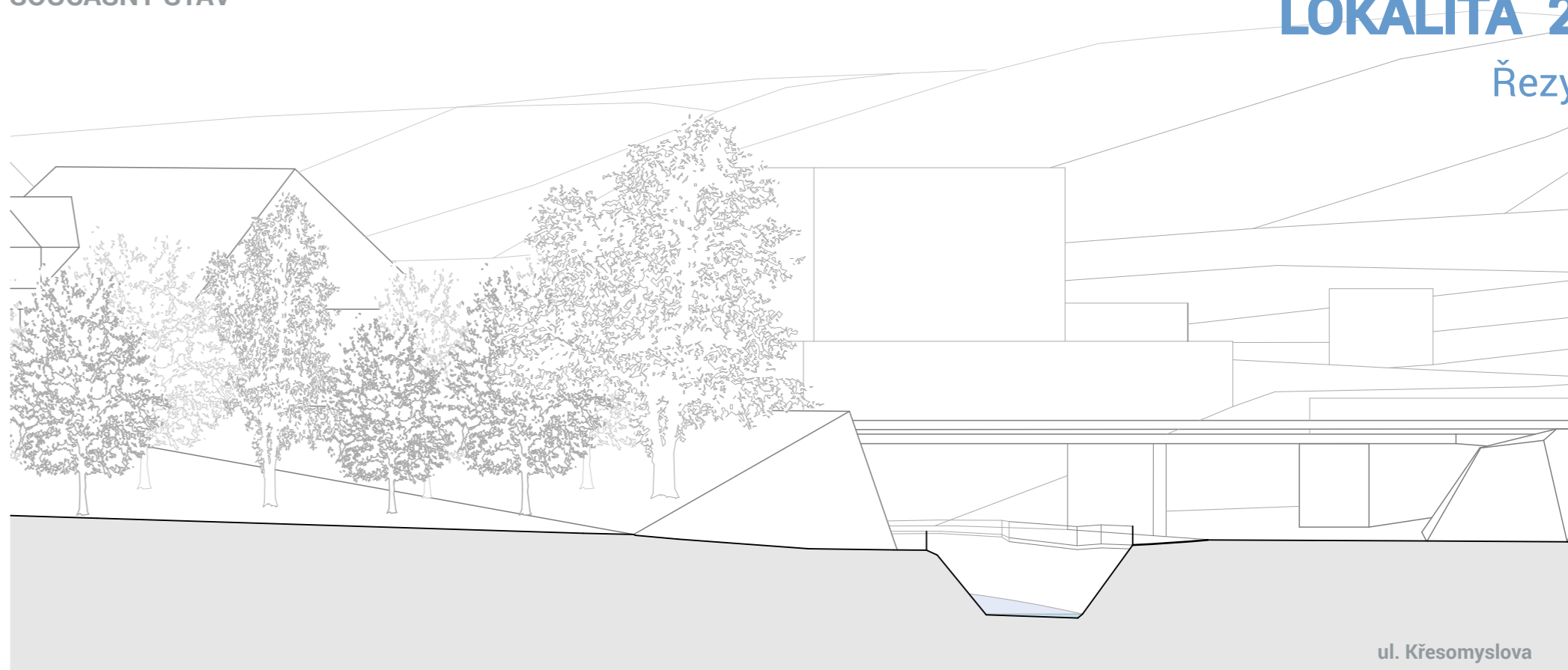

LOKALITA 2

Náhledovky

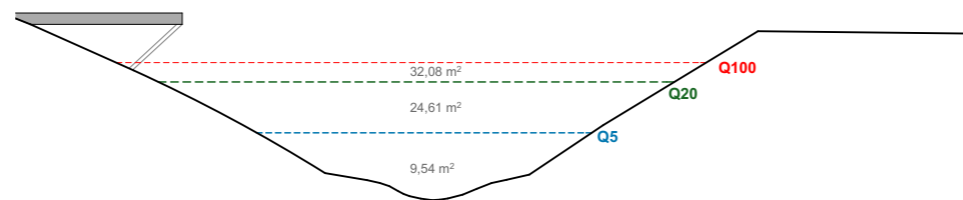

ul. Křesomyslova

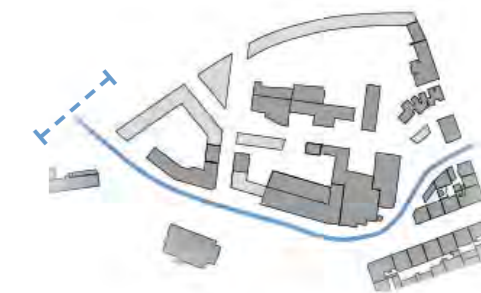
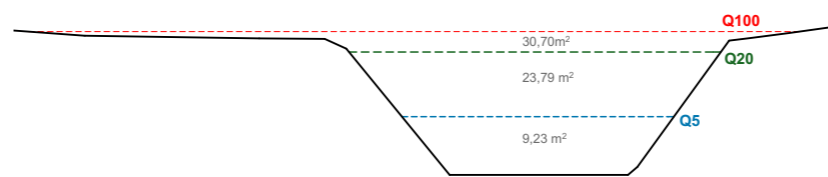
ul. Křesomyslova

SCHÉMA KAPACITY KORYTA

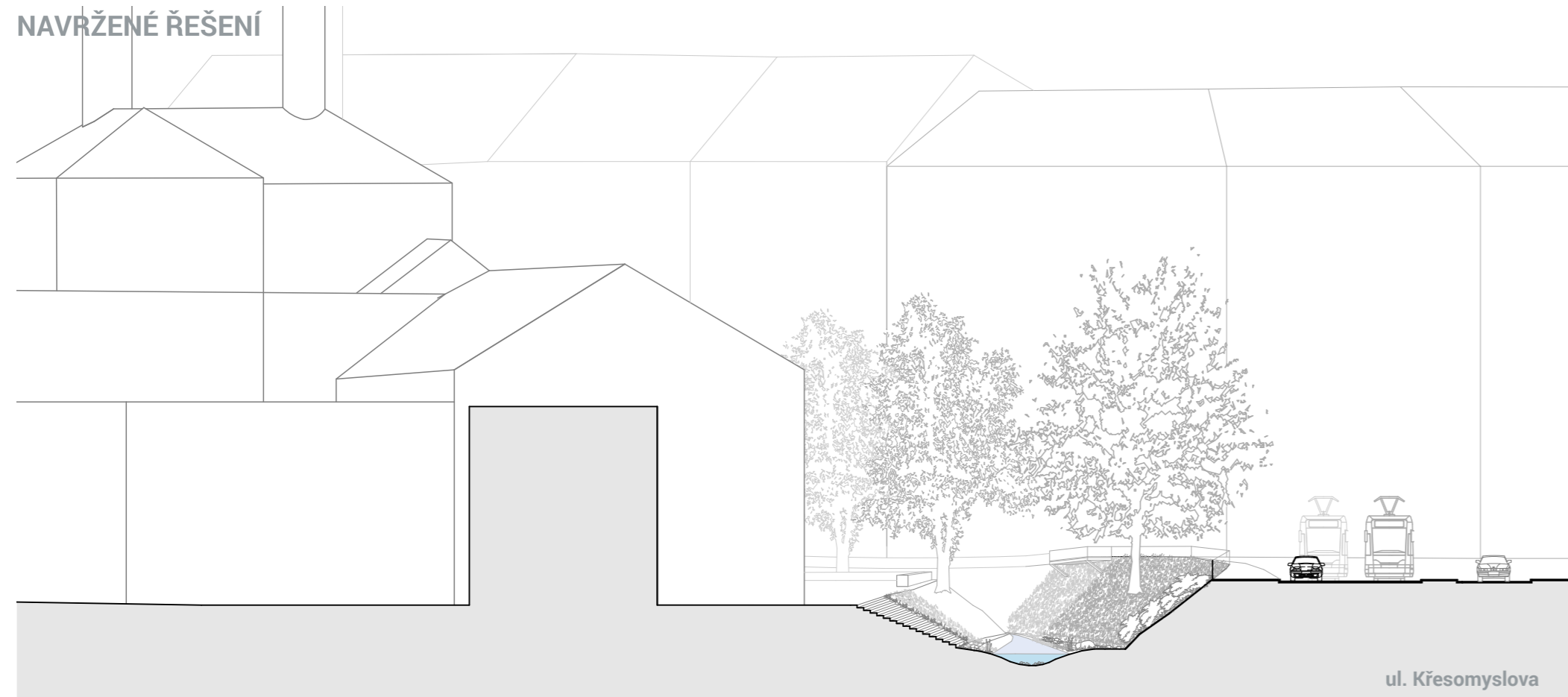

PŘÍČNÝ ŘEZ - UL. KŘESOMYSLOVA / UL. NA FOLIMANCE

SCHÉMA KAPACITY KORYTA

NAVRŽENÉ ŘEŠENÍ

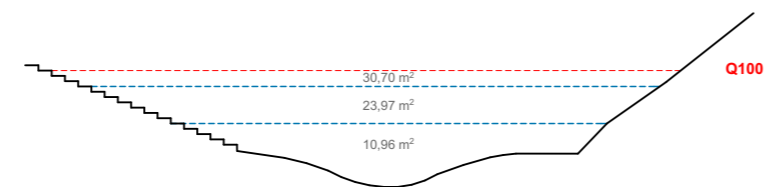
SOUČASNÝ STAV

LOKALITA 2

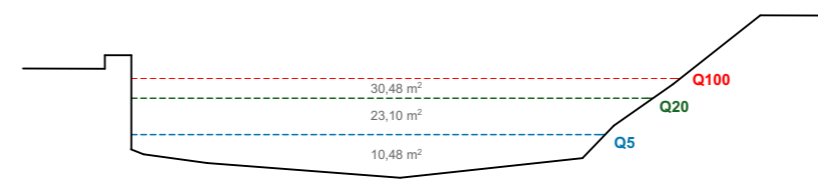
Řezy

SCHÉMA KAPACITY KORYTA

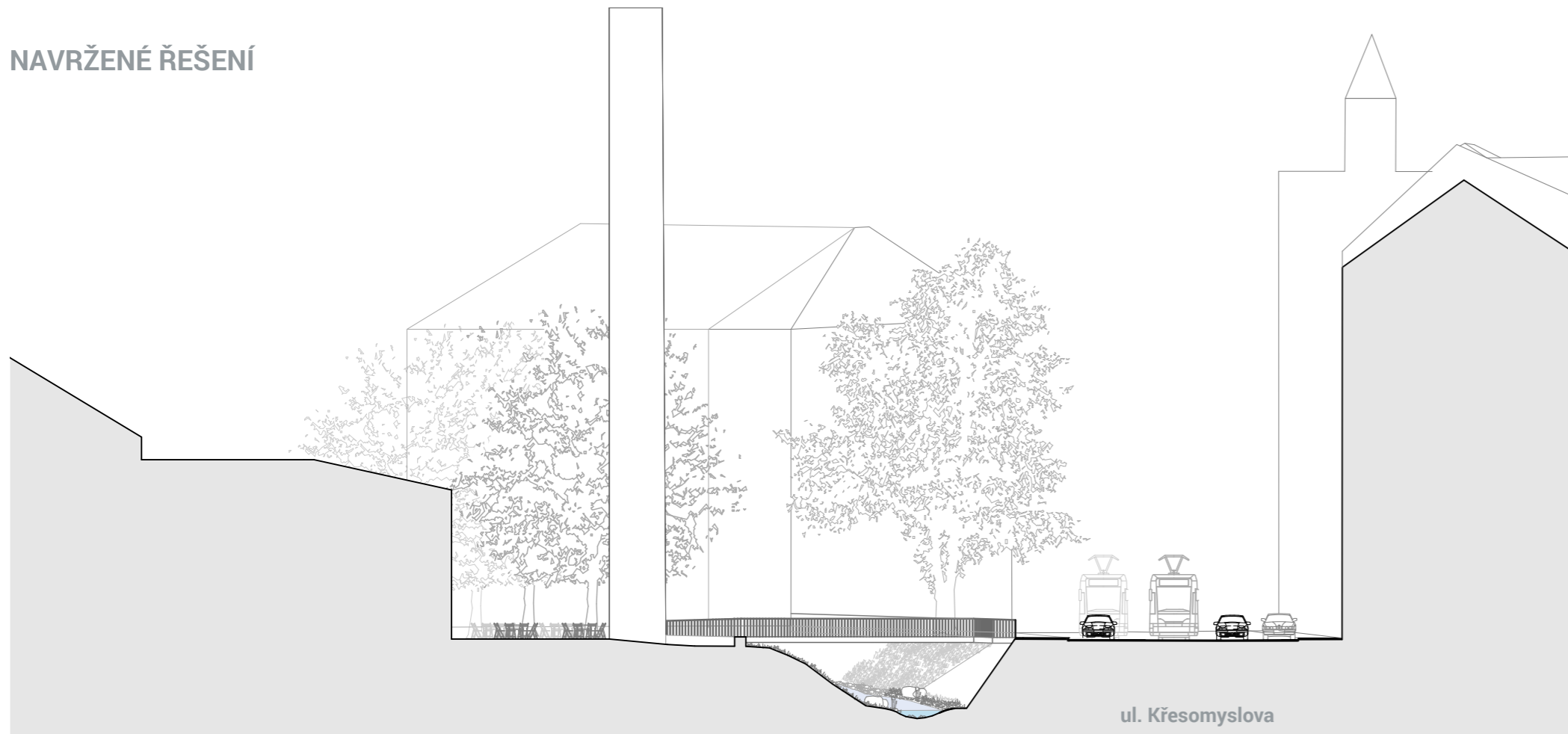

PŘÍČNÝ ŘEZ - PIVOVAR / UL. KŘESOMYSLOVA

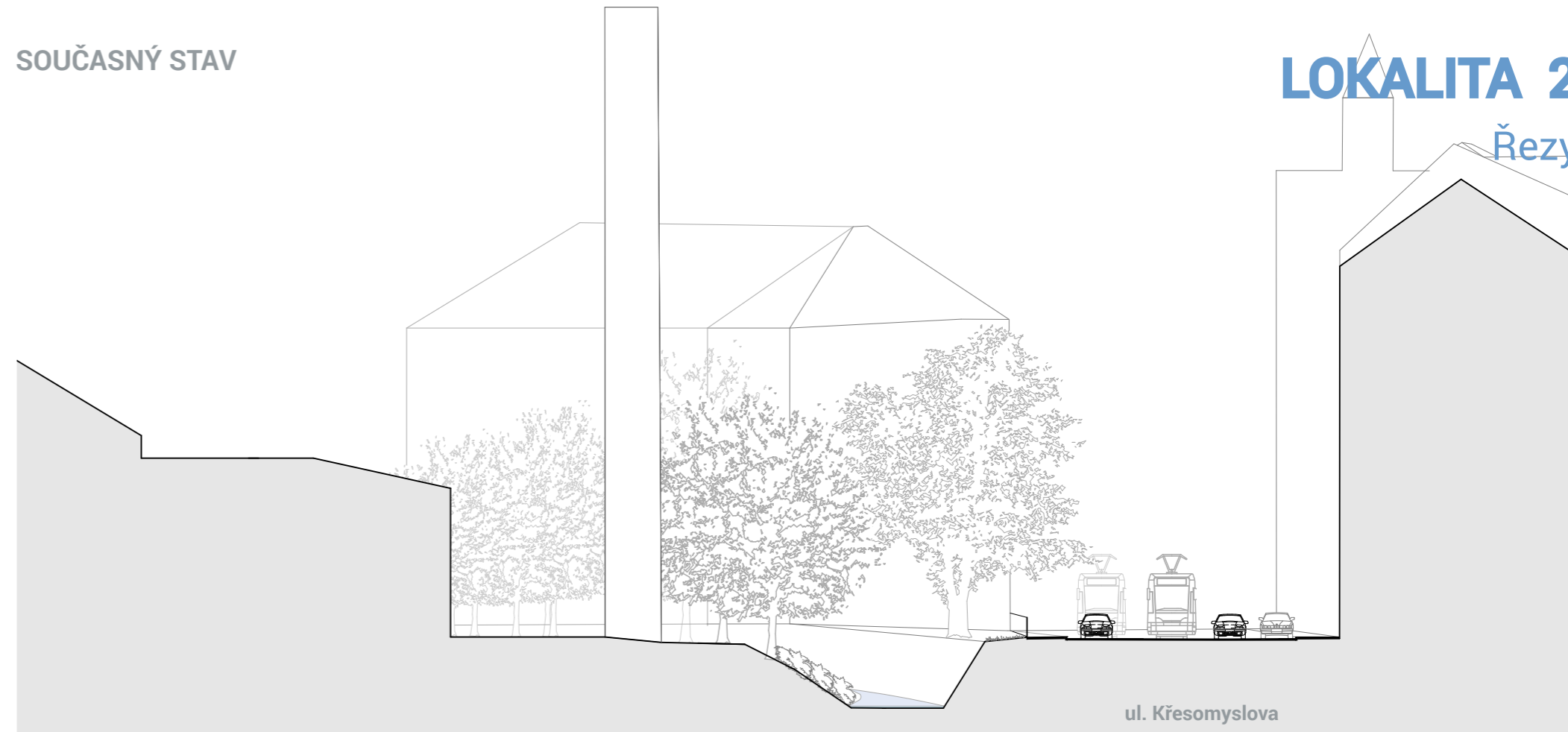
SCHÉMA KAPACITY KORYTA

NAVRŽENÉ ŘEŠENÍ

SOUČASNÝ STAV

LOKALITA 2
Řezy

SCHÉMA KAPACITY KORYTA

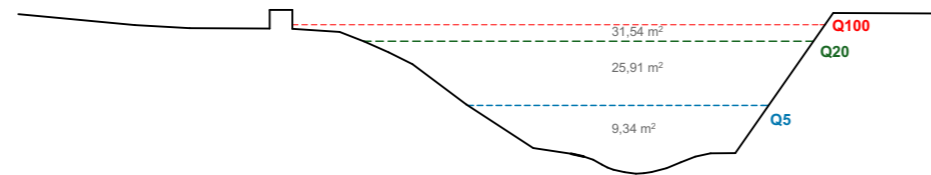
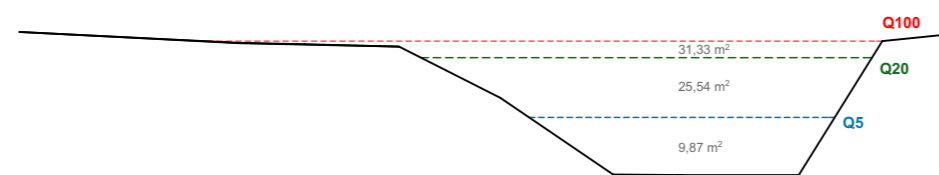

SCHÉMA KAPACITY KORYTA

PŘÍČNÝ ŘEZ - PIVOVAR / UL. KŘESOMYSLOVA

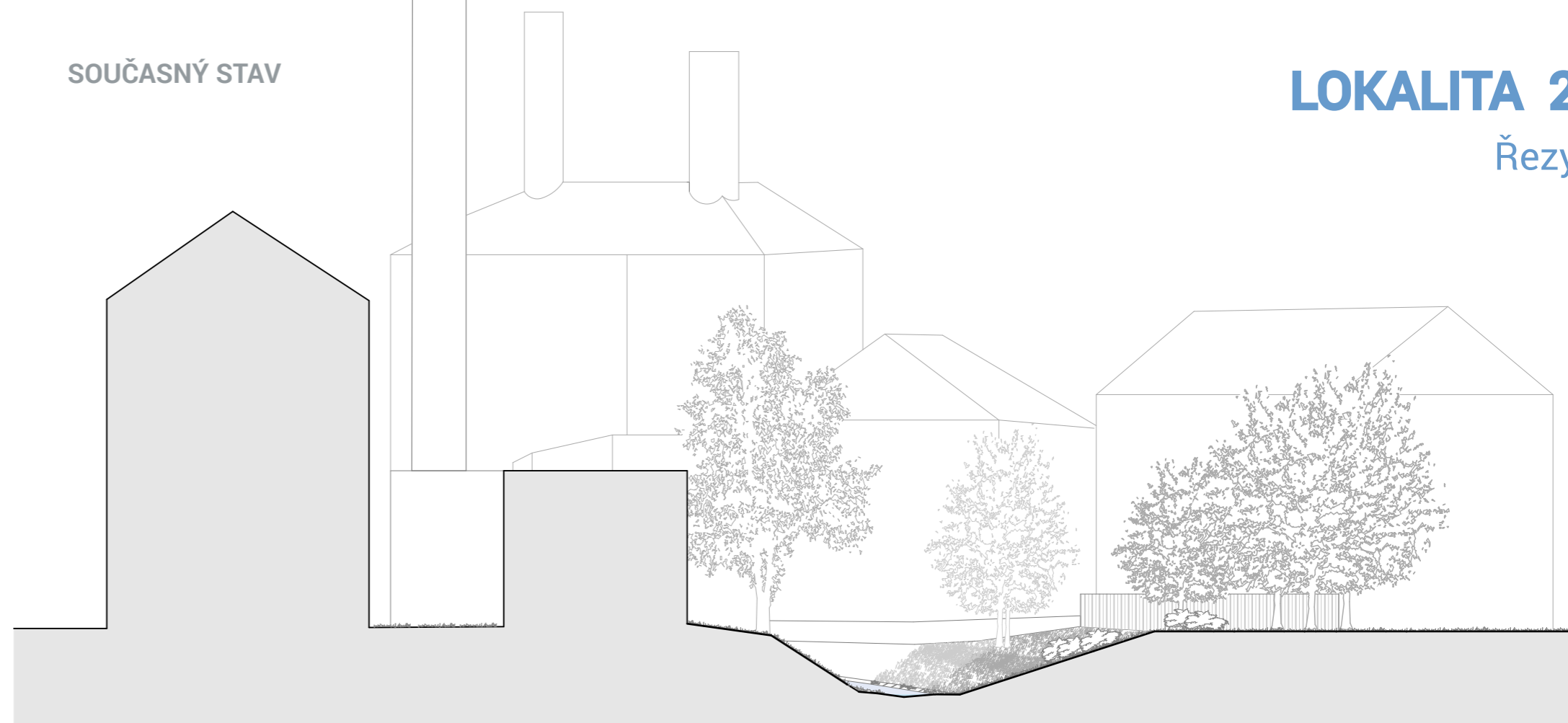
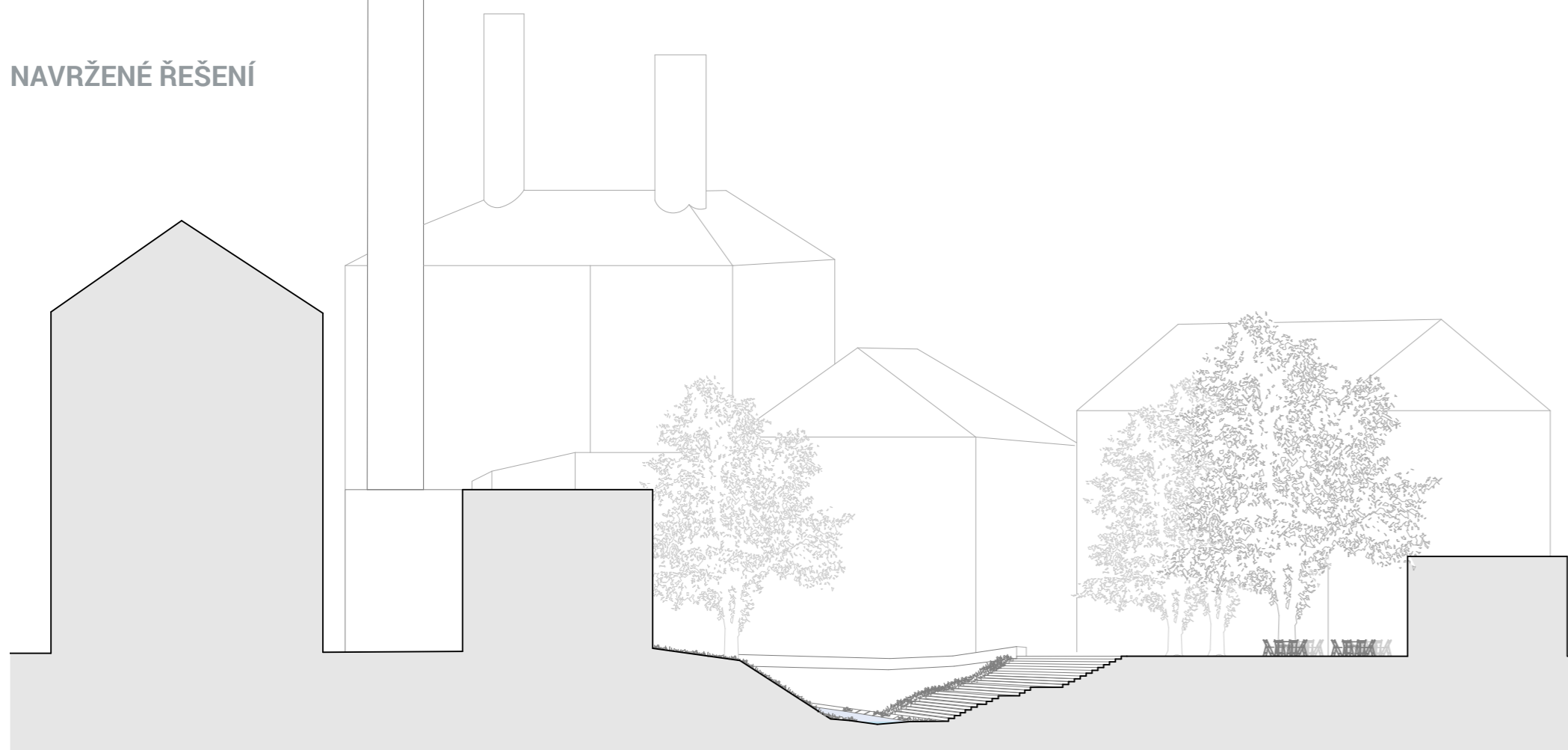
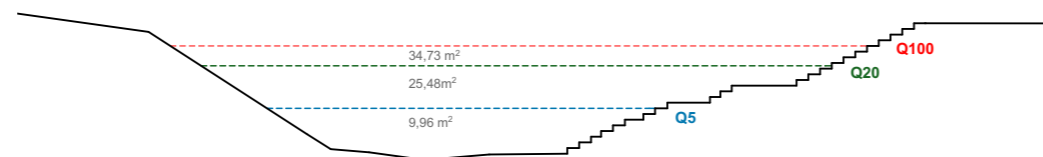
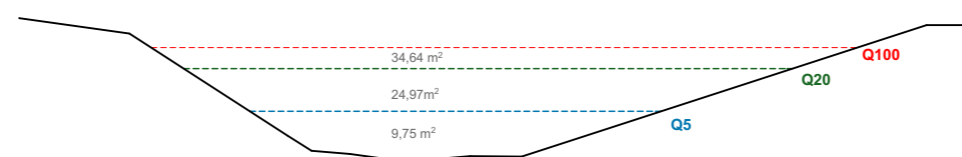

SCHÉMA KAPACITY KORYTA

PŘÍČNÝ ŘEZ - PIVOVAR U UL. BĚLEHRADSKÁ

SCHÉMA KAPACITY KORYTA

„Ještě jsme nepřišli na to, že budovat město znamená budovat krajinu.“

Karel Čapek, Lidové noviny 18. 4. 1926

Projekt je snahou ukázat možnost zkvalitnění veřejného prostoru a zároveň obnovení přírodní tepny v rámci města. Potoky se nikdo zatím moc nezabývá. Mou snahou bylo ukázat možnosti navrácení jednoho ze zmizelých pražských potoků zpátky do veřejného prostoru města. Navíc projekt je odpovědí na plánovaný vznik železniční stanice ve Výtoni a rozšíření stávajícího mostu a železničního viaduktu o další kolej a stavby protihlukové stěny skrz celé Nuselské údolí. Je to snaha ukázat, co by tam mohlo vzniknout jiného než megalomanská stavba dopravní infrastruktury.

Buchanan, R. (8.. Listopad 2015). *10 Reasons Why Cities Should Daylight Rivers*. Načteno z Landarchs: landarchs.com/10-reasons-why-cities-should-daylight-rivers/

ČÚZK. (1842 Stabilni katastr). *Archivní mapy - Císařské otisky*. Načteno z archivnimapy.cz

daily, a. (9.. Červen 2014). *Refurbishment of the Offset Printing Factory / Origin Architect*. Načteno z arch daily: <http://www.archdaily.com>

Dvořák, O. R. (2016). *Městský tepelný ostrov*. Načteno z Docplayer: <http://docplayer.cz/15552026-Mestsky-tepelny-ostrov.html>

Džurný, a. J. (nedatováno). *Praha Vršovice*. Načteno z Posázavský Pacifik: <https://www.pacificem.cz>

Esterka, I. J. (nedatováno). *Voda v krajině*. Načteno z Cesty venkova: <http://www.cestyvenkova.cz>

Fidlovačce, D. N. (nedatováno). *Historie*. Načteno z Divadlo Na Fidlovačce: <http://www.fidlovacka.cz/o-nas/historie/>

Gemeinschaftsgarten, h. (nedatováno). *Himmelbeet*. Načteno z <http://himmelbeet.de/>

Houžvička, J. (2012 - 2017). *Nuselský pivovar a partie ze sadů (pohlednice 30. léta)*. Načteno z Historie Nuselského údolí: <http://www.jamrtal.com/album/pivovar/a212-pivovar-a-partie-ze-sadu-org-jpg/>

Cheonggyecheon Stream Restoration Project. (nedatováno). Načteno z Landscape performance series: <https://landscapeperformance.org>

Jan Puci, f. I. (13.. Říjen 2009). *Spomienka na nuselský pivovar*. Načteno z KamNaPIVO.sk: <http://www.kamnapivo.sk>

Landezine. (nedatováno). *Rambla de Sants*. Načteno z Landscape architecture work: <http://www.landezine.com>

Landezine. (nedatováno). *Rooftop Park Bulwark Sint Jan*. Načteno z Landscape architecture work: <http://www.landezine.com>

Landezine. (nedatováno). *The goods line*. Načteno z Landscape architecture work: <http://www.landezine.com>

Landezine. (nedatováno). *Water-retention Boulevard*. Načteno z Landscape architecture work: <http://www.landezine.com>

Lorenc, V. (1973). *Nové město pražské*. Praha: Státní nakladatelství technické literatury.

Michaela Nováková, p. (11.. Listopad 2012). *Proč jsou tři cenná pražská nadraží nevyužitá a nabízejí truchlivé pohledy*. Načteno z idnes.cz: <http://zpravy.idnes.cz>

Moravy, R. r. (nedatováno). *Protipovodňová opatření*. Načteno z Možnosti řešení povodňových situací v Česko-slovenském příhraničí: <http://www.cs-povodne.eu/Protipovodnova-ochrana-a-povodne/Protipovodnova-opatreni>

Novák, D. (1.. Březen 2016). *Penta zřejmě koupí Nuselský pivovar, vzniknou byty za dvě miliardy*. Načteno z E15.cz: <http://zpravy.e15.cz>

Praha, I. (2016/2017). *Geoportal Prahy*. Načteno z <http://www.geoportalpraha.cz>

Prahy, I. p. (2016/2017). *Územní plánování / Mapy a data*. Načteno z IPR Praha: <http://www.iprpraha.cz/>

Prahy, M. h. (kolem 1910). *Podskalská celnice na Výtoni*. Načteno z Muzeum hlavního města Prahy: <http://www.muzeumprahy.cz/podskalska-celnice-na-vytoni/>

Prahy, O. o. (nedatováno). *Pražská příroda*. Načteno z Pražská příroda: <http://www.praha-priroda.cz/vodni-plochy-a-potoky/vodni-toky/>

Seznam. (nedatováno). *Mapy.cz*. Načteno z <https://mapy.cz>

Sucriere, L. (nedatováno). *La Sucriere*. Načteno z <http://www.lasucriere-lyon.com/>

Šimek, M. R. (nedatováno). *Databáze mlýnů*. Načteno z Databáze mlýnů: <http://vodnimlyny.cz/mlyny/databaze>

Vrbecký, F. (11.. Červen 2014). *Zmizelé Vršovice - Pivovar, hospodářský dvůr a tvrz*. Načteno z <http://www.foto-vrbecky.estranky.cz/>

Výtoň, G. (13.. Březen 2013). *Sdružená výtvanriků Výtoň*. Načteno z <http://www.vyton.cz>

Wang, L. (18.. Listopad 2014). *How the Cheonggyecheon River Urban Design Restored the Green Heart of Seoul*. Načteno z Inhabitat: <http://inhabitat.com>

Wikipedia. (nedatováno). *Wikipédia*. Načteno z Rokytky / Motolský potok / Brusnice / Botič: <https://cs.wikipedia.org>

Wikipedie. (nedatováno). *Městský tepelný ostrov*. Načteno z Wikipedie: https://cs.wikipedia.org/wiki/M%C4%9Bstsk%C3%BD_tepeln%C3%BD_ostrov

